

Pályázati pavilon

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY MAGAZINJA

FÓKUSZBAN:

Az Egész életen át tartó tanulás **7** éve

2014. ősz

Az egész életen át tartó tanulás programja

A TARTALOMBÓL:

- Intézményfejlesztés felsőfokon
- Hogyan válasszak tanártovábbképzést?
- A rendszerváltásról tizenéveseknek
- Könnyebben kapnak munkát az Erasmus hallgatók

www.tka.hu

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Erasmus+

INTERJÚ

- 4 „Öröm látni, hogy manapság már milyen sok lehetőség várja a külföldön tanulni szándékozókat”
Interjú Pröhle Gergely helyettes államtitkárral

Impresszum

FŐSZERKESZTŐ:
Kardos Anita
SZERKESZTŐK:
Györfal Zsuzsanna
Hutter Marianna
Vilími Kata
FELELŐS KIADÓ:
Tordai Péter igazgató
GRAFIKAI TERVEZÉS,
TÖRDELÉS: Baukó Bernadett
és Vilími Kata
NYOMDAI KIVITELEZÉS:
D-PLUS Kft.
KIADJA a Tempus
Közalapítvány, 2014

Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat, valamint az Európai Bizottság audio-vizuális gyűjteményének fotóit.

Fotók: © Shutterstock,
© Flickr/CreativeCommons

A magazin megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban foglaltak nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány
1077 Budapest,
Kéthly Anna tér 1.
Postacím: 1438
Budapest 70., Pf. 508.
Info: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: www.tka.hu

ISSN 1786-1616

Felnőttképzési nyilvántartási
szám: 01-0487-04
Akkreditációs lajstromszám:
AL-0484

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

6

HÁZUNK TÁJÁRÓL

- 6 Új kuratórium irányítja a Tempus Közalapítvány működését – Interjú dr. Nemeslaki András elnökkel
8 Kutatók Éjszakája 2014 – országos siker

10

FÓKUSZBAN: AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM 7 ÉVE

- 10 Comenius: Köznevelés
14 Leonardo: Szakképzés
18 Grundtvig: Felnőtt tanulás
22 Erasmus: Felsőoktatás

26

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE ÉS MODERNIZÁCIÓJA

- 26 A V4-ek a hangsúlyosabb közép-európai megjelenésért
27 Intézményfejlesztés felsőfokon
28 Találjon gyakornokot EU-s támogatással
29 Könnyebben kapnak munkát az Erasmus hallgatók
30 Külföldi szakmai gyakorlatos hallgatók fogadása – A Magyar–Francia Kereskedelmi és Iparkamara tapasztalatai.
31 Hogyan fogadhatnak a cégek Erasmus+ ösztöndíjas hallgatót?
32 „Berlin nagy hatással volt rám.” Interjú Galambos Mártonnal, a Forbes magazin magyar kiadásának főszerkesztőjével
33 „A tudatosság nagyon sokat számít.” Beszélgetés Léderer Dániellel, a Milestone Intézet alapítójával
34 Hajrá MagyarOK! A pécsi Magyar Nyelv és Kultúra Nyári Egyetem 15. jubileumát ünnepli
36 Menni vagy maradni? Beszélgetés Melegh Attila szociológussal
37 Szakértői jó tanácsok nem csak EGT pályázóknak

38

TANULÁS MINDEN SZINTEN

- 38 Friss pályázati tapasztalatok: Szakmai továbbképzés pedagógusoknak
39 Miért érdemes pályázni?
40 „...Nem kell félnetek jó lesz...” Gondolatok az Európai Fejlesztési Tervről
41 Stratégiai gondolkodás

- 42 A Comenius megmutatta, hogy milyen európainak lenni
42 Módszertani ötletek a mindennapokhoz
43 Comenius koordinátorok klubja – avagy nem vagy egyedül!
44 Grillázs-varázs: hagyományörzés modern szemlélettel
45 Belgiából jöttem, mesterségem címer: képzésszervező
47 Valami újszerű, valami kreatív, valami több... Az Európai Nyelvi Díj
48 ACES – Újratöltve
50 Webináriumok az iskolavezetésről
50 CROCOOS: Előzzük meg a lemorzsolódást!
53 A tanulás társadalmi kontextusa

54

PROJEKTTÜKÖR: Rendszerváltásról, demokráciáról, jogokról a berlini fal leomlásának 25. évfordulóján

- 54 Az emberi jogokról tanultak egy siroki iskolában
55 A rendszerváltásról tizenéveseknek
56 „A család az európai polgárság alapköve”

57

PÁLYÁZATI TIPPEK

- 57 Hogyan válasszak tanártovábbképzést?
58 Pályázati tippek – igény- és szükségletfelmérés, avagy hogyan indokoljuk a számunkra fontos témát?
58 Hatástervezés – mellékhatások nélkül

59

EUROPASS

- 59 Minden dokumentum egy helyen az álláskereséshez. Új elem: Europass motivációs levél
60 Hogyan kerül el a közhelyeket az álláspályázatban?

62

VENDÉGOLDAL

- 62 Mielőtt elindul... Hogyan érdemes felkészülni a külföldi munkavállalásra?

64

KÉPZÉSI AJÁNLÓ

- 64 Mikor kezdünk el idegen nyelvet tanítani gyermekünknek?
65 Új képzések a Tempus Közalapítványnál

Kedves Olvasó!

Az *Egész életen át tartó tanulás program* hét éve jelentős mértékben elősegítette a hazai oktatás és képzés nemzetköziesedését. A Pályázati Pavilon fókusztemájaként azt mutatjuk be, hogy az együttesen közel 142 millió euró (mai árfolyamon mintegy 42 milliárd forint) támogatás milyen eredményekkel járt az egyes oktatási és képzési alágazatokban. A bemutatott adatok (mintegy 29 000 hallgató és 10 000 szakközépiskolai vagy szakiskolai tanuló külföldi tanulmányi időszaka vagy szakmai gyakorlata, háromezer együttműködési projekt) makroszinten, a felvillantott példák mikroszinten igazolják, hogy ez a program az Európai Unió egyik, ha nem a legnagyobb sikertörténete.

A program megvalósításának tendenciái is érdekesek: nemcsak mennyiségi értelemben (a fokozatosan emelkedő pályázati keretekkel együtt nőtt a pályázati aktivitás is), hanem minőségi értelemben is. Láthatóan bővül az az intézményi kör a köznevelésben is, a szakképzésben is, akik a nemzetközi együttműködések már stratégiai szinten kezelik, stabil külföldi partnerekkel bírnak, a különböző tevékenységeket (projekt alapú együttműködések, tanártovábbképzések, diákmobilitás) összekapcsolják, a nemzetközi tevékenységet beépítik az oktatási és képzési programjukba – azaz, ha a megvalósítás projekt alapon is történik, pályázati finanszírozás keretében, a tevékenység tartósan részévé válik az iskolák életének. Megjelent a tanulási eredmény alapú megközelítés, gazdagodik a résztvevő pedagógusok módszertani repertoárja, bővül a külföldi tapasztalatot Europass mobilitási igazolvánnyal bemutatók száma. A felsőoktatási intézmények nemzetközi tevékenységének eredményességét mutatja, hogy a Magyarországra érkező külföldi Erasmus hallgatók száma mára lényegében elérte a kiutazó hallgatók számát.

Érdemes aláhúzni, hogy mindeközben a program nyitottsága is erősödött, a hátrányos helyzetű célcsoportok részvételének biztosítása érdekében az európai átlagnál lényegesen többet tett Magyarország (a Leonardo szakmai gyakorlaton résztvevők 40%-a szociálisan hátrányos helyzetű; az átlagos Erasmus ösztöndíj 2007-hez képest egyharmadával nőtt; a tartósan beteg vagy fogyatékkal élő Erasmus hallgatók kiegészítő támogatásban részesülnek a többletköltségeik fedezése céljából).

Az *Egész életen át tartó tanulás program* ugyan tavaly decemberben véget ért, az új program, az *Erasmus+* biztosítja a sikeres folytatás feltételeit. Röviden bemutatjuk, hogy az új időszak miként növeli az eredményeséget és a hatékonyságot (intézményi alpra helyezett pályázat, lényegesen több kiutazó, kevesebb elutasított pályázat, stratégiai alapú megközelítés). A felsőoktatás nemzetköziesítését elősegítő, TÁMOP forrásból megvalósított Campus Hungary projekt képzései, az intézmények nemzetközi megjelenésének támogatása révén az Erasmus+ megvalósításának feltételrendszerét is elősegíti. A felsőoktatási intézmények és a vállalatok együttműködését a szakmai gyakorlat számának növekedése, külföldi gyakornokok fogadása révén is tovább erősödhet.

Magazinunkban olyan fontos szakpolitikai témákat is érintünk, mint az iskolavezetés, az iskolai lemorzsolódás csökkentése vagy a tanulás társadalmi kontextusa. Jó példák bemutatásával és ötletekkel segítjük elő a pályázatírást és az álláskeresőt, áttekintést adunk képzési kínálatunkról.

Jó olvasást!

TORDAI PÉTER
igazgató

„Öröm látni, hogy manapság már milyen sok lehetőség várja a külföldön tanulni szándékozókat”

- **Úgy tudom, egyetemistaként Németországban tanult. Hogy talált rá a lehetőségre?**

Érdekes történelmi összefüggései voltak az én DAAD (Német Akadémiai Csereszolgálat) ösztöndíjамnak. 1985-ben Richard von Weizsäcker volt az első nyugat-német szövetségi elnök, aki Magyarországra látogatott. Ebből az alkalomból ajánlott fel a német állam egy bizonyos mennyiségű ösztöndíjat, amire pályázni lehetett. További érdekesség, hogy az első pályázatomat a németek elfogadták ugyan, de a magyar hatóságok mégis itthon marasztaltak. Ekkor – tegyük hozzá: némi naivitással – levelet írtam Weizsäcker elnöknek, melyben leírtam az engem ért méltánytalanságot. Ő viszont nem nekem közvetlenül, hanem – amint ez a diplomáciában szokás – a nagykövetségen keresztül az egyetemnek válaszolt. Az akciómat nem övezte nagy elismerés az egyetem részéről, de a rá következő évben kijutottam Hamburgba. További érdekesség, hogy berlini nagykövetségént aztán egészen véletlenül személyesen is megismertem azt a diplomatát, aki az elnök nevében az udvarias választ írta.

- **Mennyiben befolyásolta a későbbi pályáját, gondolkodását a külföldön töltött időszak?**

Nagyon mély benyomást tett rám már csak azért is, mert korábban mindig otthon laktam, Hamburgban viszont egy

Az Emberi Erőforrások Minisztériumában új szervezeti formában valósul meg a nemzetközi és európai uniós ügyek irányítása. A terület vezetőjét, Pröhle Gergely helyettes államtitkárt a mobilitási programokkal kapcsolatos tapasztalatairól, valamint az uniós célkitűzések kormányzati szintű megvalósításáról kérdeztük.

nemzetközi kollégium közösségébe kerültem. A protestáns, észak-német kikötőváros szabad légköre, az időközben otthon zajló rendszerváltozás nyugati visszhangjának megismerése, az ottani magyar emigráció színes közössége politikai világlátásomat és a piacgazdasághoz való viszonyomat is jelentősen befolyásolta. Az egyetem – akár itthon, akár külföldön – nem csak tudást, hanem kapcsolatrendszert is ad. Biztos, hogy a kettő együtt jelentős befolyást gyakorolt pályám alakulására.

„Kinyílik a horizont, nő az igényszint, jobban el tudja az országát, anyaintézményét és benne saját magát helyezni az ember a nemzetközi térben.”

- **Ma már jóval könnyebben elérhetők a különböző mobilitási lehetőségek. Hogyan látja, milyen változásokat idéz elő a hallgatók, az oktatók, illetve az intézmények életében, hogy az európai oktatás színterei nyitva állnak előttünk?**

Kinyílik a horizont, nő az igényszint, jobban el tudja az országát, anyaintézményét és benne saját magát helyezni az ember a nemzetközi térben. A magyar oktatási rendszerben rengeteg tartalék van, életképességét pedig az is mutatja, hogy a szocializmus éveiben is – igaz, sokszor a nyugatra emigrált egykori kollégák segítségével – meg tudta tartani hagyományosan magas színvonalát. Manapság a hallgatói mobilitás hozzájárul a fiatalok foglalkoztathatóságához, önállóvá válásához, későbbi szakmai érvényesüléséhez, nyelvtudásuk fejlődéséhez.

- **Milyen további előnyökkel jár a hazai oktatási és képzési ágazat számára az európai integráció?**

A csatlakozást követően bekapcsolódhattunk az Unió kutatási, oktatási programjaiba. Bár az oktatás szabályozása és szervezése az EU-ban a tagállamok hatáskörébe tartozik, az Európai Bizottság uniós szintű programok – 2014-től az Erasmus+ program – keretében támogatja a tagállamok különböző intézményeinek szakmai együttműködését, az állampolgárok mobilitását, illetve a szakpolitikai együttműködést a tagállamok között.

- **Az Erasmus+ program egyik célkitűzése a nemzetköziesítés szintjének növelése – az együttműködések támogatásával, az oktatás-képzés világán túli szereplők bevonásával. Kormányzati szinten milyen módon segítik ennek a célnak a megvalósítását Magyarországon, elsősorban a felsőoktatás vonatkozásában?**

Az elmúlt években a magyar felsőoktatás nemzetközi jelenlétének megerősítéséért több mindent tettünk. A Balassi Intézet a Tempus Közalapítvánnyal együtt valósítja meg a Campus Hungary projektet, ami az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében valósul meg. A projekt a kifelé irányuló hallgatói és oktatói mobilitást is támogatja, ezzel olyan piacképes tudáshoz, gyakorlathoz segítve a fiatalokat, mely révén jelentősen nőnek elhelyezkedési esélyeik. Elősegíti továbbá a felsőoktatási intézmények felkészülését a nemzetköziesítésben rejlő lehetőségek jobb kihasználására. Magyarország célul tűzte ki, hogy 2020-ra évente 20 000 hallgatót szeretne külföldi részképzésre küldeni, és 40 000 külföldi hallgatót teljes idejű képzésben fogadni. Magyarország így messze meghaladná azt a Leuvenben megfogalmazott közös európai célt, ami a végzett hallgatók 20%-ának külföldi mobilitását tűzte ki. Fontosnak tartom, hogy intézményeink fejlesszék az idegen nyelvű képzési kínálatot, a hallgatói szolgáltatásokat, oktatóink versenyképes angol nyelvtudással rendelkezzenek, és az egyetemi adminisztráció is minél nemzetközibb legyen. A nemzetközi kreditmobilitás – a középkori *peregrinatio* mintájára – a leginkább előremutató lehetőség, és nagy jelentőséget tulajdonítok a külföldi szakmai gyakorlatoknak is a hallgatók foglalkoztathatóságának fejlesztése érdekében.

- **Az európai uniós integráció mellett a regionális együttműködésekre is számtalan példát láthatunk Európában. Milyen lehetőségek vannak Magyarországon ezen a téren, az oktatás és képzés területén?**

Idén június végén zárult Magyarország soros V4-es elnöksége, mely ismét megmutatta, hogy hazánk valós külpolitikai mozgásteret a közép-európai régió. A V4 nem intézményesített együttműködés, ez alól egyedül a 2000-ben létrehozott Nemzetközi Visegrádi Alap (NVA) jelent kivételt. Az idei évtől 8 millió eurós költségvetéssel működő szervezet célja a négy országon belüli civil kapcsolatok elmélyítése, egyúttal felsőoktatási ösztöndíjas programok támogatása. A Visegrádi Ösztöndíjas Program működésének 10. évében, 2013. november 29-én Budapesten, a Magyar V4 Elnökség keretében került sor a visegrádi ösztöndíjasok első nemzetközi alumni találkozójára, ami igen látványosan bizonyította a programok sikerét, sokrétűségét. Egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a regionális felsőoktatási és kutatási együttműködés terén a Közép-Európai Felsőoktatási Csereprogram, a CEEPUS, amelyet Magyarország és öt másik közép-európai ország alapított, immáron több mint 20 éve. A program a regionális felsőoktatási és kutatói együttműködések ösztönzi.

Ha mindezt összevetem az én generációm rendszerváltás előtti lehetőségeivel, örömmel látom, hogy manapság már milyen sok lehetőség várja a külföldön tanulni szándékozókat. •

Az interjút készítette: GYŐRPÁL ZSUZSANNA

Új kuratórium irányítja a Tempus Közalapítvány működését

Interjú dr. Nemeslaki András
elnökkel

• **Milyen előzmények után foglalhatta el a Tempus Közalapítvány kuratóriumának elnöki székét?**

Elnöknek még Kis Norbert, felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár kért fel 2012 tavaszán. Ezt megelőzően mintegy két évtizede folyamatosan, több felsőoktatási intézményben foglalkoztam az oktatás, a kutatás és a hallgatói cserék nemzetköziesítésével. A '90-es években a CEU Üzleti Iskolájában, illetve annak jogelődjében Magyarországon az elsők között szerveztünk azóta is egyedülálló közös MBA képzést amerikai egyetemmel. 2000 és 2012 között a Corvinus Egyetemen a CEMS nemzetközi mesterprogram igazgatójaként és nemzetközi dékánhelyettesként a Gazdálkodástudományi kart helyeztük el a nemzetközi rangsorok és akkreditációs szervezetek térképén. 2012-től a Nemzeti Közszerződési Egyetemen kaptam hasonló feladatot, először egyetemi szinten, majd az új szervezeti egységeknél a közigazgatás-tudományi doktori iskolában, illetve szűkebb szakmai területemen, az információ menedzsment területén.

• **Mit jelent az Ön számára a kuratóriumi elnöki feladat?**

Kiemelkedő része a karrieremnek, büszke vagyok rá, és örülök, hogy a Tempus Közalapítvány alapítója alkalmasnak látott erre a kihívásra. A kuratórium teljesen új összetételben kezdte meg nyáron a munkáját, és személyükben nagyon felkészült, stratégiai szinten gondolkodó, a közalapítvány munkáját a legmélyebben megismerni kívánó kollektívát ismertem meg. Ennek a kiváló és aktív csapatnak a működtetése – az alapító okiratunknak megfelelően – a legfontosabb feladataim egyike. A másik a közalapítvány támogatásának, a külső kapcsolatoknak a megerősítése, fejlesztése; alapítónk meggyőzése arról, hogy érdemes az itt felhalmo-

Fotó: © Flickr/Európa Pont,

2014 nyarán módosult a Tempus Közalapítvány alapító okirata, és ezzel együtt a kuratórium összetétele. A döntéshozó testület elnöki posztját dr. Nemeslaki András, a Nemzeti Közszerződési Egyetem egyetemi tanára tölti be, akivel az eddigi, nemzetköziesítést támogató tevékenységeiről és a jövőbeli feladatairól beszélgettünk.

zott tudást és ismereteket a következő évek oktatási szakpolitika alakításában felhasználni.

• **Van-e személyes kötődése, tapasztalata a nemzetközi ösztöndíjprogramokkal kapcsolatban?**

Legerősebb kapcsolatom a Corvinus Egyetemen és a Nemzeti Közszerződési Egyetemen alakult ki a nemzetközi ösztöndíjprogramok-

„Kiemelkedő lesz a következő években az Erasmus+ stratégiai partnerségek szerepe is, ezek sokkal elmélyültebbé fogják tenni felsőoktatási intézményeink nemzetközi kapcsolatrendszerét, aktivitását a folyamatos tananyagfejlesztésen, oktatói és adminisztratív együttműködésekön keresztül.”

kal kapcsolatban. Legnagyobb élményem az, ahogy a csereprogramokon részt vevő hallgatók fejlődését láthattam pályázatásuktól a hazatérésükön keresztül a diplomájuk megvédéséig. Vendégprofesszorként is nagyon jó érzés azokkal a hallgatókkal, kollégákkal találkozni, akik tanultak és dolgoztak nálunk, ilyenkor az embernek tényleg az az érzése, hogy ezeken a programokon keresztül közelebb kerültünk egymáshoz, de legalábbis sokkal jobban megértjük egymás gondolkodását.

• **Miben látja az Erasmus+ program jelentőségét?**

Az Erasmus+ legnagyobb jelentősége szerintem az, hogy lehetőséget nyújt a magyar felsőoktatás számára, hogy megsokszorozza aktivitását a csereprogramok fejlesztésében, 2020-ig mintegy megduplázva a mostani 4500 résztvevő számát. Kiemelkedő lesz a következő években az Erasmus+ stratégiai partnerségek szerepe is, ezek sokkal elmélyültebbé fogják tenni felsőoktatási intézményeink nemzetközi kapcsolatrendszerét, aktivitását a folyamatos tananyagfejlesztésen, oktatói és adminisztratív együttműködésekön keresztül.

• **Mi a legfontosabb célja a kuratórium elnökeként?**

A Tempus Közalapítvány a nemzetköziesítés motorja volt az elmúlt években a hazai oktatás szinte teljes spektrumában. A közalapítványt az intézmények átlátható, professzionális és ügyfélbarát szervezetnek tartják. Azt gondolom, nekem is felelősségem ezeknek az értékeknek a megőrzése, illetve megerősítése. Ugyanakkor bizonyos szakpolitikai célok megvalósításához, például a felsőoktatás nemzetközi versenyképességének növeléséhez hatékonyabb együttműködésre és szinergiák kialakítására van szükség a kulcsszereplők között. Remélem, ennek előmozdításában közre tudok működni. •

Az interjút készítette: GYŐRPÁL ZSUZSANNA

Új Kuratóriumunk

ELNÖK:

Dr. Nemeslaki András

egyetemi tanár, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Kar, E-közszolgálati Fejlesztési Intézet

TAGOK:

Dr. Bárdosi Vilmosné Horányi Krisztina

társadalomtudományi szakreferens,
MTA Titkárság Kutatóintézeti Főosztály

Borosán Beáta

osztályvezető, Emberi Erőforrások Minisztériuma,
Köznevelési Programok és Kapcsolatok Főosztálya

Dr. Dezső Tamás

habilitált egyetemi docens, dékán, Eötvös Loránd
Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Dr. Győri Judit

miniszteri főtanácsadó, Emberi Erőforrások
Minisztériuma, Miniszteri Kabinet

Dr. Odrobina László

szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes
államtitkár, Nemzetgazdasági Minisztérium

Ríz Ádám

ügyvezető, RÁvezető Projekt Tanácsadó és
Szolgáltató Kft.

Szabó Mihály

igazgató, HUNOMIC-INVEST Befektetési,
Fejlesztési és Marketing Tanácsadó Kft.

Kutatók Éjszakája

Országos siker

Összesen 2 344 program között válogathattak szeptember 26-án a Kutatók Éjszakája látogatói. Az előző évhez hasonlóan idén is körülbelül hetvenezren voltak kíváncsiak a programokra, előzetesen pedig több, mint 30 000 fő regisztrált. A legnépszerűbb tudományterületek idén a biológia, fizika, kémia, informatika és robotika voltak.

A Kutatók Éjszakáján immár kilencedik alkalommal tudhattuk meg, kik azok az emberek, akik a napi életünket meghatározó dolgokat kitalálják, megtervezik, kifejlesztik, tökéletesítik, vagy épp a minőségét ellenőrzik. A legtöbben a 18–30 éves korosztályból érdeklődtek a programok iránt, de idén is mindenhová érkeztek egész családok, és sok szervezett iskoláscsoport. A regisztrációhoz kötött programok szinte minden helyszínen 100%-os telítettséggel zajlottak.

A magyarországi rendezvényeket a Tempus Közalapítvány és a Bay Zoltán Nonprofit Kft. koordinálta. A Kutatók Éjszakája az Európai Bizottság kezdeményezésére és támogatásával Európa-szerte megrendezett népszerű ismeretterjesztő fesztivál. Az eseményt 2005 óta minden év szeptemberének negyedik péntekén rendezik meg, ez idén szeptember 26-ra esett.

A rendezvényen összesen 2 344 program, 101 intézmény, és több, mint 2 000 kutató és tudományos szakember várta az érdeklődőket. Az oktatók, kutatók a sokszor kései óra ellenére mindenütt élvezetes, nagy tudásról és elkötelezettségről árulkodó előadásokat tartottak. Az egyetemeken szervezett programok a legtöbb helyen lefedték az intézmények szinte teljes képzési,

kutatói portfólióját. „A legnépszerűbb programok a nyitott mérnöki, informatikai és biológiai laborok és a kémiai bemutatók voltak” – mondja Lampért-Kármán Tímea projektvezető. „Az országos látogatottság elérte a 70 000 főt, csak az ELTE programjain 7 000 fő, míg a Szegedi Tudományegyetemen 4 000 fő fordult meg” – teszi hozzá.

A gödöllői Szent István Egyetemen a látogatók növényfajták molekuláris „ujjlenyomatát” készítették el, a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolán a látványkémia-show vonzotta a legtöbb látogatót, a Szolnoki Főiskolán pedig a repülés-szimulátor. Az MTA SZTAKI-ban a tolmácskesztyű és a retro számítógép kiállítás, az Óbudai Egyetemen a 3D nyomtatott robotok voltak a legnépszerűbbek, míg Győrben a Széchenyi István Egyetemen a kiskutatók akadályversenyén, az egri Eszterházy Károly Főiskolán pedig a kémia show-kon számolták a legtöbb érdeklődőt.

A Tempus Közalapítvány pécsi helyszínén a Zsolnay Kulturális Negyedben a novemberi nemzetközi robotlimpia résztvevői, a matematikai ÉlményMűhely, az óriás fraktálépítés és a 3D nyomtatás voltak a leginkább izgalmasak, de sokakat vonzott a kézírásról vagy a szörnyetegek-

ről és szörnyűségekről szóló előadás is. Az eseményeket egy drón dokumentálta a levegőből.

A budapesti központi rendezvény a Dürer Rendezvényházban zajlott, ahol rengeteg játékos interaktív foglalkozás várta a gyerekeket és diákokat délután három órától. Lehetett robotot építeni, fizikai kémiai bemutatókat megtekinteni. Este hat órától két színpadon párhuzamosan zajlottak a tudományos előadások, interjúk egészen éjfélig. Az előadók között köszöntöttük Mérő Lászlót, aki a játékelméletről tartott izgalmas előadást. Kürti Sándor bemutatta a Tabello módszert, mellyel hátrányos helyzetű iskolásokat zárkóztat fel. Somlai-Fisher Ádám, a Prezi egyik alapítója mesélt a kezdetekről és a sikeres vállalkozáshoz vezető útról. Barabási Albert László hálózatkutató pedig a hálózatkutatás rejtelmeiről vallott. Agykutatók, zenetörténészek, fizikusok, történészek, biológusok, környezetpszichológusok tették színesebbé az estét előadásaikkal.

Az Országos Széchenyi Könyvtárban az újonnan felfedezett Mozart kézirat bemutatóján, melyet a Kutatók Éjszakájára időzítettek, Hoppál Péter kulturális államtitkár kiemelte: „Érdemes belevágni a

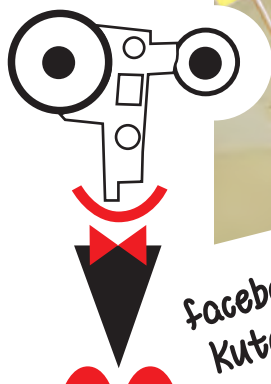
Kutatokejszakaja.hu

kutatói életpályába, a felfedezések világába, amely különleges élményeket ígér, miközben gazdagítja az egyetemes tudományt is".

A Tempus Közalapítvány a Kutatók Éjszakája országos eseményhez kapcsolódva rendezte meg a Kutatói Börzét. Ennek célja, hogy lehetőséget biztosítson a kutatói pálya iránt érdeklődőknek, hogy megismerkedhessenek a kínáló pályázati lehetőségekkel, a szakmai gyakorlati helyeket kínáló és kutató gyakornokokat fogadó intézményekkel. A rendezvényen kutatóintézetek, kutatói helyek, doktori iskolák és cégek mutatták be kutatási tevékenységüket.

Idén a börzén 24 kiállító vett részt, többek között az MTA, a CEU, a Semmelweis Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem vagy az EIT ICT Labs. Ahogy egy állásbörzéhez illik, az intézmények standjai mellett különböző előadások és tehetség-tanácsadás is várta az érdeklődő kutatókat. A börze szakmai partnere a Nemzeti Kiválóság Program volt. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg, a Campus Hungary Program keretében. A kezdeményezés célja, hogy meginduljon egy fiatalokat összefogó, egyetemek közötti együttműködés, amely elősegíti a tudományos munkát és felpezsdítheti a tudományos élet nemzetközivé válását is.

A Kutatók Éjszakája jelentőségét mutatja, hogy évről évre több látogató és több intézmény csatlakozik a programhoz. •

facebook.com/Kutatokejszakaja.hu

HERING ORSOLYA

Az Egész életen át tartó tanulás program 7 éve

1

COMENIUS: KÖZNEVELÉS

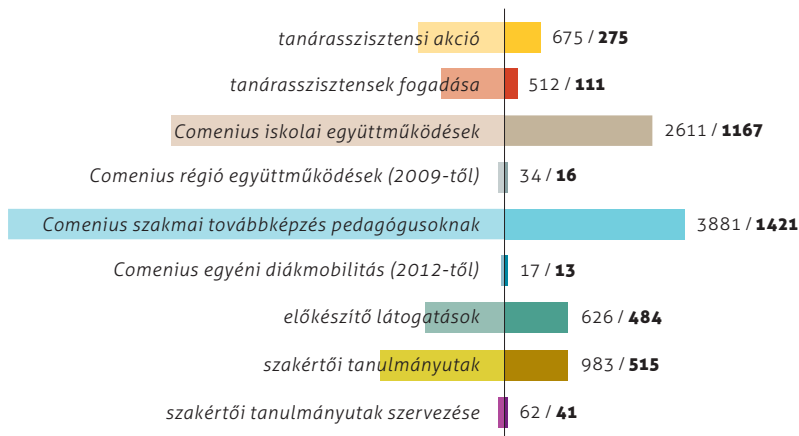

Az *Egész életen át tartó tanulás* program keretében a köznevelési intézmények és pedagógusaik által elért eredmények átgondolása esetében eszünkbe juthat az a megelőző időszak, amelyet még Socrates-nek majd Socrates II-nek hívtunk. Ezek a programok remek alapot adtak ahhoz, hogy valamennyien megtanuljunk, mit jelent egy iskola vagy óvoda számára a nemzetközi együttműködés vagy külföldi tanártovábbképzés, egy leendő pedagógus számára a külföldi szakmai gyakorlat vagy a szakértő számára a nemzetközi környezetben zajló tapasztalatcsere. Megismerkedtünk a projektmenedzsment minden csínjával-bínjával, a pedagógusokkal és szakértőkkel együtt olyan fogalmakat is jól alkalmaztunk és használtunk, mint a disszemináció vagy a valorizáció.

Ennek a megelőző időszaknak is köszönhetően a közneveléshez köthető **Comenius program** és az oktatás-képzés szakértői számára tapasztalatcserét kínáló **szakértői tanulmányutak** lehetőségei már nem voltak ismeretlenek a célcsoport számára; bár a programok neve és formája átalakult, jól látták és látják a bennük rejlő lehetőséget, és remekül ki is aknázták azt. A programoknak köszönhetően nemcsak új tudással gyarapodtunk, hanem meg is mutattuk országunk sajátosságait és a magyar köznevelést, illetve a szakértői tanulmányutaknak köszönhetően mondhatni a teljes oktatási és képzési palettát. Egy-egy nemzetközi együttműködés beépült az intézmények mindennapjaiba, Európa országai és iskolái jelen voltak a hétköznapiakban, és a pedagógusok egyre bátrabban osztották meg tudásukat, tapasztalatukat külföldi kollégáikkal.

▶ ÉS HOGY MINDEZT HOGYAN TÁMASZTJÁK ALÁ A SZÁMOK?

A beadott és támogatott pályázatok számának alakulása, 2007–2012

Az elmúlt hét évben összesen 9 401 pályázat érkezett, melyek közül 4 043 pályázatot támogattunk, összesen több mint 26 millió euróval. A nyertes pályázatok keretében több mint 22 000 mobilitás valósult meg.

A két legnépszerűbb a program a **Comenius szakmai továbbképzések pedagógusoknak** akció (közel 4 000 pályázat érkezett) és a **Comenius iskolai együttműködések** voltak (több mint 2 500 nemzetközi együttműködésen alapuló projekt megvalósítására pályáztak az intézmények). Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy több mint félezer szakértő vett részt tanulmányúton, mellyel nem csak tudás érkezett hozzánk, hanem a hazai eredményeket, sikeres együttműködések is megmutathatták külföldi kollégáinknak.

Nehéz lenne megszámolni, összesen hány külföldi intézménnyel dolgoztak együtt vagy kerültek kapcsolatba magyar köznevelési intézmények, de az elmondható, hogy a továbbképzések tekintetében a legnépszerűbb célszám az Egyesült Királyság volt, míg a nemzetközi együttműködések tekintetében Németország, Olaszország, Törökország és Lengyelország voltak a legkedveltebbek.

▶ A KVANTITATÍV MÉRCÉN TÚL...

Az akciók jól egymásra épültek és jól ki is egészítették egymást; előkészítő látogatás támogatta vagy egy külföldi továbbképzés alapozta meg egy nemzetközi együttműködés létrejöttét, tanárasszisztensi gyakorlat ihletett tanártovábbképzést, vagy nemzetközi együttműködés adott táptalajt egy diákmobilitáshoz. Egy kulcs vezetett vissza mindegyikhez: a nemzetközi környezetben kötött ismeretségek, és az ezekből kialakuló szakmai együttműködések. A pedagógusok egy új szemüvegen át szemlélhették és tanulmányozhatták az országokban zajló köznevelési reformokat vagy egyszerűen csak a köznevelés hétköznapijait. A beszélgető tanúsága alapján egy-egy ilyen tapasztalat motivációt, új lendületet adott a pedagógusoknak.

A beszámolókból számos remek ötletet, a továbbképzések során a gyakorlatban is kipróbált játékot tanultak a pedagógusok. Úgy gondoltuk, hogy ezeket az ötleteket meg kell mutatnunk az órájukat színesíteni vágyó pedagógusoknak, így létrehoztuk honlapunkon a **Módszertani ötletgyűjteményt**, mely jelenleg közel 700 ötletet és gyakorlatot tartalmaz.

Az együttműködések és a kurzusok, tanulmányutak témái meglehetősen változatos képet mutatnak. A választást befolyásolta az intézmény szakmai profilja, a pedagógusok által megfogalmazott fejlesztendő területek, a személyes és szakmai igények, a jövőbeni tervek és persze nem utolsó sorban az a tény is, hogy minden intézmény szerette volna minél több tapasztalathoz és lehetőséghez juttatni a tanulókat.

Bár a kurzusok között a nyelvtanár-továbbképzések voltak a legnépszerűbbek, szerencsére akadt jó néhány olyan hospitálás vagy *job-shadowing* típusú tevékenység is, mely remek tapasztalattal zárult (sajátos nevelési igényű tanulókkal való együttműködés egy finn közoktatási intézményben, tartalom alapú nyelvtanítás, dramatizálás stb.).

A nemzetközi együttműködések palettája ennél is színesebb, hiszen például egy szakképző intézmény a projektje keretében a reneszánsz ötvösség és zománcművesség ékszerszereinek tanulmányozásával, ékszertervezéssel és ékszerkészítéssel foglalkozott, egy másik szakképző intézmény és partnerei az együttműködés keretében egy A-380 repülőgép 1:32 méretű, működőképes modelljét készítették el részegységként, miközben a részt vevő tanulók megismerkedtek a repülőgépgyártáshoz használatos korszerű anyagokkal, vagy fiktív vállalkozás keretein belül a gyerekek kulturális menedzserként kiállítást és aukciót szerveztek, weboldalt szerkesztettek, kulturális társasjátékot állítottak össze, interjúkat készítettek a nemzeti kulturális életben fontos szerepet játszó szakemberekkel. Óvodák különböző országok altatódalait kutatták, általános iskolások turisztikai látványosságokból állítottak össze virtuális túrát, vagy írtak közös mesét, illetve színdarabot a partneriskolák diákjaival.

TOP

A Comenius szakmai továbbképzések pedagógusoknak akciónál a legnépszerűbb célszám az Egyesült Királyság, az iskolai együttműködések tekintetében: Németország, Olaszország, Törökország és Lengyelország.

 MÓDSZERTANI ÖTLETGYŪJTEMÉNY

„Remek eredmények születtek, sok intézményben egészen új módszerek honosodtak meg az együttműködéseknek, továbbképzéseknek köszönhetően.”

Fontosnak tartjuk, hogy az eredmények a projektek jelentős részében beépülnek az iskola életébe, és a projekt lezárta után is fennmaradnak. A beszámoló és felmérésünk tapasztalata alapján **az intézmények közel 75%-a az együttműködés lezárta után is használja a projekt során létrehozott terméket**, leginkább úgy, hogy beépítik az iskolai tanórák anyagába, legyen szó akár nyelvóráról, akár szakóráról, akár osztályfőnöki óráról. Sokan mutatják be a termékeket az iskolában népszerűsítésként, dekorációként, motivációként vagy egy másik intézményben az eredmények terjesztése érdekében. Arról is olvashattunk, hogy az intézmények egy részében nem elsősorban a terméket használják, hanem a projekt során szerzett készségeket és ötleteket hasznosítják, viszik tovább a tanórákon.

Az együttműködések különleges értéke, hogy teljes iskolát vagy kis közösséget (szülőket, fenntartót stb.) **mozgatnak meg.** Különösen az alacsonyabb lélekszámú települések iskoláitól kaptunk olyan visszajelzést, hogy az egész falu vagy kisváros megmozdult céljaik elérése érdekében (helyi vállalkozók, a szülői munkaközösség, a fenntartó), így közösséggé kovácsolta őket a projekt.

A leendő pedagógusoknak szóló akció keretén belül közel 300 pedagógusjelölt összesen 6 219 hét tanítási gyakorlatot töltött szerte Európában. A visszajelzések alapján ez a gyakorlati időszak sokakat

megerősítette abban, hogy a tanári pályát válasszák hivatásul, és szinte kivétel nélkül arról számoltak be, hogy olyan élménnyel gazdagodtak, melyben az akció nélkül nem lett volna részük – megismerkedtek egy külföldi köznevelési intézmény hétköznapijaival, új oktatási módszereket próbálhattak ki a gyakorlatban, megtapasztalhatták, hogyan tanítják a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket egy másik országban stb.

Bármely akciót is vesszük alapul, azok számos közvetett vagy közvetlen hozadéka összhangban áll hazai fejlesztési irányokkal.

A résztvevők nyelvtudása ugrásszerűen fejlődik, hiszen idegen nyelvi környezetben kell helytállniuk. Számos intézmény számolt be arról, hogy megsokszorozódott a sikeres középfokú nyelvvizsgálóval rendelkező diákok száma az iskolában, illetve több pedagógus is felfrissítette nyelvtudását, vagy egy új nyelv tanulásába kezdett.

A diákok nyitottabbak, önállóbbak, toleránsabbak lettek, így később sokkal könnyebben helyt állnak akár további tanulmányaik során, akár munkahelyi környezetben.

A **szakértői tanulmányutak** esetében a beszámoló szerint a magyar szakértők is számos olyan jó gyakorlatot ismerhettek meg, amelyek segíthetik az oktatás és a képzés minőségének javítását célzó hazai törekvéseket, mint például a munkaerőpiac igényeihez igazított szakképzés Flandriában, az angol pálya-tanácsadási modellek, az előzetesen szerzett tudás elismerésének ír példája, vagy a finn általános és középiskolák együttműködése a korai iskolaelhagyás megelőzésére. Az együttműködésben rejlő lehetőségek felismerése egyébként is meghatározó tapasztalat volt sok esetben.

Önkormányzati munkatársak ismerkedhettek meg olyan külföldi gyakorlatokkal, amelyek segítik a közösségek sokszor rejtett erőforrásainak hatékonyabb kiaknázását, de izgalmas tapasztalatot jelentett az ír képesítési keretrendszer tanulmányozása is, melynek működése az összes érintett szervezet együttműködésén alapszik, s ennek révén nem csak az egész életen át tartó, hanem az élet minden területét átfogó tanulást is támogatja. A résztvevők jó része elkötelezett a tanulmányút során szerzett szakmai kapcsolatok megőrzése mellett, többen közülük már konkrét nemzetközi projektek előkészítéséről is be tudtak számolni.

Összességében elmondható, hogy a Comenius programot jól ismeri a hazai célcsoport. Remek eredmények születtek, sok intézményben egészen új módszerek honosodtak meg az együttműködéseknek, továbbképzéseknek köszönhetően. Bár új formában, de tovább élnek a programok az Erasmus+ program keretében, így reméljük, az intézmények az új pályázati programban is megtalálják maguk számára a lehetőséget. •

LAMPÉRT-KÁRMÁN TÍMEA

„A kurzus első felében gyakorlati workshopokon vettem részt két anyanyelvi tanár vezetésével. Tanultunk és közösen gondolkodtunk a motiválás újabb lehetőségeiről, a szókincs hatékonyabb oktatásáról, bővítéséről, az osztálytermi nyelvhasználatról, a javítási, értékelési formákról, a kooperatív tanulásról, egyéni, csoportos és frontális formában végiggondolva, megvitatva, gyakorlatba ültetve. A tanítás során felmerülő kérdésekre (órávezetés, differenciálás, hibajavítás) tanáraink és saját tapasztalataink alapján, gyakorlati feladatok formájában kerestük a válaszokat. A kurzus elvégzésével nyelvilag, szakmailag megújulva térhetek vissza a tanításhoz. A korábbi külföldi továbbképzéseim után is újabb és újabb módszerekkel, élményekkel gazdagodva jöttem haza, s ennek eredménye mindkét iskolámban megmutatkozik. A csoportok létszáma növekedett, a továbbtanulásnál az angol nyelvet egyre több diák választja első nyelvként haladó szinten, versenyeken veszünk részt.” *Kökényiné Kozma Zsuzsanna, Német Nemzetiségi Általános Iskola • Language and Practical Methodology: Creativity in the Classroom című kurzus*

Az egész életen át tartó tanulás programja

„A tanulmányút során szerzett tapasztalataim az iskolavezetés szervezetfejlesztési, pedagógiai gyakorlatában jól hasznosíthatók, a legfontosabbnak mégis az iskolai autonómia megőrzésére vagy növelésére vonatkozó törekvéseket láttam. A hazai jogszabályi környezet nagymértékű változásai ebben az évben szükségessé teszik valamennyi iskolai dokumentum felülvizsgálatát. Ehhez a munkához is találtam olyan jó gyakorlatokat, melyek elősegítik a belső erőforrások hatékony felhasználását, például a szakmai munkaközösségek önállóságának és felelősségének növelésével. A külső hatásoktól függetlenül az intézmény egészének autonómiájához hozzájárulhat az iskola partneri hálózatának erősítése, bevonása az intézmény egyes tevékenységeibe, a döntések előkészítésébe.” *Kovácsné Szegedi Ildikó, igazgató Zrínyi Ilona Gimnázium, Miskolc, 2012*

„Az együttműködés tapasztalatainak felhasználása is megvalósult, sőt az intézmény pedagógiai programjának szerves részét képezik a multimédiás tananyagok, modulok. A mindnyájukat összekötő angol nyelven túl kóstolókat kaptak a finn, az olasz és a magyar nyelvből is, alapvető kifejezéseket sajátítottak el, és megtapasztalhatták, milyen szívet melengető érzés, amikor egy más nyelvet beszélő ember szájából hangzik fel egy ismerős dal. Az együttműködés a tanári és a tanulói motivációt is segítette, hatással volt személyiségfejlődésükre, új szakmai kompetenciákat sajátítottak el, felkeltette a nyelvtanulás iránti érdeklődést. A kulturális találkozások során fejlődött az empátia és a tisztelet a más országokra jellemző viselkedési formák és eltérő értékrendszerek iránt. A projekt fontos hozadéka, hogy iskolánk a sikereken felbuzdulva további nemzetközi együttműködések kialakítását tervezi. A projekt menedzsmentje szakmai körökben is közismertté tette az együttműködés eredményeit. Több fórumon is bemutattuk a magas színvonalú termékeket a nagyközönség számára: finn, olasz és magyar kiállításokon, vásárokon, a Mesterségek ünnepén a Budai várban, a Gödöllői Királyi Kastélyban, magyar és olasz színházban, nemzetközi ékszerkiállításokon, ahol felkérést is kaptunk a reneszánsz ékszerek bemutatására, előadás tartására. Mindez az iskola külső megítélésében is változást hozott és növelte az intézmény ismertségét, tágabb teret kaptunk intézményünk bemutatására, és többen fordulnak hozzánk szaktanácsadásért.” *A reneszánsz ötvösség és zománcművesség ékszereinek tanulmányozása, ékszertervezés és ékszerkészítés, Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, 2009*

2

LEONARDO: SZAKKÉPZÉS

Az Európai Unió 1995-ben indított útjára egy olyan programot, amely a szakképzést volt hivatott fejleszteni Európa-szerte. A program Leonardo da Vinci nevét kapta, ezzel is utalva a művész gazdag és színes munkásságának és a képzési szektor komplexitásának, sokszereplős forratakának hasonlóságára.

A program 1995 és 2013 között futott. A 19 év alatt három nagy szakaszra tagolódtott, és minden periódusban az újítás, a fejlesztés lehetőségét hozta magával a célok, a volumen és a megvalósítás tekintetében. Az első szakasz 1999 végéig, a második 2000-tól 2006-ig tartott, a harmadik pedig – az *Egész életen át tartó tanulás* program alprogramjaként – 2013 végén zárult le. Ez a 19 év – mint ahogy az emberi életben is – igen intenzív tanulási és fejlődési időszak volt: a program is sokat változott és bővült, ezzel együtt pedig az országok szakképzési rendszerének szereplői is ablakot nyithattak Európára, illetve egymásra.

A program az egyik legszínesebb pályázói kör számára biztosított támogatási lehetőséget, hiszen minden olyan szervezet pályázhatott, amely a szakképzés valamely szintjén tevékenykedik akár az oktatási, képző oldalon (szakképző, felnőttképző intézmények), akár a fogadó, munkáltatói oldalon (vállalkozások), vagy a kettő között hídként helyezkedik el (civil szervezetek, kamarák).

AZ ELMÚLT 7 ÉV EREDMÉNYEI

A program alapvetően két fő irány mentén igyekezett hozzájárulni a szakképzés és az abban dolgozók, illetve résztvevők, tanulók fejlődéséhez, ezen oktatási szektor vonzóbbá tételéhez: egyrészt mobilitási programok, másrészt intézményi együttműködési projektek révén.

A mobilitási programok

A mobilitás kulcsszerepet játszik a koppenhágai folyamat, a megerősített, európai uniós szakképzési együttműködéssel kapcsolatos célkitűzések elérésében, különösen, ami a szakképzés vonzerejének és színvonalának növelését illeti. **Ma már a mobilitás olyan korszerű, egyedi pedagógiai eszköz lett,** amely gyakorlatias formában segíti a résztvevők készségeinek és kompetenciáinak fejlesztését. A program segítségével szakmai alapképzésben tanulók külföldi szakmai gyakorlata, a munkaerőpiacon aktív szereplők gyakorlata és a képzésben tevékenykedő szakértők tanulmányútja valósulhatott meg.

A pályázatok célcsoportok közötti megoszlását vizsgálva elmondható, hogy a legnagyobb arányban szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok mobilitására pályáztak, és a legtöbb támogatott projekt is ebből a célcsoportból került ki.

A program hét éve alatt összesen több mint 1 500 pályázat érkezett a Tempus Közalapítványhoz – míg 2007-ben 197 db pályázatot nyújtottak be a különböző szervezetek, a program utolsó évére ez a szám közel másfélszeresére nőtt, 2013-ban összesen 283 darab önálló mobilitási pályázatot fogadott a nemzeti iroda. A beadott pályázatok mintegy kétharmada (63%) részesült támogatásban, azaz közel ezer projekt (978 db) tudott megvalósulni a Leonardo mobilitási program nyújtotta támogatásnak köszönhetően, összesen 26,2 millió euró támogatást folyósítva a pályázóknak.

A hét év során minden évben Németország volt a legnépszerűbb célország, a német partnerekkel megvalósított projektek darabszámban és kiutazói létszámban is toronymagasan megelőzték a többi fogadó országot. A legnépszerűbb célországok listájának további dobogós helyein méretükből és lakosság számukból adódóan a legnagyobb EU-tagországokat találjuk, így Olaszország, az Egyesült Királyság és Franciaország voltak még kiemelkedően népszerű fogadó országok a magyar kedvezményezett számára.

A legtöbb pályázatot szakképző iskolák, szakképző központok nyújtották be – a 7 éves programszakasz alatt támogatást nyert pályázatok több mint kétharmada mögött szakképző intézmény állt –, így a legtöbb kiutazó a tanulói célcsoportba tartozott. A program kezdetén, 2007-ben a nyertes pályázatok megvalósítá-

sa során 1 190 tanuló végezhetett külföldön gyakorlatot, amely szám a program végére több mint másfélszeresére nőtt: a 2013-as projektekben már 1 934 tanuló kiutazására nyertek támogatást a pályázók.

A program utolsó évében már 920 hátrányos helyzetű tanuló vett rész mobilitásban – vagyis a kiutazó diákok közel fele (48%-a) kapott olyan lehetőséget, ami a program támogatása nélkül valószínűleg nem lett volna elérhető számukra.

A résztvevők száma a 2008-as kisebb visszaeséstől eltekintve folyamatosan emelkedett, a hét év alatt összesen 10 297 diáknak volt lehetősége külföldi munkahelyen is kipróbálnia magát.

A megvalósult Leonardo mobilitási projektek legnagyobb részét a programszakasz egésze alatt a vendéglátás és idegenforgalom témájú projektek tették ki. A mezőgazdasági és műszaki területen megvalósult projektek foglalják el a lista második helyét. Érdemes még megemlíteni az építőiparhoz, a közgazdasághoz, valamint az egészségügyhöz és szociális területhez kapcsolódó projekteket.

A Leonardo mobilitási program egyik célkitűzése, hogy a külföldi szakmai gyakorlatok valós munkahelyen, valós munkakörnyezetben történjenek. Tendenciaként elmondható, hogy a hét éves programszakasz során a pályázó intézmények fokozatosan törekedtek megfelelni a program ezen elvárásának. Az oktatási intézményen kívül megvalósuló szakmai gyakorlatok aránya a programszakasz során 40%-ról 56%-ra nőtt a tanulók csoportjában. Külön vizsgáltuk a konkrétan kis-, közép- és nagyvállalatoknál szakmai gyakorlatot végzők arányát, amely az előbbivel összhangban 10%-os növekvő tendenciát mutat. Diákmobilitások esetén tehát elmondható, hogy az iskolai tanműhelyekben történő mobilitási gyakorlatot fokozatosan váltja fel a valós munkahelyeken történő gyakorlat. A programszakasz végére a gyakorlatoknak már több mint a fele valós munkahelyi környezetben történt.

Intézményi együttműködések

Ez a kategória két pályázattípust foglalt magában: a kezdetektől fogva elérhető, komoly hagyománnyal rendelkező **innováció-transzfer** pályázatot és az egyszerűbb, 2008-ban indult **partner-ségek** lehetőséget.

Mindkét pályázattípus jellemzője az erős és kiterjedt nemzetközi partnerség, amit elősegített a program egyik szabálya, mely szerint minimum 3 különböző ország intézményének a részvételével kellett pályázni. Különbség a fókuszban és így a méretben, összetettségben van.

Az innovációtranszfer pályázattípus keretében nyújtott támogatás célja, hogy korábbi Leonardo da Vinci vagy egyéb projektek, illetve nemzeti forrásból történt fejlesztések innovatív eredményeit

TUDTA, HOGY...?

14 123

Összesen 14 123 tanuló, szakértő, munkavállaló kiutazása valósulhatott meg a mobilitási program során, amely egy kisváros teljes lakosságát teszi ki. Ebből a legnagyobb számot a tanulók mobilitása jelentette: **10 297 fő.**

A hét év során a 10 297 tanulóból 4166 fő volt hátrányos helyzetű, amely a kiutazók 40%-át tette ki.

4166

A MOBILITÁSI TANÚSÍTVÁNYT

először 2009-ben volt lehetőség elnyerni. 2012-ig 19 intézmény projektje nyerte el ezt a titlust. Tanúsított projekt keretében 1 732 tanuló külföldi mobilitása valósult meg a Leonardo programban, ami az összes mobilitás közel 17%-a volt.

vagy tartalmait adaptálják és beépítik a köz- vagy magán-szférában működtetett szakképző intézmény kínálatába. A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a támogatás lehetőséget biztosított más ország területén bevált, olyan innovatív tananyagok, módszerek átvételére és jó gyakorlatok adaptálására, amelyek hazai szinten újdonságnak számítanak, és a nemzeti szakképzési rendszerbe fenntartható módon beépíthetők.

A partnerségek pályázattípus célja az egymástól tanulás, jó gyakorlatok átvétele, közös tapasztalatok cseréje szakképzési témában, a mobilitás segítségével. A pályázattípus átmenetet képezett a Leonardo mobilitás és az innovációtranszfer pályázattípusok között.

Az innovációtranszfer pályázattípusban az elmúlt 7 évben 143 pályázat érkezett be, átlagosan évente 20 pályázat, amelyeknek 35%-a kapott támogatást, közel 11,6 millió euró értékben. A pályázati forma összetettsége és a projektek koordinációja komolyabb projektmenedzsment-tapasztalatot és humán erőforrás-hátteret igényelt.

A partnerségek lehetőség, éppen a hiánypótló szerepe miatt, hamar népszerűvé vált a pályázók körében. Egyrészt kiemelkedő arányban tudtak belépni új, korábbi projekttapasztalattal még nem rendelkező intézmények (az összes nyertes 47%-a), másrészt a kezdeti pályázati igényt (51) a programszakasz végére megháromszorozta (154). Ebből a 6 év alatt – mivel a pályázattípus 2008-ban indult – összesen 184 projekt kapott zöld lámpát és közel 2,9 millió euró támogatást nyertek el. A pályázattípus sajátossága, hogy a partnerek országonként kapnak támogatást, nem együttesen, konzorciumi formában. Ugyan mind a beadott, mind pedig a nyertes magyar koordinációjú projektek száma emelkedett az évek során, arányaiban azonban csak 10%-ot tesz ki az összes nyertes együttműködéshez viszonyítva. Pozitívum viszont, hogy ebben a szektorban nem volt korábban hagyománya az ilyen típusú együttműködéseknek, a projektek mégis magas minőségben valósultak meg, és a hazai koordinálású együttműködések esetében többen nívódíjat is kaptak minőségi munkájuk eredményeképp.

A partnerségek esetében a mobilitások száma az egyik indikátor – itt azonban nem elsősorban célként funkcionált a mobilitás, hanem sokkal inkább eszközként. Összesen 3013 fő rövidebb látogatása, tanulmányútja, partnerekkel való találkozója valósult meg a projektek futamideje alatt, és ennek döntő többsége (2056) szakemberek bevonásával, míg kisebb arányban (957) tanulók részvételével történt.

Mindkét együttműködésnél olyan színes a témák köre, hogy a mobilitási pályázattípussal ellentétben nem lehet egyértelműen „legnépszerűbb” területet hirdetni. Érdekes viszont összevetni az intézményi háttér szempontjából a három Leonardo pályázattípust: a mobilitási lehetőséggel elsősorban a szakképző intézmények éltek, sokkal kisebb arányban jelentek meg más intézménytípusok.

A partnerségek esetében is hasonló megoszlással találkozhatunk, bár a vállalatok, cégek itt már jelentősebb, 20%-os arányban jelentek meg a nyertes szervezetek között. Az innovációtranszfer projektek 55%-ának megvalósításáért azonban a vállalatok, cégek és civil szervezetek voltak a felelősek, a szakképző intézmények itt mindössze 9%-ot képviseltek. Ez jól bizonyítja, hogy a **Leonardo da Vinci program teljes palettája el tudta érni a szakképzésben tevékenykedő szervezetek mindegyik típusát**, és a különböző szervezetek az eltérő háttér és motiváció ellenére vonzó pályázati lehetőséget láttak a programban, megtalálva benne a céljaik elérését leginkább támogató pályázati formát.

Az innovációtranszfer esetében az Európai Bizottság a Leonardo program általános prioritásain túl további szakpolitikai témákat is a fókuszba emelt. Az erősebb szakpolitikai kapcsolódás és annak beépülése az adott nemzeti, regionális, ágazati rendszerekbe kiemelt elvárás volt.

A legtöbb pályázat a *munkaerőpiacon jelen lévő felnőttek készségeinek fejlesztése és a szakképzés és a munka világa közötti együttműködés ösztönzése* témában érkezett. Ez az egyik olyan prioritás, amelyet az évek során kisebb pontosításokkal, de közel azonos célokat fogalmazott meg. Az együttműködés segítheti a szakképzés gyorsabb reagálását a változó munkaerő-piaci igényekre. A projekteknek azonosítaniuk szükséges az egyes ágazatokhoz kapcsolódó kompetenciákat, készségeket, és segíteniük kell az ezek megszerzéséhez kapcsolódó gyakorlatok gyors beépülését, megjelenését a szakképzésben. Több projekt kapott támogatást ebben a témában, így jó esély van rá, hogy ez a hazai szakképzés-politika által is kiemelten kezelt célkitűzés a nemzetközi együttműködések hozadéka által újabb lendületet kapjon.

A beadott pályázatok között a második leggyakrabban választott prioritás a *szakképzésben részt vevő tanárok, képzésvezetők és oktatók készségeinek és kompetenciájának fejlesztése* volt, a támogatott projektek között viszont a legtöbbször szerepelt. Talán nem véletlen, hiszen a tanárok nagy kihívások előtt állnak a megváltozott társadalmi és gazdasági helyzetben, amelyek új módszereket, technikákat igényelnek. Így szükséges is új tananyagok, új módszerek elsajátítása, hogy az új kihívásoknak jobban meg tudjanak felelni.

A JÖVŐ HANGSÚLYAI

A Leonardo da Vinci program tehát 2013-ban befejeződött – az eredmények azonban nem maradnak felhasználhatlanul. Egyrészt az utolsó (2012. és 2013. évi) körök nyertes projektjei még zajlanak, folyik a munka. Másrészt a nagykorúsággal a program belépőt kapott egy új „klubba”: egy összetettebb, de a már bevált pályázattípusokat valamilyen formában folytatató és az eddigi lehatárolás

A LEGNÉPSZERŰBBEK

A Leonardo mobilitásban a legnépszerűbb célszörszágok: Németország, Olaszország, az Egyesült Királyság és Franciaország.

A Leonardo partnerség együttműködéseinek legnépszerűbb koordinátor országai: Németország, Törökország és Olaszország.

Az innovációtranszfer program keretében 2009–2013 között 9 vállalkozási témájú, jó minőségű projekt megvalósítását támogattuk. Ezek közül a Békés Megyei Munkaügyi Központ Vállalkozás-keltető projektje a 2013. évi „Az Európai Vállalkozások Ösztönzéséért” díj hazai fordulójának győztese, így bekerült az európai fordulóba.

helyett a szektorok közötti együttműködést kifejezetten támogató új programcsaládba, mely az Erasmus+ nevet viseli.

A programnak továbbra is lesz szakképzési fókusza, mely erősen épít olyan témákra, melyek egyrészt kulcsfontosságúak a szakképzés vonzóbbá tétele szempontjából, másrészt a téma körbejárása már korábban, a Leonardo da Vinci program által generált projekteken belül elindult.

Ilyen témák (a teljesség igénye nélkül):

- a képzési rendszerek átjárhatósága;
- az intézményi működés, versenyképesség növelése a nemzetköziesítés segítségével;
- az oktatás, képzés és a munka világa közötti kommunikáció elősegítése, erősítése.

Az **Europass mobilitási igazolványok** kiadása két és félszeresére emelkedett az Egész életen át tartó tanulás program hét éves időtartama alatt. 2013-ban 1710 Europass mobilitási igazolványt igényeltek, szemben a hét évvel ezelőtti 762 darabbal. Ez a tény önmagában is mutatja, hogy a külföldi szakmai gyakorlatok elismertettségének igénye nő és fokozatosan begyűrűzik a köztudatba. Az Europass szintén az egyén szintjén segítheti a gyakorlatban megszerzett tudás elismertettségét, de már az iskola falain kívül, a munkába álláskor.

A mobilitások számának növekedése, továbbá a személyes portfólióként funkcionáló Europass terjedése, az ezek mögött húzódo oktatási rendszerek és országok közötti átjárhatóság kérdése vetette fel az elsajátított tudás és készségek elismerése iránti igényt. Erre született válaszként 2009-ben az *ECVET Ajánlás*: javaslat egy Európa-szerte azonos elveken nyugvó **Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer** létrehozására. Az azonos elv a tanulási eredmény, a szakképesítések tanulási eredményekben való leírása és besorolása az átjárhatóság és az elismertettség céljából. A program tehát részben kiváltó oka, részben pedig megoldási lehetősége az elismertetés kérdésének, hiszen éppen a mobilitások növekedése lehet az ösztönző tényező a képzési rendszerek jobb megismerésének, illetve ezek az együttműködések szolgálhatnak a képesítések és a kompetenciák – köztük a nem formális és informális tanulással szerettek – átláthatóságának és elismerésének javítására.

Az elismertetés, átjárhatóság mellett a jövőben a nemzetköziesítés és a stratégiai (tudatos) gondolkodás lesz még a program homlokerében. Míg a felsőoktatás nemzetközivé válásában komoly eredményeket ért el az Európai Unió – kifejezetten a korábbi Erasmus program hatására –, addig a szakképzésben még a folyamat elején járunk. Az első lépéseket néhány nemzeti iroda, köztük a magyar is, már az Egész életen át tartó tanulás programjában megtette a *Leonardo mobilitási tanúsítvány* pályázati lehetőség meghirde-

tésével, de a folyamat a tervek szerint az Erasmus+ programban teljesebbé majd ki. Az új programban a támogatások túlnyomó többségét várhatóan olyan pályázók kapják majd, akik tudatosan, a stratégiájuk részeként tervezik intézményük nemzetköziesítését, s a nemzetközi kapcsolatok, a mobilitások, partnerségek, a közös fejlesztések és más nemzetközi tevékenységek a működésük szerves részévé válnak. Ezzel a tudatos tervezéssel versenyelőnyre tehetnek szert a többi intézménnyel szemben, jobban tudják hasznosítani a nemzetközi együttműködések és az azok közötti szinergiát, és mindezt visszacsatornázzák, beépítik tantervükbe, működésükbe – ezzel átadva a tudást, információt azoknak is, akik közvetlenül nem vesznek részt ezekben az együttműködésekben. Ez a fajta tudatos gondolkodás és tervezés – már csak a gyakran változó működési körülmények miatt is – egyelőre még nem az intézmények sajátja, de a diákokért vagy épp a versenytársak ellen vívott „küzdelemben” kulcsfontosságú az alapszolgáltatások mellett a nemzetközi együttműködések biztosítása is. •

Szerzők: BETHLENI ZSUZSANNA, FEKETE ÉVA, JENEI JÁNOS, LOVÁSZI ATTILA, LUKÁCS JULIANNA, NAGY ZSÓFIA, NAGY-SINKÓ ZSÓFIA; a cikket összeállította: BALLA ÁGNES

MIT ADOTT A LEONARDO DA VINCI PROGRAM az 1 212 projekt megvalósítójának és az abban részt vevő 17 136 embernek?

- **Kiterjedt nemzetközi, európai együttműködések lehetőségét.**
- **A hazai szakpolitikai irányok mellett más országok szakképzési rendszerének megismerési lehetőségét.**
- **A mobilitás mint innovatív pedagógiai eszköz alkalmazását és ezzel az informális és nem formális tanulási módszer meghonosodását.**
- **A szakpolitikai célkitűzések, elvárások gyakorlatban történő kipróbálását, tesztelését.**
- **Közösen kidolgozott oktatási-képzési anyagokat, eszközöket, módszertanokat.**
- **Belépett a pályázatok és a projektmegvalósítás világába, egyszerű, könnyű pályázati forma alapján.**
- **A személyes tapasztalatcsere élményét.**
- **Szakmai kapcsolatokat, barátságokat, új együttműködések alapjait.**
- **És nem mellesleg 41,8 millió eurót a 7 éves programidőszak alatt.**

LEGJOBB GYAKORLAT

Hasonló európai sikert ért el a TENEGEN projekt 2012-ben, a legjobb gyakorlat címet nyerve el a szakképzésben oktató dolgozók készségfejlesztése kategóriában.

3

GRUNDTVIG: FELNŐTT TANULÁS

A Grundtvig program 2000-ben indult azzal a céllal, hogy elősegítse a felnőttoktatást, a felnőttkori tanulást Európa-szerte, és ezt a szektort európai együttműködések révén támogassa. Bár ez a szektor volt a legkisebb testvér, a maga 3-4%-os költségvetési arányával eltörpült a felsőoktatási Erasmus vagy a szakképzést támogató Leonardo da Vinci program lényegesen nagyobb tortaszeletéhez képest, mégis az egyik legnépszerűbbnek és legváltozatosabbnak bizonyult a 14 éves létezése alatt.

A program közvetlenül azon szakemberek fejlesztését célozta, akik felnőttekkel, illetve olyan 25 év alatti fiatalokkal foglalkoznak, akik nem részesülnek közép- vagy felsőfokú képzésben. A program homlokterében elsősorban a szakmától független, általános ismeretek oktatása állt, hozzájárulva ahhoz, hogy a felnőtt tanulók teljes értékű, aktív tagjai lehessenek a társadalomnak, bővíljenek a más kultúrákról szóló ismereteik, életminőségük, és így munkaerőpiaci esélyeik javuljanak.

Mivel tipikusan felnőttoktatást nyújtó szervezetek a népfőiskolák, nyelvtanítási intézmények, közművelődési intézmények, felnőttek oktatásával foglalkozó szervezetek, így ez a pályázati forma elsősorban a civil szektort mozgatta meg. Ők azok, akik egyébként is keresik a pályázati lehetőségeket, nyitottabbak a nemzetközi vagy újszerű együttműködési formákra. A Grundtvig programnak köszönhetően összesen 770 projektben nyílt lehetőségük a pályázóknak nemzetközi környezetben kipróbálni magukat: akár intézményi keretek között, akár önállóan. Már maga a kitekintés, a többi országból származó partnerszervezet megismerése is egy tanulási folyamat volt – tehát az együttműködés során a felek egymástól és egymásról is tanultak úgy, hogy közben lehetőségük nyílt saját magukat is elhelyezni abban a szakmai közegben, amiben dolgoznak.

„Már maga a kitekintés, a többi országból származó partnerszervezet megismerése is egy tanulási folyamat volt – így az együttműködés során a felek egymástól és egymásról is tanultak.”

A Grundtvig program által támogatott projektekben a szokatlan(abb) tanulási formák kerültek előtérbe, ezzel adva lendületet a formális eljárások mellett a felnőttkori tanulást jobban támogató informális vagy nem formális módszereknek.

A Grundtvig programban nagyobb arányban intézmények közötti együttműködések valósulhattak meg, továbbá lehetőség volt a felnőttoktatással foglalkozó gyakorló vagy leendő szakemberek egyéni mobilitásának, hosszabb-rövidebb tanulmányútjának támogatására is.

AZ INTÉZMÉNYI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK EREDMÉNYEI

A programban legmagasabb arányban **tanulási kapcsolat projektek** valósultak meg, melyeknek célja a felnőttoktatással vagy azzal is foglalkozó szervezetek európai szakmai kapcsolatainak megalapozása volt, nemzetközi projektmunkán keresztül. A tanulási kapcsolat projekteket a résztvevő partnerek közös érdeklődése motiválta, olyan együttműködések voltak, melyek lehetővé tették, hogy a szervezetek egy általuk meghatározott és számukra, illetve a felnőtt tanulók számára hiányt jelentő fejlesztést igénylő témában összedolgozzanak és közös eredményeket érjenek el. **Az együttműködés célja a felnőttek tanulási képességének fejlesztése volt**, hogy mindenki képes legyen felismerni a személyes és szakmai fejlődéséhez szükséges tanulási igényét, valamint kiválasztani és eredményesen kihasználni a számára megfelelő tanulási lehetőségeket. A tanulási kapcsolat pályázattípus elsősorban olyan intézmények részvételét támogatta, amelyek még kevés tapasztalattal rendelkeznek a nemzetközi együttműködés és a projektmunka terén. A magyar szervezetek egy-egy ilyen együttműködés során lehetnek az együttműködés koordinátorai vagy

valamely másik szervezet által koordinált projekt partnerei.

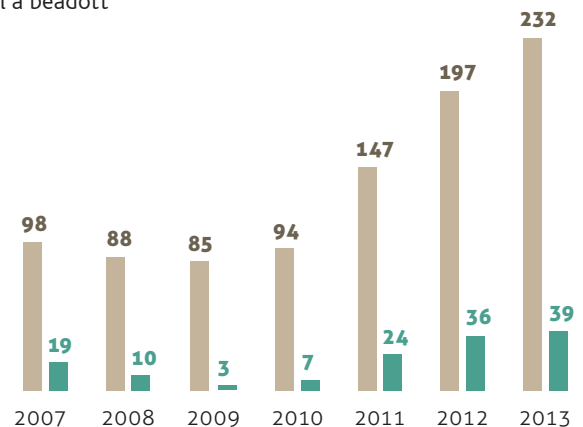
A kétéves projektek során felnőtt tanulók, felnőttoktatók, munkatársak utaztak külföldre, hogy hazahozzák a külföldi jó gyakorlatokat, tapasztalatot szerezzenek az őket érintő témákban és tanulási élményekkel gazdagodjanak, ezzel egyidőben pedig bemutassák saját jó példáikat. Ahogy a program ismertsége nőtt, egyre többek számára vált nyilvánvalóvá, hogy a felnőttoktatás milyen sokakat érint, milyen tág fogalom, mennyi **új és izgalmas tudást, lehetőséget rejt magában**. Ezt a számok is mutatják: míg az első évben a száz darabot sem érte el a beadott

pályázatok száma (összesen 98 pályázatot adtak be felnőttkori tanulás témájában), addig a záró évben, 2013-ban 232 pályázat érkezett, mind színesebb és változatosabb témában. Ezzel egyidőben nőtt azoknak a vállalkozó kedvű magyar szervezeteknek a száma, akik egy-egy együttműködés koordinálását is szívesen vállalták volna.

A támogatott projektek száma is nőtt évről évre, hiszen az Európai Bizottság is felismerte a megmutatkozó igény növekedését, és mind több projekt megvalósulását kívánta biztosítani. Így lehetséges, hogy a hét év alatt több mint duplájára nőtt a támogatott projektek száma.

A beadott pályázatok számának növekedése

■ beadott pályázatok száma
■ ebből koordinátor

TUDTA, HOGY...?

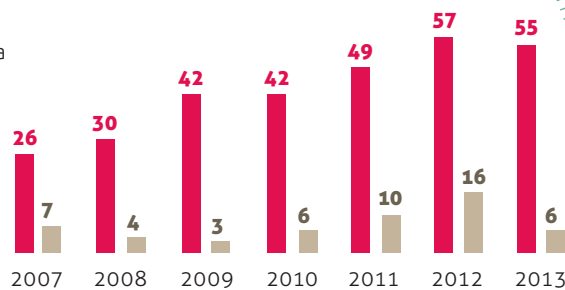
A sváb vagy lengyel hagyományokat őrző időskorú önkéntesek ellátogathattak hagyományaik hazájába és újra felfedezhették gyökereiket. Hagyományörző tevékenységüket gyakran fiatalok között vagy velük együtt végezték, így átadhatták tudásukat és erősíthették a generációk közötti párbeszédet.

Spanyolországban meglepően sokan érdeklődnek a magyar nyelv iránt. Egy madridi nyelvviskolában Grundtvig asszisztenseknek köszönhetően vált lehetővé magyar nyelvtanfolyam elindítása.

A Grundtvig műhelyek program öt éve alatt közel 500 külföldi résztvevőnek nyílt lehetősége egy kis időt Magyarországon tölteni, ezáltal országunkat és kultúránkat megismerni, miközben érdeklődési körének megfelelő témában képezte magát.

A támogatott projektek számának növekedése

■ nyertes pályázatok száma
■ ebből koordinátor

A nagyobb érdeklődés egyre nagyobb támogatási igénnyel is járt, és bár a költségvetési keret, amit az Európai Bizottság magyarországi partnerségi projektekre szánt, szintén egyre magasabb lett, ütemében sajnos mégsem tudta követni az igények növekedését.

Tartalmukat tekintve a projekteken szervezett kiutazásokat oktatók vagy tanulók, valamint a projekten dolgozó adminisztratív munkatársak, szakmai koordinátorok valósították meg. Kiutazásaik során gyakran valamilyen műhelymunkán, megbeszélésen, konferencián, szemináriumon, intézménylátogatáson, oktatáson vettek részt. Hazatérve feldolgozták a külföldön szerzett tapasztalataikat, értékelték és megosztották a projekt eredményeit. Lehetőségük volt arra is, hogy ők maguk fogadják partnereiket, bemutassák a hazai gyakorlatot, megosszák az adott témában itthon felgyűlt tudást. Tehát az együttműködések során megvalósult mobilitások száma indikátora a projekt típusok mérésének, azonban fontos azt hangsúlyozni, hogy **nem elsősorban a kiutazások számának növelése volt a célja ezeknek az együttműködéseknek, sokkal inkább a tapasztalatcsere, az egymástól tanulás eszköze volt a mobilitás.**

A **tanulási kapcsolatokban megvalósult mobilitások száma évről évre nőtt.** 2007-ben még csak 258 kiutazás valósult meg, ám 2011-ben már 926 fő vett részt a projektek mobilitásaiban, és a 2013. évi, utolsó pályázati körben ez a szám várhatóan tovább emelkedik.*

A tanulási kapcsolatok pályázattípus egyik elvárása a projektek felé az volt, hogy a kiutazó munkatársak és oktatók mellett felnőtt tanulók is részt vegyenek a külföldi utazásokban. Ezen elvárás mentén a tanulók részvételi aránya mostanra majdnem

a felét teszi ki a mobilitásoknak, ami különösen fontos, hiszen ezzel közvetlenül is teljesül a program célja, eléri és be is vonja a felnőtt tanulókat.

A kevés dokumentációval és könnyen megvalósítható, szakmaiságon és tartalom alapuló tanulási kapcsolatok projekt tehát a Grundtvig program egyik legnépszerűbb pályázattípusává vált.

A témák tekintetében – hasonlóan a szakképzési és közoktatási programokhoz – itt is nagyon színes a paletta: a kulturális témákat vagy az önkéntességet sok együttműködés a zászlajára tűzte. Emelkedett az új technológiák és IKT eszközök használatát segítő projektek száma. A gazdasági és életmódbeli trendeket követve megnőtt az ökológiai témák iránt az érdeklődés, népszerűek voltak továbbá a szociális, illetve hátrányos helyzettel kapcsolatos témák, valamint az interkulturalitás és az aktív állampolgárság is.

A generációs szakadékok csökkentésére és az elöregedő társadalom kérdéseire pedig a növekvő számú generációk közötti párbeszédet erősítő partnerségek igyekeztek alternatívákat találni.

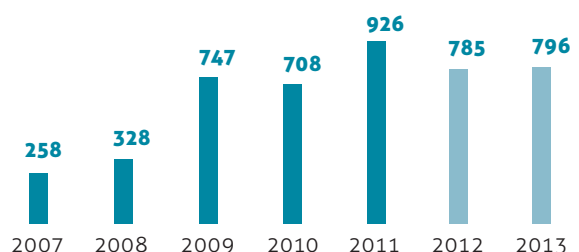
Ezen tématerülethez kapcsolódik a Grundtvig program egy parányi, ám annál hiánypótlóbb pályázati lehetősége, az **időskorú önkéntes projektek.**

Ezek a projektek a 2009-es pályázati évben indultak először annak szorgalmazására, hogy az időskorú, 50 év feletti állampolgárok is hasznos és minőségi tevékenységet folytathassanak szabadidejükben és ezt mobilitások által tegyék. A projektek fontos célja volt továbbá, hogy a külföldre utazó időskorú személyek valamilyen tudást, hasznos tapasztalatot, oktatási módszertant hozzanak haza azon szervezetek szakmai segítségnyújtásával, akik a küldő vagy fogadó szerepet vállalták a projekteken.

A pályázattípus sosem mozgott meg akkora tömegeket, mint a tanulási kapcsolatok, hiszen a célcsoport szűkebb réteg volt. Mégis elmondható, hogy évről évre egyre magasabb számú pályázót vonzott, és azok a szervezetek, akik senior önkéntes projektet valósítottak meg, visszatértek ehhez a pályázattípushoz a projekt lezárása után. Olyan is akadt, aki az időskorú önkéntes projekt hatására egy több országot bevonó tanulási kapcsolat programot indított seniorok oktatása vagy önkéntesség témában. Jellemző volt ebben a pályázattípusban a határokon átvelő, szomszédos országok szervezeteivel való együttműködés, hiszen a senior célcsoport esetében gyakori volt, hogy a résztvevők nyelvi nehézségekkel küzdöttek.

A Grundtvig program harmadik projekt típusú pályázati lehetőségét a **(felnőtt tanuló) műhelyek** jelentették. Az Európai Bizottság a 2009-es évtől tette lehetővé felnőtt tanulók számára, hogy az őket érdeklő témában 5-10 napos külföldi tanulási alkalmon vegyenek részt. Az évek során világossá vált, hogy az egyes tanulási alkalmak személyes hozadéka ugyan óriási, széles körben azonban kevésbé hasznosítható. Különböző felmérések ugyanakkor azt mutatták, hogy az egyes tagországokban különböző mértékben ugyan, de igencsak szükség van a felnőttek alapkészségeinek fejlesztésére. Ezért a 2013-as évben a célcsoport felnőtt tanulók helyett azon

Megvalósult mobilitások száma

* A 2012-es és 2013-as adatok még nem véglegesek, ezért itt csak a minimum kiutazásokkal számolunk, azt a diagramon világosabb színnel jelöltük.

ve: nemzetközi konferenciákon, külföldi tanulmányutakon, (csere)látogatásokon vehettek részt a kiutazók, valamint *job-shadowing* tevékenységet végeztek egy külföldi felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezetnél, továbbá a nemzetközi kurzusokon való részvételt is támogatta a program. Ez utóbbiak 5–42 naposak lehettek, a látogatások és cserék pályázattípus útjai 1 napot, de akár 3 hónapot is jelenthettek; míg az asszisztenseknél kifejezetten a hosszabb kinntartózkodás volt az elvárás, azért, hogy mélyebben beleláthassanak egy külföldi felnőttoktatással foglalkozó szervezet munkájába, tapasztalatot szerezhessenek.

Az egyéni pályázattípusok esetében, mint minden más Grundtvig pályázattípus esetében a pályázási kedv igen jelentős volt. A felnőttoktatás területén dolgozó szakemberek igen hamar meglátták a lehetőséget abban, hogy külföldre utazhattak és fejleszthették szaktudásukat. Az óriási igény a beadott pályázatok számán kiválóan nyomonkövethető. A három pályázati lehetőség közül a szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak pályázattípus esetében volt a leglátványosabb a növekedés. Míg az Egész életen át tartó tanulás program első évében 72 pályázat érkezett (fontos elismételni, hogy ebben az évben még nem vált szét a három pályázattípus), addig az utolsó évben 235 pályázatot nyújtottak be felnőttoktatási szakemberek. Az évenkénti adatokat vizsgálva ugyan elmondható, hogy a növekedés nem volt folyamatos, ámde jelentős, hiszen a hetedik évre több mint háromszorosára nőtt a pályázatszám. Fogadó országok tekintetében évről-évre legnépszerűbb kurzushelyszínnek Németország, az Egyesült Királyság és Olaszország bizonyult. Az asszisztensek és a látogatások és cserék pályázattípusok keretében a legtöbben az Egyesült Királyságban igyekeztek tapasztalatot gyűjteni, cserélni.

A Tempus Közalapítvány 2013-ban egy kutatást készített, amely az egyéni

projektek, tanulmányutak eredményeit vizsgálta. Az elemzés az alábbi erősségeket emelte ki:

- A pályázók legfontosabb hatásként a kollégák, tanulóik nemzetközi együttműködésre való motiválását látták.
- A programok jelentőségét illetően a szakmai kapcsolatok építése és a közös, új kurzusok fejlesztése állt a következő két sorrendiségi helyen. A kérdőívre adott válaszokból úgy tűnik, hogy a programoknak hosszabb távon is erős hatása van: a válaszolók 38%-a heti vagy havi rendszerességgel van kapcsolatban a program során megismert szakemberekkel.
- A válaszolók közel fele állította, hogy a tanultakat beépítette meglévő tanfolyamaikba, szolgáltatásaikba, míg egyharmaduk új tevékenység indításáról számolt be. Ez még akkor is jelentős arány, ha abból indulunk ki, hogy valószínűleg a programokat komolyan vevő pályázók választak a kérdőívre. A tanultak beépülése a meglévő gyakorlatba tekinthető az egyik legerősebb, de ugyanakkor legkevésbé mérhető hatásnak.

A gyengéségek között azonban markánsan az jelent meg, hogy a meginterjúvolt vezetők szinte alig tudtak beszámolni szervezett tudásmegosztásról, a tanultak intézményeken, szervezeteken belüli megosztása gyakori, de esetleges és informális.

Valószínűsíthető, hogy ez a megállapítás nemcsak a magyar pályázókra, hanem európai szinten is jellemző hiány volt. Részben ez, részben az integráció iránti igény és a projektek intézményesítése (és az ettől várt erősebb hatás) vezetett ahhoz a változáshoz, hogy a 2013-ban véget ért Grundtvig program nagyrészt folytatódik az új Erasmus+ programban, azonban már egyéni pályázatok nélkül, intézményi pályázatok keretében ágyazott mobilitásokkal. •

Szerzők: FEKETE ÉVA, VÁRTERÉSZ FLÓRA;
a cikket összeállította: BALLA ÁGNES

Horváth Attila – Demeter Lilla
– Szlamka Zsófia: A Grundtvig
program finanszírozásában
megvalósult rövid távú
mobilitások hasznosulása a
felnőttoktatásban, 2009–2012

felnőttoktatási munkatársak csoportja lett, akik ezzel a területtel foglalkoztak.

Hazánkban a többi uniós országgal összehasonlítva mindvégig igen nagy volt az érdeklődés a pályázattípus iránt, még akkor is, mikor a célcsoport megváltozott, és a tématerület is beszűkült. A felnőttoktatással foglalkozó szervezetek kreativitását mutatja, hogy az évek során támogatott pályázatok témái között találhatóak személyiségfejlesztő tréningek, újrahasznosítással foglalkozó tanulási alkalmak, az egészséges életmódra ösztönző mozgásos, táncos programok, szülőknek a gyermekevelésben segítséget nyújtó műhelyek.

AZ EGYÉNI PÁLYÁZATOK EREDMÉNYEI

A Grundtvig program keretében a fenti projektek mellett, kisebb arányban egyéni pályázásra is nyílt lehetőség. A felnőttoktatási szervezetekben dolgozó oktatók, szakértők, munkatársak kezdetben (2007–2008) a felnőttoktatási mobilitás nevű pályázattípus keretében, 2009-től pedig a **szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak, a látogatások és cserék**, valamint az **asszisztensek pályázattípus** keretében képezhették magukat külföldön.

Az összes pályázattípus esetében fontos volt, hogy a választott képzés vagy tanulmányút megfeleljen a pályázó képzési igényeinek, valamint a tapasztalatok beépíthetők legyenek a saját munkájába, továbbá a hazai felnőttoktatási környezet fejlesztését is szolgálják. A tevékenységek igen széles skálán mozogtak mind a tartalmukat, mind az időtartamukat tekint-

4

ERASMUS: FELSŐOKTATÁS

Az Erasmus az Európai Unió Egész életen át tartó tanulás programjának egyik legsikeresebb és legismertebb programja, ami 1987 óta a 33 résztvevő országban több mint 3 millió felsőoktatási hallgató mobilitását segítette elő.

Magyarországon is ez a legnépszerűbb és legnagyobb hallgatói létszámot megmozgató mobilitási program, 1997-es hazai indulása óta 45 000 hallgató és 11 500 felsőoktatási munkatárs külföldi tapasztalatszerzését tette lehetővé.

Ahhoz, hogy egy felsőoktatási intézmény részt vehessen az Erasmus programban, jóváhagyott felsőoktatási Charterrel kell rendelkeznie. Az intézmények a Charterben vállalják a program minőségi megvalósítása iránti elkötelezettségüket és az általános követelmények betartását. 2012-ben Európa több mint 4 600 felsőoktatási intézménye rendelkezett ilyen Charterrel. Magyarországon a hallgatók 99%-a számára elérhető az Erasmus, hiszen szinte minden magyar felsőoktatási intézmény részese lett a programnak.

Hallgatói mobilitás keretében a felsőoktatási hallgatóknak 3–12 hónap hosszúságú részképzési (kreditmobilitási) és 2–12 hónapos szakmai gyakorlati lehetőséget biztosít az Erasmus. Ez utóbbi lehetőség újdonság volt 2007-től, és a kiutazó létszámok igazolták a külföldi szakmai gyakorlatok támogatásának a szükségességét mind hazai, mind európai szinten.

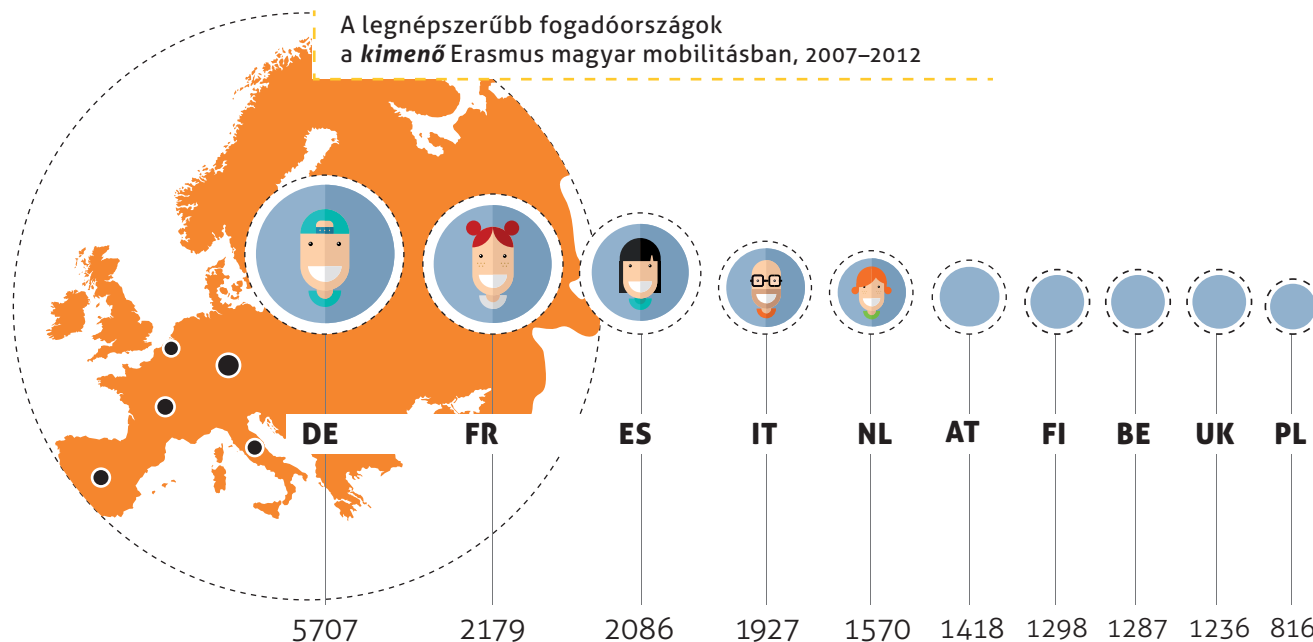
Az Erasmus hallgatók részképzés esetében átlagosan 5,2 hónapot töltenek külföldön a program keretében, szakmai gyakorlat keretében pedig általában 3-4 hónapos időtartamra utaztak 2007–2014 között.

Hazai indulásától kezdve a legnépszerűbb fogadó ország tanulmányok és szakmai gyakorlat esetén is Németország. Részképzés esetén a legnépszerűbb országok – tanévénként változó sorrenddel – Franciaország, Spanyolország és Olaszország, szakmai gyakorlati mobilitásban pedig Spanyolország, Egyesült Királyság, Ausztria és Olaszország áll a népszerűségi ranglista élén.

99%

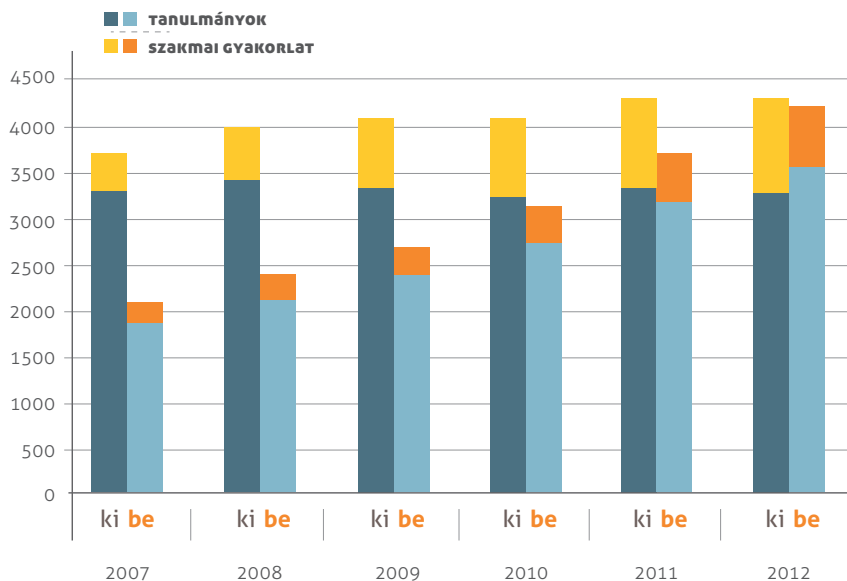
A hallgatók 99%-a számára érhető el az Erasmus.

A legnépszerűbb fogadóországok
a **kimenő** Erasmus mobilitásban, 2007–2012

A Magyarországra érkező külföldi Erasmus hallgatók létszáma terén jelentős fejlődés történt 2007–2013 között. A magyar intézmények egyre több külföldi hallgató fogadására lettek képesek, így a kiutazó létszámok folyamatos növekedése mellett **2013-ra ugyanannyi beutazó Erasmus hallgatónk lett, mint ahányan kiutaztak.** Ez jelentős előrelépés, hiszen a korábbi évtized mobilitási egyensúlytalanságát sikerült orvosolni. Ebben az eredményben nagyon jelentős szerepe volt az intézményi Erasmus koordinátoroknak is.

Erasmus **hallgatói mobilitás**
(tanulmányi mobilitás + szakmai gyakorlat), 2007–2012

Az intézmények részletes statisztikai és pénzügyi beszámolót, a kiutazók pedig a hazautazást követően egyéni beszámolót készítenek. A Tempus Közalapítvány 2007–2013 között jelentős hangsúlyt helyezett arra, hogy az egyéni beszámolókat országosan összegyűjtse, elemezze és visszacsatolja az érintettek felé.

A Tempus Közalapítvány Európában jelenleg egyedülálló módon képes összevetni az intézményi beszámolók egyéni adatait az egyéni beszámolók válaszaival. Így képesek vagyunk arra, hogy koherens módon és átfogóan elemezzük a mobilitás hátterét, motivációit, tendenciáit mind országos, mind intézményi szinten. Az egyéni beszámolók országos elemzését követően minden intézmény részére megküldjük a saját kiutazóik által adott válaszok végeredményét, amit összehasonlíthatnak az országos eredményekkel. Ezzel a mobilitás szervezésének minősége mérhető.

Számos vizsgálat és hatástanulmány megerősítette, hogy az Erasmus ösztöndíjprogram elősegíti a foglalkoztathatóságot. A munkáltatók 92%-a nagyra értékeli az új alkalmazottak felvételénél az olyan személyiségjegyeket, amelyeket

Személyzeti és oktatói mobilitási létszámok
 Erasmus *személyzeti mobilitás*
 (oktatási célú + képzési célú), 2007–2012

a program kifejezetten megerősít. Ilyen például a tolerancia, az önbizalom, a problémamegoldó készség, a kíváncsiság, a saját erősségek és gyenge pontok ismerete és a határozottság. A programban való részvétel előtti és utáni összehasonlító vizsgálatok azt mutatják, hogy az Erasmus ösztöndíjasoknál már az utazás előtt magasabb értékeket mértek a fenti személyiségjegyek vonatkozásában, a csereprogramot követően pedig ezek az értékek átlagosan 42%-al meghaladták a többi hallgatónál mért értékeket.

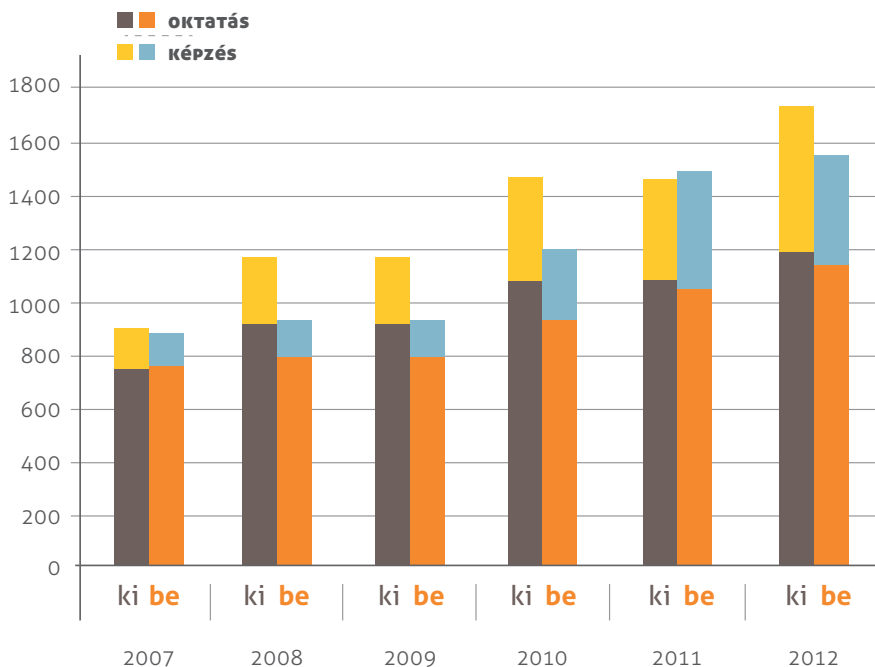
Az Európai Bizottság által készített hatástanulmány alapján szakmai gyakorlat esetén háromból több mint egy esetben ajánlottak állást Erasmus gyakornokoknak annál a vállalatnál, ahol szakmai gyakorlatát töltötte.

Az Erasmus gyakornokok vállalkozói készség tekintetében is előrébb járnak, mint otthon maradt társaik: tízből egy gyakornoknak már saját vállalkozása van, négyből több mint három tervezi, vagy nem tartja elképzelhetetlennek önálló vállalkozás indítását. Szakmájukban is gyorsabb előmenetelre számíthatnak, illetve a munkáltatók 64%-a úgy nyilatkozott, hogy a nemzetközi gyakorlattal rendelkező munkatársak nagyobb felelősséggel járó feladatokat kapnak.

Oktatói és személyzeti mobilitás

keretében a program arra ad lehetőséget, hogy a felsőoktatási intézmények oktatói külföldi partnerintézményben, vagy egy külföldi vállalkozás szakértői egy magyarországi felsőoktatási intézményben oktatás céljából vegyenek rész mobilitásban. Továbbá lehetőség nyílik oktatói és egyéb személyzetnek, valamint vállalkozások személyzetének képzési célú mobilitására, melynek keretében a munkatársak egy külföldi partneregyetem megfelelő szervezeti egységéhez vagy egy külföldi vállalkozáshoz utazhatnak ki tapasztalatszerzés, a jó gyakorlatok megismerése és átvétele érdekében.

Az oktatói utak iránt folyamatosan nőtt az igény, illetve a munkatársi képzés is hamar népszerű lett a felsőoktatási intézmények munkatársai körében. Az oktatói mobilitás terén kiegyensúlyozottak

a kiutazó és beutazó létszámok, sőt volt olyan év, hogy több oktató érkezett Magyarországra, mint ahányan kiutaztak.

Az oktatói mobilitás esetében a bölcsészettudományok oktatói utaznak ki a legtöbben. Személyzeti mobilitásban legtöbben az általános adminisztráció és a nemzetközi irodák munkatársai közül vesznek részt, növekvő számú a pénzügyekkel foglalkozó munkatársak külföldi tapasztalatszerzése is.

Az oktatói mobilitással beérkezők létszáma megközelíti a kiutazókét, illetve fontos tény, hogy a Magyarországra beérkező személyzeti mobilitásban részt vevők száma az évek során meghaladta a kiutazók számát, ami azt jelzi, hogy hazánk kedvelt célpontja az e mobilitási típusban utazóknak.

Az Erasmus program keretében kiegészítő támogatást kaphatnak felsőoktatásban dolgozó vagy tanuló, fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg hallgatók vagy oktatók, akik mobilitásban vesznek részt. A támogatás célja, hogy külföldi mobilitáshoz köthető indokolt többletköltségeket megtérítsük. Ezen a téren Magyarország európai szinten is kiemelkedő erőfeszítéseket tett az elmúlt programciklusban.

A 2–6 hetes **Erasmus intenzív nyelvi kurzusok (EILC)** a tanulmányi/gyakorlati ösztöndíjat elnyert hallgatók nyelvi és kulturális felkészítését szolgálják. A program népszerű, mind a kiutazó, mind pedig a hazánkba érkező EILC hallgatók között. A külföldi hallgatók személyes tapasztalatokat szerezhetnek Magyarországról, a magyar felsőoktatásról, kultúráról, és lehetőségük nyílik magyarul tanulni. Összesen több mint 900 külföldi Erasmus hallgató tanult magyarul hazai résztanulmányai megkezdése előtt a Tempus Közalapítvány által támogatott nyelvi felkészítő kurzusok keretében.

A magyar Erasmus hallgatók körében a legnépszerűbb országok Olaszország és Belgium, utánuk Lengyelország, Hollandia és Finnország következett sorrendben. A 24 választható nyelv közül 21-et, (bolgár, cseh, dán, észt, finn, görög, holland, horvát, izlandi, katalán, lengyel, lett, litván, norvég, olasz, portugál, román, svéd, szlovén, török, valenciai) tanultak a magyar hallgatók.

Az Európai Bizottság hatástanulmánya az Erasmusról:
europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1025_en.htm

Az Erasmus intenzív programok keretében a felsőoktatási intézmények olyan szakmai irányultságú speciális mobilitási projekteket valósíthattak meg, amelyek elősegítik az európai felsőoktatási térség megvalósítását, a felsőoktatásnak az innováció folyamatához való hozzájárulását, megerősítését, illetve az európai felsőoktatási intézmények közötti többoldalú együttműködés minőségének javítását.

A pályázattípus 2007 óta a nemzeti irodák hatáskörébe tartozik, ekkortól érzékelhető a projektek számának folyamatos növekedése. Az Erasmus intenzív program pályázattípus keretében támogatott pályázatok nemcsak a koordináló intézményekre vannak hatással, hanem a partnerként részt vevő intézmények is számára is jelentős szakmai hozadéka van a részvételnek.

Magyar intézmények részvétele Erasmus intenzív programokban, 2007–2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Magyar koordináció	5	6	9	8	7	8
Magyar partneri részvétel	52	250	363	395	464	534

Az LLP/Erasmus 2007–2013 közötti időszaka kiemelten sikeres volt Magyarország szemszögéből. A programban részt vevő hallgatók létszáma folyamatosan nőtt, igaz, ez a dinamika a pénzügyi válság bekövetkeztével megtört. Az újonnan pályázható külföldi szakmai gyakorlatok pályáztatása és végrehajtása intézményi és országos szinten is sikeresen megvalósult. A nemzeti hatáskörbe helyezett kisebb léptékű szakmai projektek iránt folyamatos volt az igény a felsőoktatás részéről. A rendelkezésre álló Erasmus költségvetés évről-évre növekedett, így az átlagos havi ösztöndíjak is folyamatosan emelkedtek országos szinten. A beutazó hallgatók létszáma elérte a kiutazó hallgatók létszámát, igaz, ez jelentős terhet ró az intézmények nemzetközi irodáira és tanulmányi osztályaira is. A hazai felsőoktatás nemzetköziesítési folyamatában kiemelkedő szerepet játszott az Erasmus program 1997-től kezdve 2007–2013 között is. Jelentős szakmai tapasztalatok birtokában felkészülten nézhetünk elébe az Erasmus+ program nyújtotta kihívásoknak 2014–2020 között. •

BOKODI SZABOLCS, TÓTH TIBOR és
 KOÓS-HEROLD ZSUZSA

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE ÉS MODERNIZÁCIÓJA

A V4-ek a hangsúlyosabb közép- európai megjelenésért

11 magyar felsőoktatási intézmény,
a Magyar Rektori Konferencia és a
Tempus Közalapítvány részvételével
Prágában zajlott a 26. EAIE konferencia
és kiállítás, ahol a V4 országok nemzeti
irodái közös fogadást is szerveztek.

A projekt az Európai
Unió támogatásával
valósult meg
a Széchenyi 2020
program keretében.

KÖZÉP-EURÓPAI FOGADÁS

A közép-európai részvétel hangsúlyosabb megjelenésének biztosítása érdekében a Tempus Közalapítvány a cseh, a lengyel és a szlovák nemzeti irodákkal közös fogadást szervezett.

A nagyszerű találkozó célja a nemzeti irodákkal meglévő együttműködés szorosabbra fűzése, a közép-európai térség felsőoktatási intézményeinek hangsúlyosabb képviselete, valamint a meghívott intézmények közötti kapcsolatépítés lehetőségének biztosítása volt. •

A kiállításon több mint 5 000 résztvevő és megközelítőleg 200 kiállító jelent meg a világ 90 országából. A magyar felsőoktatás képviselői a Tempus Közalapítvány által idén második alkalommal biztosított **Campus Hungary standon** mutatkozhattak be.

A régi kapcsolatok erősítésén túl új kapcsolat kialakítására is lehetőségük nyílt a hallgató- és oktatócsere, a tudományos együttműködések, illetve a közös képzési programok területén.

POSZTER SZEKCIÓ

Idén először tartottunk előadást a poszter szekcióban. A **Support System for Institutional Development and International Strategising** poszter a Campus Hungary projekt keretében zajló, magyar felsőoktatási intézmények nemzetköziesedését célzó tevékenységeket ábrázolta.

visszajelzések

„A felsőoktatási kiállításon való megjelenés lehetőséget ad arra, hogy találkozókat bonyolítsunk le, bemutassuk az egyetemet az érdeklődőknek, új kapcsolatokat teremtsünk, valamint a régi partnerekkel újabb irányt adjunk a már meglévő kapcsolatoknak. Az előadásokon és a kiállítók standjainál megismerhetők a felsőoktatás nemzetköziesítésével kapcsolatos új lehetőségek, legyen az akár tartalmi, felsőoktatás politikai kérdés, akár a folyamat megjelenését illető formai kérdés.”

Dudás Mária, Óbudai Egyetem

„A Campus Hungary programnak köszönhetően a Nyugat-magyarországi Egyetem másodszor képviseltette magát ezen a nemzetközi fórumon. A rendezvény lehetővé tette, hogy személyesen találkozhassak több Erasmus+ partnerintézményünk képviselőjével, egyeztethessünk a mobilitás szervezési kérdéseiről. Néhány potenciális új partnerrel is tárgyaltam előzetes egyeztetések alapján, illetve a networking lehetőségek során.”

Sándor Márta, Nyugat-magyarországi Egyetem

RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK:

- Szegedi Tudományegyetem
- Nyugat-magyarországi Egyetem
- Debreceni Egyetem
- Pécsi Tudományegyetem
- Kaposvári Egyetem
- Szolnoki Főiskola
- Óbudai Egyetem
- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
- Károli Gáspár Református Egyetem
- Szent István Egyetem
- Budapesti Corvinus Egyetem

Intézményfejlesztés felsőfokon

Több százan vettek részt a Tempus Közalapítvány képzésein a régiós felsőoktatási intézményekben a Campus Hungary program keretében. A Közalapítványt több mint egy évtizedes képzési tapasztalata (2000 óta folytat felnőttképző tevékenységet, 2003-tól intézményi akkreditációval rendelkezik) fontos szereplővé teszi a hazai képzési palettán. Az elmúlt másfél év alatt hagyományos akkreditált képzéseivel párhuzamosan összesen 30 képzést szervezett vidéki helyszíneken felsőoktatási intézmények munkatársai számára a Campus Hungary B2 projekt keretében.

A Tempus Közalapítvány képzéseit négy témában indította el azzal a céllal, hogy ingyenes, rövid időtartamú, de intenzív alkalmakat nyújtson a felsőoktatási intézmények különböző területeken dolgozó munkatársai, valamint oktatói számára. A dolgozóknak nyújtott 30 órás továbbképzések nemcsak az egyéni fejlődésre, hanem a magyar felsőoktatás szolgáltatásainak fejlesztésére irányultak.

Az egy szakterületet képviselő vagy egy intézményben dolgozó munkatársak találkozása, valamint a közös tanulás élménye fontos tapasztalatként fogalmazódott meg a résztvevők részéről. A Közalapítvány nem titkolt célja volt, hogy olyan alkalmat teremtsen, ahol a tanulás mellett lehetőség van a szakmai kapcsolatok bővítésére, építésére, valamint a hasonló területen dolgozók tapasztalatainak megosztására. A régiós alkalmakat megelőző és előkészítő képzések párbeszédet kezdeményeztek a különböző régióból érkező szakértők között, hozzájárulva egy országos képzőhálózat kialakításához. Ennek köszönhetően vált lehetővé a felhalmozott tudás és tapasztalat megosztása a hat konvergencia régióban. A régiós képzéseken kiemelt hangsúlyt kaptak az újszerű oktatási módszerek.

Képzéseink négy, a felsőoktatás-fejlesztésben kiemelt területre fókuszáltak:

EU ANGOL SZAKNYELVI KÉPZÉS:

A résztvevőket elsősorban az uniós és felsőoktatási szaknyelv tudatos használatára készítette fel mind írásban, mind szóban azzal a céllal, hogy a képzést követően a külföldi hallgatókkal, vendégekkel magabiztosan kommunikáljanak angol nyelven, hivatalos és kötetlen situációkban egyaránt. Két célcsoport részére indultak képzések: adminisztratív munkatársaknak, valamint oktatóknak, doktoranduszoknak.

„A magyar hallgatók külföldi, illetve a hazánkba érkező külföldi hallgatók tanulmányaira, egyetemen kapcsolatos ügyintézésére vonatkozó alapvető szókincset, a kulturális sokszínűséggel kapcsolatos ismereteket szerezhettünk, emellett az Európai Unió intézményeiről és működéséről is tanultunk. Segítséget nyújtott a külföldi ösztöndíjakra pályázáshoz és a hozzánk érkező külföldi hallgatókkal való kapcsolattartáshoz is, felfrissítette az angol nyelvismeretemet, bátorította az idegen nyelven való szóbeli kommunikálást.” (Pécs)

INTERKULTURÁLIS KÉPZÉS:

Olyan készségek és képességek kialakítását, valamint elmélyítését tette lehetővé interaktív gyakorlatok révén, melyek segítségével a felsőoktatásban dolgozó munkatársak megkönnyíthetik a külföldi hallgatók magyarországi beilleszkedését.

„Az interkulturalitással kapcsolatos elméleti ismereteim bővítése mellett a képzés segített

abban, hogy jobban megértsem a más kultúrából származó embereket, és stratégiát adott ahhoz, hogy hatékonyabban tudjak kommunikálni velük.” (Dunaújváros)

NEMZETKÖZI FELSOOKTATÁSI

MARKETING KÉPZÉS:

A felsőoktatási nemzetközi marketing témában hatékony elméleti és gyakorlati tudást nyújtó és jó gyakorlatokat bemutató kurzus során a résztvevők megismerkedtek a felsőoktatást érintő nemzetközi trendekkel, az intézmény nemzetköziesítése és a külföldi hallgatók számának növelése céljából.

„A marketing alkalmazásának szükségességét bizonyította a felsőoktatásban. Jó módszerek bemutatásával erősítette a lehetséges jövőképet.” (Szombathely)

HONLAPFEJLESZTÉS:

A résztvevők olyan webfejlesztési ismereteket sajátíthattak el, melyek segítségével a hazai felsőoktatási intézmények nemzetközi honlapjait naprakészre, könnyen kezelhetővé és kereshetővé tudják alakítani, így a magyar oktatás iránt érdeklődő külföldi hallgatók releváns információkhoz juthatnak.

„Nagyobb rálátást kaptam a honlapszerkesztéssel kapcsolatos ismeretekre, lehetőségekre, az akadálymentesítéssel kapcsolatos lehetőségekre, és kipróbálhattam más honlapszerkesztő felületet is, mint amit az egyetemen használok.” (Szeged) •

A RÉGIÓS KÉPZÉSEK SZÁMOKBAN

Összesen:

30 képzés 6 régióban

492 felsőoktatási intézményi munkatárs vett részt képzéseinken

14 magyar felsőoktatási intézményből

A résztvevői visszajelzések alapján:

a képzések átlagosan

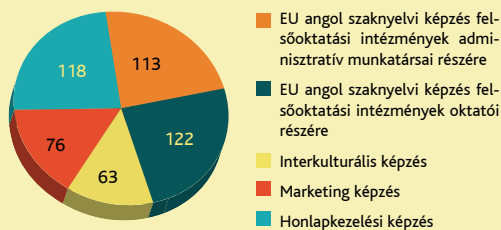
90%-os elégedettségi szintet értek el

a résztvevők közel

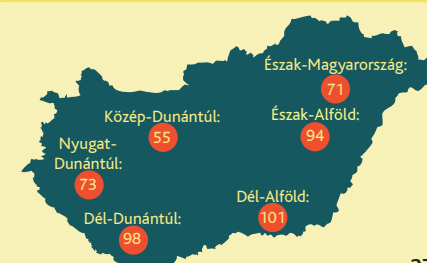
100%-a ajánlaná a kurzust másnak is

MESTER-TAKÁCS TÍMEA

Résztvevők száma képzési típusonként:

Résztvevők száma régióként

Találjon gyakornokot EU-s támogatással

Sokan az Erasmus programnak csak az európai egyetemeket, főiskolákat érintő tanulmányi ösztöndíjas részét ismerik. Pedig már cégek is fogadhatnak külföldi fiatal szakmai gyakorlatra a program keretében. Hogyan lehetséges ez? Olyan vállalkozások osztják meg tapasztalataikat, amelyek rendszeresen látnak vendégül más országból érkező tehetségeket.

Már több magyar vállalkozás használja ki az Erasmus program adta előnyöket és fogad gyakornokot EU-tagországból, valamint Norvégiából, Izlandról, Liechtensteinből és Törökországból. Köztük van a budapesti *Quantislabs* és az Egerben, Budapesten működő *Supra Vita Nyelviskola* is.

A *Quantislabs* Kft. a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatói által alapított start-up cég. A hatékony szülőpermetezésre kínál informatikai megoldást, és a magyar piac mellett a világ több országában értékesíti termékeit. Már több gyakornokot fogadtak eddig. A fiatalok feladata volt többek között marketing- és sajtóanyagok készítése, lektorálása, a külföldi piacok felkutatása. *Árendás Csaba* ügyvezető szerint a külföldi gyakornok jelenléte presztízt ad a cégnek és a nemzetközivé váló irodai környezet motiváló a munkatársaknak. Fontos szempont az is, hogy a célpiacról érkező fiatal ismeri az ottani üzleti élet jellemzőit, tudja, mivel hatásos érvelni, és anyanyelvén képes megszólítani a potenciális ügyfeleket.

A *Supra Vita Nyelviskola* elsősorban angol nyelv, turisztikai, informatika szakos egyetemistákat fogadott eddig. „Nyelvórákat nem tartanak, de teljesen új szintet visznek az iskola életébe, az irodai dolgozók is gyakorolják az angolt” – mondja *Vitai Judit*. „A gyakornokok segítenek nemzetközi projektjeink kapcsolattartásában. Volt, aki marketing anyagot készített az iskolánk számára és a netes hírlevélbe is besegített. Egyik gyakornokunk nyelvóráinkra ült be és módszertani anyagot állított össze” – sorolja az előnyöket *Vitai Judit*.

MENNYIBE KERÜL AZ ALKALMAZÁS?

A gyakornokok után a cégeknek se bért, se járulékot nem kell fizetniük. A gyakornokok hallgatói jogviszonyban maradnak intézményükkel, ottani társadalombiztosítási jogviszonyuk fennmarad. Emellett a gyakorlat időtartamára – ami két hónaptól 1 évig tarthat – havi 300-600 euró (60-90 ezer forint) közötti összeget kapnak az Erasmus forrásából. Persze dönthet a cég úgy is, hogy ezt az összeget saját keretből kiegészíti – például étkezési, albérleti támogatással, de nem kell feltétlenül. A *Supra Vita* nem ad bért, a *Quantislabs* iskolaszövetkezeten át egészíti ki az ösztöndíjat.

A programnak kicsi az adminisztratív terhe: a vállalkozásnak csupán egy képzési megállapodást kell aláírnia a hallgatóval és intézményével, és a gyakorlat kezdetekor a hallgatót bejelenteni a helyi munkaügyi kirendeltségen. Emellett egyszerre akár több gyakornok is érkezhetsz.

studentplacement.tpf.hu

europass.hu

HOGYAN SZEREZHET ÚJ GYAKORNOKOT?

Első lépésben érdemes néhány alapkérdést átgondolni: miben tudna a gyakornok a cég segítségére lenni, mennyi időre tudná fogadni, mikor kezdene, milyen szakos hallgatót keres, milyen országból, ki lesz a céges kapcsolattartója. Ezt követően egy gyakornoki hirdetést célszerű megírni. Ebben kérhet a cég Europass-formátumú önéletrajzot a pályázóktól, amely az EU ajánlott mintája (az europass.hu oldalon érhető el) és Európa-szerte ismert. Ezt követően regisztrálja cégét és töltsse fel hirdetését ingyenesen a studentplacement.tpf.hu oldalon. Ha beérkeznek az önéletrajzok, akkor a kiválasztást a modern technológiáknak köszönhetően, akár videóinterjú (például skype) formájában is lehet folytatni.

Annyit érdemes megjegyezni, hogy a külföldi fiatal nem hoz csodát, nem termel bevételt (legalábbis az első egy-két hónapban biztosan nem) és korlátozott időre érkezik. Ennek ellenére az általa hozott tudás, szemlélet, kultúra, nyelvismeret hasznára lehet a vállalkozásoknak. •

KARÁCSONY ZOLTÁN

KÖNNYEBBEN KAPNAK MUNKÁT AZ ERASMUS HALLGATÓK

Az Európai Bizottság hatásvizsgálatból kiderül, hogy a külföldi tapasztalatokkal rendelkezők jóval előnyösebb helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Azok a diákok, akik tanulmányaik egy részét külföldön töltik, nem csupán egyes szakterületeken tesznek szert nélkülözhetetlen ismeretekre, hanem olyan készségeket is szerezhetnek, amelyek a munkáltatók szemében rendkívüli értéket képviselnek. Az Európai Bizottság tanulmányából – amelyben független szakértők csaknem nyolcvanezer hallgató és vállalkozás válaszait dolgozták fel – kiderül, hogy a korábbi Erasmus ösztöndíjasok között 50 százalékkal alacsonyabb a tartósan munkanélküliek száma, mint a kizárólag hazai képzésben részt vevők esetében, a tanulmányok elvégzése után öt évvel pedig 23 százalékkal kevesebb az egykori Erasmus hallgatók között a munkanélküli.

Ennek oka többek között az, hogy a program kifejezetten megerősít bizonyos személyiségjegyeket. A résztvevők több mint 90 százaléka gondolja úgy, hogy a nyelvtudás mellett fejlődtek a társas készségei is – mint például a tolerancia, önbizalom, problémamegoldó készség, kíváncsiság, a saját erősségek és gyenge pontok ismerete, vagy a határozottság –, ezeket pedig a munkáltatók 92 százaléka nagyra értékeli az új alkalmazottak felvételénél. Ráadásul a munkáltatók szemében a külföldi tapasztalat jelentősége is egyre nagyobb: 2006 és 2013 között 37-ről 64 százalékra nőtt a fontossága.

Az Erasmus ösztöndíjasok tanulmányaik folytatása mellett szakmai gyakorlatukat is eltölthetik külföldön. A hatástanulmány szerint, aki él ezzel a lehetőséggel, gyorsabb előmenetelre számíthat: a munkáltatók 64 százaléka ugyanis úgy nyilatkozott, hogy a nemzetközi gyakorlattal rendelkező munkatársak nagyobb felelősséggel járó feladatokat kapnak.

Az Erasmus gyakornokok vállalkozói készség tekintetében is előrébb járnak, mint otthon maradt társaik: tízből egy gyakornoknak már saját vállalkozása van, négyből több mint három pedig tervezi, vagy nem tartja elképzelhetetlennek, hogy önálló vállalkozás indításába kezdjen.

Az Európai Bizottság 2014. szeptember 22-ei sajtóközleménye és a hatástanulmány megtalálható az europa.eu/rapid oldalon. •

Erasmus+

Az Európai Bizottság hatástanulmánya az Erasmusról:
ec.europa.eu/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf

Külföldi szakmai gyakorlatos hallgatók fogadása A Magyar–Francia Kereskedelmi és Ipar- kamara tapasztalatai

Interjú Laurent Poiron-nal,
az MFKI elnökével

- **Hogyan látja a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat az elmúlt években? Milyen ágazatokban a leggyakoribb a francia és a magyar cégek együttműködése?**

A két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok (ahogy a Kamara fennállása is) több mint 20 évre nyúlnak vissza. Ma Franciaország a harmadik legnagyobb befektető Magyarországon, a befektetések a magyar GDP mintegy 10 százalékát (10,4 milliárd eurót) adják. A francia cégek megbízható, stabil munkáltatónak számítanak, közel 52 000 főt foglalkoztatnak, 99,8 százalékban magyar munkavállalókat. A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján a legmagasabb árbevételt az ipari szektor produkálja, a legtöbb munkavállalót pedig a *fogyasztási javak és kereskedelem* szektorban alkalmazzák. A francia jelenlét a gazdaság szempontjából fontos szerepet játszó szolgáltatói szektorban is jelentős, annak ellenére, hogy az elmúlt időszakban pont ebben a szektorban, ezen belül is a banki, telekommunikációs és energia ágazatban nem volt egyszerű a vállalatoknak. Összességében Magyarország továbbra is vonzó terep a francia cégek számára, akiknek azonban az is fontos, hogy a gazdasági környezet érthető, kiszámítható és tervezhető legyen.

- **A Kamara hogyan segíti elő a gazdasági kapcsolatok erősödését a két ország között?**

A Magyarország iránt érdeklődő francia cégek számára kereskedelmi szolgáltatásokat nyújtunk, így például tolmácsolunk, fordítunk nekik, segítjük őket az üzleti partnerkeresésben, B2B találkozókat szervezünk. Ha igényli a cég, a piackutatástól kezdve a cégalapításig, sőt a munkatársak felvételéig elkísérjük. A kommunikációs osztályunk ezzel szemben a már itt lévő francia cégek, illetve a francia vállalatok iránt érdeklődő magyar cégek magyarországi érvényesülését támogatja

üzleti rendezvényekkel, információs kiadványokkal, lobbitevékenységgel. Kamaránk legnagyobb értékét a kapcsolatai jelentik, minden tevékenységünkben tagjainkra, partnereinkre támaszkodunk.

- **A Magyar–Francia Kereskedelmi és Iparkamara az elmúlt években több alkalommal fogadott Erasmus ösztöndíjas hallgatót szakmai gyakorlat keretében. Ön szerint miben segíthet egy külföldi kapcsolatokkal rendelkező céget, ha külföldi hallgatót fogad szakmai gyakorlatra?**

A külföldi gyakornokok esetében mindenképp pozitívum, hogy a csapatba egy anyanyelvű kerül, aki kiválóan tud segíteni az idegennyelvű céges kommunikációban, illetve a saját kultúráját is közvetíti a hazai munkatársak felé. Egy külföldi jelenléte továbbá erősítheti a többiek nyitottságát, empátiáját, amiből végső soron maga a cég is profitálhat, hiszen javulhat a csapatszellem.

- **Milyen elvárásoknak kell megfelelnie a szakmai gyakorlatos hallgatóknak, hogy a Kamaránál gyakornoki munkát kapjanak? Hogyan választják ki a hallgatókat?**

Alapvető feltétel, hogy aktív hallgatói jogviszonyuk legyen, illetve a Kamaránál elengedhetetlen a felsőfokú francia és a középfokú angol nyelvtudás. Fontos még az önállóság és a megbízhatóság, hiszen a Kamaránál a gyakornokok olykor saját felelősséget is kapnak. Ezentúl pedig a pozíciónak megfelelően változhatnak az elvárások: a kereskedelmi osztályon fontos a magyarországi gazdasági és politikai élet, a

közigazgatás behatóbb ismerete, míg a kommunikációs osztályon fontos a kreativitás, a kommunikációs eszközök, csatornák ismerete.

• **Évente hány gyakornokot fogadnak? A gyakornokok hány százaléka érkezik külföldről? Hogyan segíti az Erasmus+ program vagy más ösztöndíj programok a külföldi szakmai gyakornokok fogadását?**

Célunk olyan gyakornokokat választani, akik hosszabb ideig, 6–10 hónapig tudnak nálunk maradni. Így a gyakorlat végére teljesen átlátják a Kamara működését és komplexebb feladatokat is rájuk tudunk bízni. Ennek megfelelően évente 2-3 gyakornok fordul meg nálunk, körülbelül fele-fele arányban franciák és magyarok. Az Erasmus ösztöndíjprogrammal mi közvetlenül nem állunk kapcsolatban, a gyakornokok önállóan szokták ezt a fajta támogatást intézni maguknak. Annyi azonban biztos, hogy egy ösztöndíj típusú támogatás is könnyítheti az ittlétüket.

• **Van-e valamilyen információjuk arról, hogy a volt gyakornokok hol helyezkednek el a későbbiekben, milyen szakmai karriert futnak be?**

Büszkék vagyunk arra, hogy a gyakornokaink nagy részével nagyon jó kapcsolatot sikerül kiépítenünk, így a gyakorlat vége után is rendszeresen hallunk róluk. Egy részüknek annyira megtetszik Magyarország, hogy a szakmai karrierjük során szívesen térnek ide vissza, másoknak pedig a további nemzetközi tapasztalatszerzéshez adnak bátorítást a nálunk eltöltött hónapok. Ehhez segítségükre van a francia állam VIE (*Volontariat International en Entreprise*) programja, amely francia cégekkel együttműködve a 28 év alattiak szakmai mobilitását segíti az európai térségben. Ezek a fiatalok általában önálló kereskedelmi képviselőként a cég számára teljesen új országokban segítik az üzleti kapcsolatok épülését. Mivel a vállalatok ezeken az új területeken az első időkben még nem rendelkeznek irodával, gyakran a helyi francia kamara infrastruktúráját használják a mindennapi munkára vagy üzleti találkozók szervezésére. A mi Kamaránk a közelmúltban átadott, új irodájában összesen 4 VIE számára tud munkaállomást biztosítani, amiből az egyiket hosszútávra már ki is bérelte egy francia, parkolóautomatákkal foglalkozó cég.

Az interjút készítette:
FEKETE ZSÓFIA

Hogyan fogadhatnak a cégek Erasmus+ ösztöndíjas hallgatót?

Az Erasmus+ programban részt vevő országok hallgatói 2-től akár 12 hónapig terjedő külföldi szakmai gyakorlaton vehetnek részt a program támogatásával, bármely programországban, így Magyarországon is. Az ösztöndíjat a hallgatók saját maguk pályázzák meg felsőoktatási intézményüknél. Az ösztöndíjas hallgatók 400-600€ / hó közötti támogatásban részesülnek, emellett a cég maga dönthet arról, hogy fizetést vagy egyéb juttatást felajánl-e a hallgatónak. A cég a gyakornok kiválasztása után (melyhez a Tempus Közalapítvány studentplacement.tpf.hu adatbázisa is segítséget nyújt) munkavállalási engedély nélkül fogadhatja az ösztöndíjas hallgatót, csupán egy angol nyelvű sablonmegállapodást kell kötniük.

Magyarországra a 2012/13-as tanévben 650 külföldi hallgató érkezett szakmai gyakorlatra az Erasmus program keretében. A legtöbben Romániából, Franciaországból és Németországból jöttek.

INTERNATIONAL STUDENT PLACEMENT

Ahol a képzés és a gazdaság összekapcsolódik

A Tempus Közalapítvány cégeknek, vállalkozásoknak szóló tematikus honlapja

www.gyakornokkereso.hu

 Erasmus+

„Berlin nagy hatással volt rám”

• *Miért pályázott, mi volt a célja az Erasmus ösztöndíjjal?*

Valójában szerettem volna minél több időt tölteni a barátnőmmel, aki félig német, félig magyar lány volt, és Berlinben tanult. Németül szinte egyáltalán nem beszéltem, pedig a pályázásnak feltétele volt a középfokú nyelvvizsga, amit az erős motiváció miatt sikerült kilenc hónap alatt megszerezniem. Így nyertem el egy féléves Erasmus ösztöndíjat, amit szüleim finanszírozásából meghosszabbítottam egy évre.

• *Milyen tapasztalatokkal tért haza?*

Nem az volt a célom, hogy felcsipegessenek a Humboldt Egyetem szociológia tanszékén olyan információkat, amik itthon nem hozzáférhetőek. Sokkal fontosabb volt, hogy megismerjem a német kultúrát és beelássak a mindennapi életbe. Számomra a legnagyobb tanulsága az volt annak az évnak, hogy láttam, egy ország működését milyen nagyban befolyásolja a piac mérete. Rá kellett jönnöm, hogy az egész magyar médiapiac egy német tartományának felel meg, így egy akkora országban sokkal több a lehetőség minden téren.

• *Már akkor is foglalkozott újságírással?*

Akkor már kezdett körvonalazódni, hogy média vagy kommunikációs területen fogok dolgozni. Aktív újságolvasó voltam, és nagyon érdekelt, amit magam körül tapasztaltam. Berlin nagy hatással volt rám és kialakult bennem egy erős kötődés az országhoz. Ezért később, már újságíróként, visszamentem egy újabb évre, hogy tanulmányozzam az ottani médiapiacot, és arról írtam tanulmányt, hogy a német kiadók magyarországi jelenléte mennyiben befolyásolta az itthoni újságírói kultúrát.

• *Ezek szerint, bár nem úgy indult, mégis hatással volt a karrierjére az Erasmus ösztöndíj. Esetleg az elhelyezkedését is segítette?*

Önmagában az is sokat jelentett, hogy az angol mellett beszélek egy másik nyelvet. Például több olyan szerkesztőségben dolgoztam, ahol szinte egyedül én értettem németül. A másik oldalról viszont most, hogy magam is vezetek állásinterjúkat, nagyra értékelem, ha valaki élt vagy dolgozott külföldön, mert annak az embernek valószínűleg más a hozzáállása a munkához, az ügyfelekhez, a minőséghez, és bizonyos, hogy van benne törekvés és ambíció.

A Forbes magazin magyar kiadásának főszerkesztője Németországban volt Erasmus diák. Galambos Márton egy lány miatt pályázott, de az egyéves ösztöndíj alatt ő is megtapasztalta, hogy az Erasmusnak óriási jelentősége van a személyiségfejlődés és a nyelvtanulás szempontjából.

• *Ön szerint mi lehet a legfontosabb hozadéka egy Erasmus ösztöndíjnak?*

Aki tudatosan szervezi az életét, annak szakmailag is sokat tud jelenteni egy ilyen ösztöndíj, de szerintem az Erasmusnak az az óriási jelentősége, hogy tömegesen ismerik meg a magyar fiatalok, hogy milyen a nagyvilágban élni, és közelről láthatják, hogy mi történik más országokban. Ezeknek a tapasztalatoknak a személyiségfejlődés szempontjából is fontos szerepük van, a megszerzett magabiztos nyelvtudás pedig óriási extrát ad mindehhez. •

Az interjút készítette: GYŐRPÁL ZSUZSANNA

„A tudatosság nagyon sokat számít”

Léderer Dániel a Milestone Intézet alapítójaként azon dolgozik, hogy diákjai a világ legjobbjai között helytállva járuljanak hozzá Magyarországnak sikeréhez. A végzős Milestone-osok túlnyomórészt külföldi egyetemeken tanulnak tovább. Dánielnek volt honnan merítenie, hiszen skóciai tanulmányai mellett az Erasmus ösztöndíj lehetőségeit ő maga is kihasználta. Az Erasmusról, az ösztöndíj előtti és utáni lépcsőfokokról mesélt.

„Annak, aki hazajön 20-22 évesen, gyakran nem az a meghatározó szempont, hogy hol fog jól keresni, hanem hogy hol tud szakmailag fejlődni.”

- **A Magyarországról kiutazók között a legnépszerűbb Erasmus célország Németország. Te miért épp oda mentél?**

A skóciai St. Andrews Egyetemről pályáztam az Erasmusra. Szakmailag nagyon jó volt a Bonni Egyetem, hasznos volt az ott eltöltött időszak, annak ellenére, hogy az egyetem inkább a tömegképzési rendszert követi. A német egyetemi működés nagyban hasonlít a magyarhoz, míg a brit egy teljesen más oktatási elvet követ. Sokat adott ez az egy év Németországnak: újfajta szemléletmóddal találkoztam, megtapasztaltam egy másik gondolkodásmódot, és nagyon sok diákkal tudtam fontos ismeretséget kötni.

- **Szerinted egy külföldre utazó magyar diák számára mennyiben jelentenek nehézséget az oktatási rendszerek közötti strukturális különbségek?**

Az angolszász országokban például más a számonkérés módszere és az egyetem funkciója. Sokan azt mondják, meglepő, hogy milyen kevés az óra, mivel csak 3 vagy 4 modul kell felvenni egy félévben, míg itthon 7-8 tárgyat szoktak. A rendszer lényege, így a tanárok hozzáállása alapvetően az, hogy nem a tanár tanítja meg az anyagot, hanem te leülsz, elolvasod, feldolgozod, elmélyíted. Ha valakiben

nem tudatosul ez a különbség, akkor egy félév alatt nehezen tudja ennek az előnyeit kihasználni, és könnyen lemaradhat a társaitól.

Az Erasmus egy jó lehetőség arra, hogy belepillanthassunk egy másik egyetemi rendszerbe, legyenek külföldi ismerőseink és fejlődjön a nyelvtudásunk.

- **A Milestone Intézetnél hangsúlyos a diákok felkészítése a kinti tanulmányokra. Ezek szerint a tudatosság kulcsfogalom, ha külföldi ösztöndíjra készül valaki?**

A tudatosság nagyon sokat számít. Komoly anyagi vonzata van annak, ha valaki külföldön akar középiskolába vagy egyetemre járni, és az érzelmi oldal sem egyszerű, mivel barátait és szeretteit is hátrahagyja hosszabb időre, aki erre a döntésre vállalkozik. Az Erasmus ebből a szempontból egy kicsit más. Ott az a fontos, hogy készülj fel arra, hogy milyen érdekes tárgyak vannak azon az egyetemen, próbálj ki esetleg egy új sportot, egy új közösséget, amit amúgy nem ismersz, ismerkedj össze minél több diákkal, és ha megteheted, utazz az adott országban. Tehát próbálj meg úgy tenni, mintha helyi lennél, és tényleg ott tanulnál az egyetemen, ne vendégként tekints magadra. A kettő nagyon más, de mindkettőnél nagyon

fontos, hogy a lehető legtöbbet profitáljon belőle a diák.

- **Nyitottabb a mostani huszonéves generáció, ha külföldi tanulásról van szó? Megvan bennük az a bizonyos „mehetnék”?**

Abszolút. Óriási – és nagyon pozitív – változás, hogy Magyarországon az Erasmus beindult. Sokan úgy tekintenek erre, mint egy nagy veszélyforrásra vagy kihívásra, pedig valószínűleg 20-30 év múlva az a korosztály, aki döntéshozó lesz, nagyobb eséllyel tanult vagy élt külföldön. Amire viszont figyelni kell: az oktatási piac óriási, de ne tekintsünk mindent, ami külföldön van, eredendően jónak. A hozzánk forduló diákokban általában él egy álomkép a „külföldről”, ami nem reális. Amikor már kint vannak, sokkal pragmatikusabban gondolkodnak, hazatérve pedig jól látják az előnyöket: lesz mögöttük egy nagyon komoly nemzetközi kapcsolati háló, biztos nyelvtudásra tesznek szert és rengeteg ötlettel gazdagodnak. •

Az interjút készítette: PLÁNTEK LEA

Hajrá MagyarOK!

*A pécsi Magyar Nyelv és Kultúra Nyári Egyetem
15. jubileumát ünnepli*

Egy francia és egy japán lány beszélget a félhomályos teremben. Magyarul. Előbbi érdekes-furcsa színezettel, a másik kisebb zökkenőkkel, de lelkesen, mosolyogva. Közben fogy a somlói galuska meg a lángos. Meglepőnek tűnhet, de nem az: a 2013-ban Európai Nyelvi Díjat szerző Magyar Nyelv és Kultúra Nyári Egyetem egyik esti programján jártunk.

Ahogy azt a helyszínen **Dr. Pelcz Katától**, a Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar Nemzetközi Oktatási Központ magyar nyelvi programjának vezetőjétől és a nyári egyetem főszervezőjétől megtudtam, az idei a 15. alkalom, hogy augusztusban nyári egyetemet szerveznek a magyart mint idegen nyelvet tanuló diákoknak. Színes kis társaság jött össze – 24 országból 59 diák látogatott el Pécsre, hogy két vagy négy héten keresztül tanulja nyelvünket. A legtöbb diák most is Európa országaiból érkezett, de találkozhattunk a csoportban egyiptomi és japán lánnyal ugyanúgy, mint koreai és török fiúval. Volt, aki először vett részt a programon, néhányan viszont nagy visszajárónak számítanak – sokadik éve már, hogy Pécsen töltik a nyár utolsó hónapját.

Hogy hogyan sikerült a világ ennyi tájáról embereket toborozni? Kata mosolyogva feleli, hogy a szájhagyomány a legjobb reklám. Persze tudják, marketing terén még lenne mit fejleszteni. A program népszerűsítéséhez sokat hozzátesz a 2013-ban megjelent *MagyarOK* tankönyvcsalád első része is (melyet a nyári egyetem alatt is használnak), hisz sokan éppen a könyv után a neten böngészve jutnak el a nyári egyetem weboldalára. A tankönyvsorozatot négykötetesre tervezik. Célja, hogy olyan tananyagot biztosítson, amelynek elsajátításával a diák alkalmassá válik egyetemi tanulmányainak folytatására magyar nyelven. Ennek elérésére a modern nyelvészeti szemléletet valló tananyagot úgy fejlesztették ki, hogy nagy nyelvi inputtal rendelkezzen. Logikus felépítésének és a sok internetes segédanyagnak köszönhetően pedig hasznos kézikönyv a tanárok kezében, mely segíti a tanulást és a tanítást. A *MagyarOK* tankönyvcsalád szervesen illeszkedik a Magyar Nyelv és Kultúra Nyári Egyetem tanmenetébe, hiszen a kezdő csoport a már megjelent tankönyvet használja, emellett folyamatosan zajlik a további kötetek elkészítése és egyúttal azok tesztelése is a magyar órákon.

Az egyhónapos intenzív nyelvtanulás azonban nem merül ki a tankönyvforgatásban, ugyanis a hagyományosan megszokott órai munka csak egy része annak, ami a nyári egyetem négy hete alatt

zajlik. Már rögtön az első alkalommal, mikor megpillantottam az órák és programok beosztását, feltűnt, hogy csak ebéd előtt van a szó szoros értelmében vett tanítás. Utána viszont különböző foglalkozásokkal, pl. városi és távolabbi kirándulásokkal, főzőestekkel, filmklubbal próbálják a szervezők és a nyelvtanárok közel hozni a diákokhoz nemcsak a magyar nyelvet, hanem a kultúrát és a helyi jellegzetességeket is. Emellett minden hétre jut egy fitness óra, és az esti szórakozás sem maradhat el. Természetesen mindez magyarul. „Egy borkóstolót is le lehet magyarul vezényelni, amit utána nyelvi feldolgozunk. Az egész nyári egyetemnek és a tankönyvnek is az a lényege, hogy mindent visszaforgatunk. Csak úgy, nyelvi tartalom, cél nélkül nem megyünk el még kocsmába sem. Ott vagy szókincsgyűjtés, szituációgyűjtés vagy hallgatózás zajlik: mit mond a szomszéd? Milyen szófordulatokat lehet hallani? Emellett folyamatosan törekszünk rá, hogy ne használjunk közvetítő nyelvet, amire a diákok is elég fogékonyak. Kifejezetten élményszámba megy, mikor az angol és az észt diák magyarul beszélget, és nem az angolt választják” – teszi hozzá lelkesen Kata.

A négyhetes intenzív kurzus, persze, hatalmas erőbefektetést kíván a diákoktól. A szervezők általában a harmadik héten szoktak egyfajta hullámvölgyet tapasztalni, ekkorra kissé kimerülnek az emberek, de azután sikeresen átlendülnek. Mindenkinek a cél lebeg a szeme előtt: az egyhónapos munka végeredménye, ha energiát fektetnek bele, megközelíti azt a szintet, amelyet a diákok két féléves nyelvtanulással érnek el. Kata elmondása alapján a diákok nyelvtudása ennyi idő alatt szárnyra kap, és pl. B1-es szintű, korábban bizonytalan beszélő is önbizalommal mer megszólalni.

Felmerülhet a kérdés, hogy kik is azok, akik nem sajnálják az időt és az energiát, hogy megtanuljanak magyarul, illetve milyen motiváció hajtja őket. Kata tapasztalata alapján egyrészt azok jelentkeznek a nyári egyetemre, akiknek valamiféle kötődésük van az országhoz, de egyre többen jönnek olyanok is, akik Magyarországon képzik el a jövőjüket, pl. Oroszországból vagy annál keletebből. Sokan vannak azok is, akik magyar szakon tanulnak az egyetemükön. Emellett minden évben jelentkeznek olyan Nyu-

„Szeretjük azt gondolni, hogy megtanulhatatlan a nyelvünk, pedig pont annyi ideig tart elsajátítani, mint bármelyik másik nyelvet – csak idő és energia kell hozzá. A módszerek fejlesztésének feladata, hogy minőségi nyelvtudást adjunk, a kerülőutakat pedig elhagyjuk.”

Dr. Pelcz Kata PTE ÁOK NOK magyar nyelvi programjának vezetője

gat-Európából érkező emberek is, akik nyugdíjba vonulásuk után Magyarországon telepedtek le, emiatt elég széles skálán mozog a kis csoport korfája. Érdekes módon ez mégsem okoz generációs feszültséget – a nagymama és az unoka korosztálya jól megérti egymást itt is.

A lángos közben elfogyott, és a japán lány is csatlakozott a másnapi záróvizsgára készülő táboraéhoz, akiket elnyelt a tanulószoba. A maradék kis csoport pedig magyarul játszik dobókockás játékokat, magyarul beszélgetnek, magyarul viccelik meg egymást. •

MÉSZÁROS GABRIELLA

Európai Nyelvi Díj 2013

Európai Nyelvi Díj

„A minősítési értékén kívül azért is tartjuk nagyra ezt az elismerést, mert megerősít minket abban, hogy jó úton haladunk. Állandóan azon törjük a fejünket a csapattal, műhelyként működve, hogy hogyan tudjuk ezt a módszert és szemléletet tökéletesíteni. Nem ülünk le, és örülünk annak, hogy kaptunk egy kitüntetést, hanem a következő, majd a következő programon gondolkozunk, hogyan tudunk új ötleteket bevonni. Hogyan tudunk pl. egy délutáni foglalkozást, kirándulást úgy alakítani, hogy annak legyen nyelvi hozadéka. Az innováció, amiért ez a díj jár, számunkra nagyon fontos. És bár megvan az irány, amely szépen hozza az eredményeket – a program és a tankönyv szempontjából is –, de még nagyon sok munka vár ránk. A tapasztalatainkat pedig nagyon szívesen megosztjuk másokkal is, ezért például augusztusban újra tanár-továbbképzést tartunk.”

Villáminterjú az észt Henrivel

PP: Most vagy itt először Magyarországon?

H: Nem, kb. 10 évvel ezelőtt jártam itt először a fúvószenekarunkkal. Klasszikus zenét játszunk. Viszont először veszek részt a nyári egyetemen.

PP: Miért kezdte magyarul tanulni?

H: Én most Észtországban a Tartui Egyetemen finnugor nyelveket tanulok, és a magyar a legnagyobb finnugor nyelv.

PP: Mi tűnik a legnehezebbnek a magyar nyelvben?

H: Ezt nehéz megmondani, mert csak szeptembertől tanulok magyarul. Például a felszólító mód, most ezzel foglalkoztunk. De nehezek még az igekötők is. Viszont a jövő idő például nagyon könnyű.

PP: Mi a kedvenc magyar szavad?

H: Ez nagyon vicces kérdés. Talán a pillangó. Vagy a szerelem. A szerelem minden nyelvben szép szó. Észtil armastus.

Menni vagy maradni?

Egyre többen próbálnak meg külföldön letelepedni egyrészt a megélhetés, másrészt a munkaerőpiac elvárásai miatt. A kivándorlási tendenciákról beszélgettünk Melegh Attila szociológussal, a KSH Népeségstudományi Kutatóintézetnek főmunkatársával.

Fotó: ©Flickr/ODPictures
Art Studio KFT, Orbán Domonkos
odpictures.hu

• Gyakran hallani a külföldre vándorlás problematikájáról. Valós jelenségről van szó?

Nehéz erről beszélni, mert egyrészt tény, hogy a migráció nő, és hogy folyamatosan gyorsuló folyamatról van szó. Az ENSZ mérései szerint közel a duplájára nőtt a migránsok száma a világban az elmúlt húsz évben. De azt is tudjuk, hogy nemzetközi és szegmentált lett a munkaerőpiac, erre épült rá a nagyvállalati rendszer is, ami ösztönzi a munkavállalók vándorlását. Az uniós csatlakozásunkkal már mi is beletartozunk egy egységes térbe, ugyanakkor a bérekben jelentős eltérések vannak, így az emberek számára valódi

alternatívát jelent, hogy elmenjenek egy másik országba.

• Hogyan tudnak alkalmazkodni a fiatalok ehhez a helyzethez?

Tudomásul kell venni, hogy a világ, és ezzel együtt az oktatás világa megváltozott: keresik a mobil, jól képzett, a helyinél olcsóbb munkaerőt, akik az adott céget, vállalatot megfelelő pozícióhoz tudják juttatni a piacon. Én például lassan magyar hallgatókat már nem tanítok a Corvinus Egyetemen, csak külföldieket. De ez rengeteg előnnyel is jár: új képességeket, nyelvtudást, új munkakultúrát, rugalmasságot jelent azok számára, akik kipróbálták magukat külföldön, és ebben nagy szerepe van a különböző ösztöndíjprogramoknak is.

• A külföldön való tanulás a kinti elhelyezkedést is segíti?

A nemzetközi tudás szerepe felértékelődik a munkaerőpiacon, de nem igaz, hogy aki ösztöndíjként járt külföldön, az később el is hagyja a hazáját. Ha fél-egy évig egy külföldi egyetemen tanul valaki, vagy akár elvégez egy teljes képzést, az nem jelenti azt, hogy kiépülnek azok a munkaerő-piaci kapcsolatai, amelyekkel ott érvényesülni tud. Többek között azért, mert kint a hozzá hasonló helyzetben lévő, szintén külföldi fiatalok társaságát keresi. A szociológiából pedig tudjuk, hogy a munkaerőpiacon a helyi ismerősi hálózatok szerepe nagyon fontos. Ha erre nem tesz szert valaki, semmivel sem lesz jobb helyzetben, mint a hazájában.

• Mennyi külföldön töltött idő után számít valaki migránsnak?

Az ENSZ meghatározása szerint egy év. Én azonban úgy fogalmaznék, hogy ha valaki

kialakít egy olyan transznacionális teret maga körül, amelyben biztonságban érzi magát, vagyis ha kiépül a személyes tere egy másik országban, akkor ő már – az eltöltött időtől függetlenül – migránsnak tekinthető.

• Kiket érint leginkább az elvándorlás?

Migráció esetén sokféle csoportról beszélünk. Az illegális építőmunkástól a képzett fejlesztőmérnökig mindenki ebbe a kategóriába tartozik. A migránsok összetételét vizsgáló kutatásokból azonban kiderül, hogy a magasan képzetteknek komoly mobilitási és munkaerő-piaci előnyeik vannak. Részben azért, mert nemzetközileg érvényesíthető tudással rendelkeznek és nyelveket beszélnek, de nem elhanyagolható az sem, hogy a migráció költséges folyamat, az előzetes beruházások és a közvetlen kiadások miatt is.

• Kell attól tartani, hogy nem jönnek vissza a fiatalok?

Nagyon ritka a migrációnak az a formája, amikor valakit 30 év múlva lát viszont a család. A jelenlegi helyzetben a folyamatos mobilitás, az ide-oda mozgás a jellemző, tehát amikor a munkavállaló ingázik. Ha van oka arra, hogy visszafelé mozduljon és újra letelepedjen, akkor meg fogja tenni, hiszen a kapuk minden irányba nyitva állnak. De az én véleményem az, hogy ehhez komoly intézményi támogatásra és társadalmpolitikai átalakításra lenne szükség. •

Az interjút készítette:
GYŐRPÁL ZSUZSANNA

Szakértői jó tanácsok nem csak EGT pályázóknak

Az EGT Alap Ösztöndíj Program lehetőséget nyújt a hazai oktatási intézmények számára, hogy együttműködjenek norvég, izlandi és liechtensteini partnerekkel. A 2009–2014-es időszakban a program négy pályázattípusból áll, melyek révén a pályázók rövid távú hallgatói és oktatói mobilitásokat, valamint hosszabb, akár kétéves projekt-alapú együttműködésekkel valósíthatnak meg. A jelenlegi ciklus első pályázati felhívásaira beérkezett anyagok értékelése lezajlott, a bírálati folyamat során számos hasznos tanácsot, megjegyzést fogalmaztak meg szakértőink.

Annak érdekében, hogy megkönnyítsük a pályázóink munkáját, össze-szedtük a leghasznosabb tanácsokat:

- 1 Abban az esetben, ha idegen nyelven kell elkészíteni a pályázatot, fektessünk elegendő hangsúlyt a nyelvhelyességre és a szakmai szaknyelv helyes használatára!
- 2 Célszerű a szakmai programot alaposan kidolgozni, ügyelve a részletekre, azonban nem ajánlatos terjengősen fogalmazni. Találjuk meg a kettő közötti egyensúlyt!
- 3 Igyekezünk minél konkrétabban megfogalmazni a terveket! Minél egyértelműbb, annál jobban látszik annak realitása és megvalósíthatósága.
- 4 Adjunk konkrét garanciákat a projekt fenntarthatóságára, beleértve a pénzügyi fenntarthatóságot is!
- 5 Ne hagyjuk indoklás nélkül az igényelt költségeket! Amint megfogalmazzák, egyből egyértelművé válik, hogy pontosan mire is kéri a pályázó az adott összeget. Ellenkező esetben akár indokolatlan költségnek is vélheti a bíráló azt az összeget, amely nem jelenik meg a pályázat, illetve a projekt megvalósítási tervében.
- 6 Az eredmények minden esetben pontosan meghatározott, számszerűsített mutatók legyenek!
- 7 Minden esetben kérjük a felhasználóktól szisztematikus visszajelzést a kurzusokról, projekttermékekről, az értékeléseket dolgozzuk és használjuk fel az együttműködés lezárásához!

Az EGT Ösztöndíj Programban 2015. első felében ismét várjuk a közoktatási, szakképzési, felsőoktatási, valamint egyéb, oktatáshoz kapcsolódó intézmények pályázatát. Mielőtt a pályázati anyag elkészítésébe belefognak, érdemes nem csupán a bírálati szempontokat, hanem a fenti tanácsokat is szem előtt tartani, mert ezek is hozzájárulhatnak pályázatuk sikeréhez. •

TOVÁBBI RÉSZLETEK az EGT Alap Ösztöndíj Programról valamint a nyertes pályázatokról www.tka.hu » Pályázatok » EGT Alap

UGRÓSDY-BEREGI BETTINA

www.egtalap.hu • www.eeagrants.org

Friss pályázati tapasztalatok

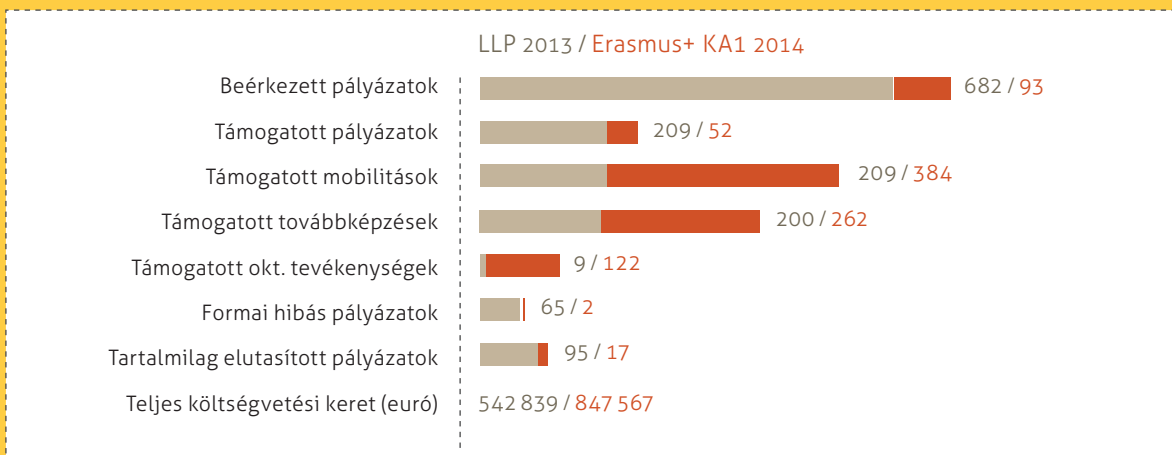
Szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Az Európai Unió új 7 éves programja az Erasmus+ (2014–2020). A megelőző ciklus, az Egész életen át tartó tanulás (LLP) program egyik legsikeresebb köznevelési pályázati formája a Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak volt, mely számos tanárnak biztosított lehetőséget különböző külföldi továbbképzéseken való részvételhez. Vizsgáljuk meg, hogyan alakult át ez a pályázati lehetőség az új program égíse alatt!

A legnagyobb változás, hogy az új programgenerációban eltűnik az egyéni pályázati forma, helyette csak intézményi pályázatokat lehet benyújtani. Ehhez igazodva, a különböző intézményi pályázatokat elkülönítve egymástól új elnevezést is kapott a pályázati forma: *Mobilitási projektek/Közoktatási intézmények munkatársainak mobilitása* (KA1). A pályázati felhívásnak

megfelelően egy intézmény, egy pályázati úrlapon pályázhat külföldi kurzusokra vagy továbbképzésekre, különböző oktatási tevékenységekre és indokolt esetben nyelvtanfolyamokra is, megjelenítve az intézmény összes mobilitási igényét. A tervezett mobilitások kvázi indoklásaként a pályázó intézménynek egy *Európai Fejlesztési Tervet* is kell készítenie, melyből egyértelműen kitűnik, hogy a mobilitásban részt vevő pedagógusok tapasztalatai hogyan épülnek be az intézmény fenntartható működésébe.

Az első pályázati kör pozitív tapasztalatokkal zárult.

A 2013-as és a 2014-es adatokat összevetve látjuk, hogy a benyújtott és támogatott pályázatok száma sokkal nagyobb volt az LLP alatt, de a támogatott mobilitások esetében a mérleg a KA1 felé billen. A támogatott továbbképzések és oktatási tevékenységek arányosabb eloszlását egyértelműen az Európai Fejlesztési Terv bevezetésének köszönhetjük, mivel így az intézmények sokkal jobban átgondolták, milyen területeken szeretnének fejlődni. A formai hibás pályázatok számának csökkenését az előzetes regisztráció segítette elő, mely ugyancsak az új ciklus sajátossága. A nagyobb, többcélú intézményeknek jóval átfogóbb és átgondoltabb fejlesztési terv elkészítésére kell majd összpontosítaniuk. 2014-től tehát a köznevelésben dolgozó pedagógusok egy új, de sokkal átláthatóbb pályázati forma keretében pályázhatnak, ahol a pályázatban megfogalmazott intézményi célkitűzéseket az elért eredmények és az elvárt szakmai hatások, illetve a fenntarthatóság fókuszában kell megfogalmazni. •

SZILÁGYI RÓBERT

Miért érdemes pályázni?

www.erasmusplusz.hu

Mert
egy sikeres
projekt
révén:

1) a nemzetköziség
a mindennapi élet
részévé válik

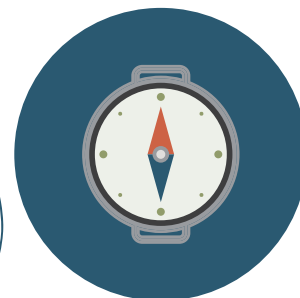
2) a tanárok külföldön szerzett
tapasztalatai erősítik
az intézmény tudásbázisát

3) növekszik az intézmény
versenyképessége

4) megerősödik
a tanárok önbecsülése

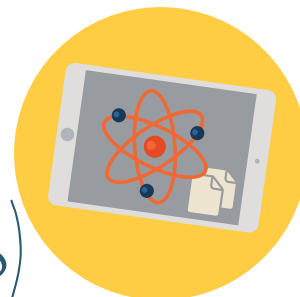
5) láthatóvá válik az intézmény
helye Európában

6) fórumot kapnak a résztvevők az
eszmecserére, konzultációra

7) szemléletváltás következhet
be az iskolavezetésben

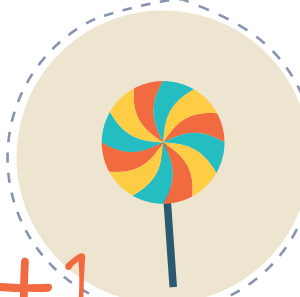
8) új tanítási és munka-
módszerek honosodnak meg

9) összekovácsolódik
a közösség

10) biztosítottá válik
a szakmai megújulás
lehetősége

+1 nagyobb kedvet kapnak
a diákok a tanuláshoz

„...NEM KELL FÉLNETEK JÓ LESZ...”

GONDOLATOK AZ EURÓPAI FEJLESZTÉSI TERVRŐL

Valószínűleg valamennyi gyakorló tanár kollégám az elhivatott pedagógus magabiztosságával lép be minden reggel az iskola kapuján. Én magam is. Időnként azonban elgondolkodunk, vajon jó úton haladunk-e az oktatás-nevelés folyamatában. Mindent megtanultunk már? Kell-e változtatnunk a módszereinken? Tudunk-e másoktól tanulni?

Napjaink rendkívül gyorsan változó világában, a már szinte papíron sem létező „mintanebulók” helyén, az iskolapadban hús-vér, a változó világgal együtt változó, eltérő célú és igényű gyerekek ülnek. Rövid időn belül megváltoztak diákjaink tanuláshoz kapcsolódó motivációi, és akkor a motiválhatóságukról még nem is beszélünk. Ezzel párhuzamosan persze mi magunk is átértékeljük a saját motivációinkkal kapcsolatos ismereteinket, tudásunkat. A szak tudásunkat igazoló papírjainkon még meg sem szárad a tinta, máris újra visszaülünk az iskolapadba, hogy továbbképezzük magunkat. Optimális esetben a továbbképzéseinket megpróbáljuk úgy felfűzni egy fűzérre, hogy azok a folyamatos szakmai, módszertani fejlődés, önfejlesztés irányába mutassanak.

Valamennyien tudjuk, hogy az iskolák a továbbképzési tervük (ezt valamennyi közoktatási intézménynek terveznie és készítenie kell minden tanévben) mellé kevés pénzt tudnak rendelni, ugyanakkor a pedagógiai céljaikhoz szükséges képzésekre kell beíratniuk a tanáraikat. A tanárnak pedig nem mindegy, hogy csak a kötelezettségét teljesíti, vagy valós szakmai fejlődést jelent-e a továbbképzés. A képzések kiválasztása optimális esetben az oktatás valamennyi szereplőjének, vagyis az intézményi, tanári és tanulói szükségletek figyelembevételével történik.

Egy oktatási intézmény működtetése nem nélkülözheti a stratégiát. Ezt a stratégiát eddig is megfogalmazzuk, ennek bizonyítékai azok az intézményi dokumentumok, amelyek a mindennapi működésünket meghatározzák, mindenki számára elérhetővé és követhetővé, optimális esetben átláthatóvá és közérthetővé teszik az iskolában zajló munkát.

A működésünkkel kapcsolatban lehetnek személyes, intézményi, települési, regionális, országos szintről érkező igények, vagy akár mi magunk is megfogalmazhatunk célokat ezekre a szintekre

vonatkozóan. Azok számára, akik esetleg évek óta vesznek részt nemzetközi intézményi együttműködésekben, nem újdonság, hogy intézményünk oktatási-nevelési stratégiáját el tudjuk, sőt el is kell helyezni európai dimenzióban is. Ehhez célszerű, az új pályázati programcsalád esetében szükséges is, az Európai Fejlesztési Terv kidolgozása. Még határozottabban jelentkezik az az elvárás, hogy az egyéni pedagógiai érdek szoros kapcsolatba kerüljön az intézményi stratégiával, fejlesztési tervekkel, és határozott európai dimenziók is megjelenjenek ezekben az elképzelésekben.

Ha európai dimenziókban és trendekben gondolkodom, akkor számomra a valóban szakmaiságra és módszertani megújulásra fókuszáló továbbképzés legfőbb kritériuma az, hogy kialakítsa legalább az igényt arra, hogy pedagógusként úgy kelljen megszerveznem az oktatás folyamatát, hogy az kutató, kreatív munka legyen, ne pedig egyszerű ismétlés. Ebben a folyamatban a tanár a készségek fejlesztését helyezi előtérbe, tanítványainak az életben hasznosítható tudást ad át, autonómiára nevel. Pozitív hozzáállást alakít ki a tanulónál a tanulással kapcsolatban. Ennek egyik feltétele, hogy nagyon gazdag és változatos tanulási környezetet teremtsünk, figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és igényeit.

Érdemes azon is elgondolkodni, hogyan tehetjük iskoláinkat nyitottá, több irányba működő eszmeccserék és fórumok helyszínévé. Mindenképp érdemes és tanácsos ebben is egy hosszabb távú stratégiában gondolkodni.

Nem kevés gondolkodás, utánajárás, keresgélés eredménye, ha a tanulni vágyó, egy innovációra nyitott iskolában dolgozó pedagógus ilyen tartalmakat felsorakoztatott továbbképzéshez szeretne jutni. A sikeres pályázat után nemcsak a megfelelő továbbképzés megtalálásához és aztán a részvétel megszervezéséhez van szükségünk elhivatottságra, hanem a részvétel értékeléséhez és a megszerzett ismeretek későbbi felhasználásához, disszeminációjához is. Egy jól átgondolt, közös európai értékeket magába ágyazó fejlesztési terv alapján ezeknek a feladatoknak eszmei háttérrel tudunk biztosítani, amely jelentős mértékben megkönnyíti egy új típusú mobilitási projekt megvalósítását.

JUHÁSZ GÁBOR

a Váci Madách Imre Gimnázium igazgatóhelyettese

Stratégiai gondolkodás

A tanfelügyeleti rendszer felállítása várhatóan még tudatosabb szakmai és szervezeti építkezésre ösztönzi majd az oktatási és képzési intézményeket. Bár ebben a munkában elsősorban a belső erőforrásaikra támaszkodhatnak, nyilvánvalóan megnő majd az érdeklődés a külső erőforrások bevonása iránt is. Azok számára, akik már részt vettek valamelyik Erasmus+ tájékoztató rendezvényünkön, nem újdonság, hogy az Európai Unió új, oktatást és képzést támogató programja éppen ezt a fajta építkezést hivatott támogatni: fókuszában a projektek révén elérhető, és hosszú távon is fenntartható, intézményi szintű hatások állnak. Az Erasmus+ tehát nagyon jó válasz lehet számos kihívásra, legyen szó akár a pedagógusok, intézményvezetők munkáját érintő fejlesztendő területekről, vagy az oktatás és képzés minőségének javítását célzó bármely más fejlesztésről.

A források hatékony felhasználásához a stratégiai gondolkodás a kulcs. Sok intézmény rendszeresen valósít meg mobilitási projekteket, nemzetközi együttműködéseket, és természetesen ezek hozadékát vég nélkül lehet sorolni akkor is, ha nem terveztek velük hosszú távra. Könnyű azonban belátni, hogy ha ugyanazt a projektet ismételtük évről évre, ha a tapasztalatok hatására nincs változás, akkor ugyanazokat a hibákat is elkövetjük újra és újra, és kihagyjuk a kínálkozó lehetőségek javát. Pedig ott vannak az orrunk előtt. A tudatos építkezés megbízható eszközeként a stratégiai gondolkodás segíthet elkerülni ezt is. Ahogy egyik finn kollégánk fogalmazott: attól még, hogy nem döntünk a jövőnkéről, alakulhat jól, de ha biztosra akarunk menni, stratégiát alkotunk. A stratégiai gondolkodás önmagában nem feltétlenül jelent több munkát, de abban mindenképpen segít, hogy ugyanannyi munkával sokkal messzebb jussunk.

A magyar pályázók ebből a szempontból valamivel nehezebb helyzetben vannak, mint például a hollandiai vagy a finnországi iskolák, ahol ez a fajta gondolkodás régóta az intézményi kultúra szerves része. Nálunk a legtöbb szakképző intézménynek egyáltalán nincs átfogó stratégiája, így értelemszerűen az érintettek stratégia-alkotási ismereteire, kompetenciáira nehéz alapozni. A pedagógiai program tartalmazhat ugyan néhány kapcsolódó elemet, ami jó kiindulópont lehet, de ahhoz, hogy valóban hiteles, és az iskolák napi életét meghatározó dokumentum szülessen, néhány fontos kérdést intézményi szinten tisztázni kell. Ez a munka megalapozhatja, kiegészítheti a tanfelügyeleti rendszerhez kapcsolódó belső értékelést, ami egyébként is hamarosan időszerű feladat lesz.

Csak olyan iskola tud hosszú távú stratégiát alkotni és megvalósítani, amelynek határozott képe van önmagáról, tudja, miért jött létre, miben különbözik másoktól, és tisztában van azzal is, hogy működése során milyen értékekre számíthat. A stratégiaalkotás meghatározó kérdése az is, hogy milyenek szeretnénk lenni, és miben kell változnunk, fejlődünk ahhoz, hogy valóban olyanok legyünk, amilyenek lenni szeretnénk. A fejlesztendő területek meghatározásával persze csínján kell bánni, a kudarc kódolása lehet, ha egyszerre túl sokat azonosítunk belőlük. Arra is figyelni kell, hogy a fejlődés minden érintett számára érzékelhető legyen: ezért 3-5 éves stratégiában érdemes gondolkodni, és erre az időszakra kell meghatározni az akcióttervet is, mely a célok elérését szolgáló tevékenységeket tartalmazza. A stratégia keretében megvalósított projektek tehát egy határozott irányba mutatnak, és együtt, összeadódva hozzák a kívánt eredményeket, amelyekhez mindegyik projekt jól azonosítható, egyedi módon járul hozzá.

A stratégia kezdeményezésében az intézményvezetésnek döntő szerepe van, de ha azt szeretnénk, hogy az iskolánkat minden érintett a sajátjának érezze, és a jövőképpel is azonosulni tudjon, részvételük a közös gondolkodásban alapvető követelmény. Ha jól koordinálják, a stratégiaalkotásnak számos nem tervezett hozadéka is lehet, melyek szintén hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az intézmények megerősödvé kerüljenek ki a folyamatból. A következő időszakban számos rendezvényen, workshopon, pályázatíró szemináriumon szeretnénk majd támogatni az érdeklődőket abban, hogy az intézményi stratégia ne csak egy jól hangzó, de a gyakorlatban használhatatlan szöveg legyen, hanem olyan dokumentum, amely irányt mutat, motivál és értelmes keretet ad az intézmény mindennapjainak. Reméljük, sokan velünk tartanak majd.

JENEI JÁNOS

Szakképzési és felnőtt tanulási csoport

A Comenius megmutatta, hogy milyen európainak lenni

KEMPLER KÁROLY gimnazistaként vett részt a Comenius programban, és akkor döntötte el, hogy uniós ügyekkel szeretne foglalkozni. A Külügyminisztérium *10 év az Európai Unióban* című esszépályázatának győzteseként arról mesélt, hogy mennyiben befolyásolta az életét a Comenius programban való részvétel.

• *Hogyan került kapcsolatba a Comenius programmal?*

A Szent Benedek Katolikus Kéttannyelvű Gimnázium tanulójaként vehettem részt a programban. Az iskolában pályázatot hirdettek azoknak a tanulóknak, akik szerettek volna kiutazni Észtországba. A téma a magyarországi világörökség bemutatása volt, mi pedig az osztályfőnököm, egyben történelemtanárom készítésére jelentkeztem a barátaimmal. A pályaművünkben a budapesti Andrásy utat mutattuk be egy sok-sok fotóval illusztrált brosúrában magyar, angol és német nyelven, és ez alapján a mi csapatunkat is kiválasztották.

• *Milyen tapasztalatokat szerzett Észtországban?*

Izgalmas volt látni és hallani, hogy mások milyen témákat dolgoztak fel a világörökséggel kapcsolatban, és jó érzés volt megtapasztalni, hogy mi készültünk fel a legalaposabban. Nyelvgyakorlás szempontjából is nagyon sokat jelentett ez az utazás, hiszen a helyiek mellett lehetőségünk volt együtt lenni azokkal a német, portugál és luxemburgi diákokkal is, akik szintén részt vettek a programban. Összességében átélhettük, hogy mi az az európai szellemiség, és hogy milyen valójában európainak lenni.

• *Befolyásolta ez a későbbi pályaeorientációját?*

Igen, megerősített abban, hogy nagyon szívesen foglalkoznék az Európai Unióval. Korábban egy ösztöndíjjal Amerikában jártam, így azt már megtapasztalhattam, hogy milyen jó nemzetközi környezetben mozogni, de a Comenius programnak köszönhetően ismerem fel és éreztem át, hogy az Unió a polgárai számára is tud kézzelfogható dolgokat nyújtani, és ez egy nagyon meghatározó élmény volt.

• *Nemrég a Külügyminisztérium által kiírt esszépályázaton szintén uniós témát dolgozott fel, és első helyezést ért el. Ezek szerint, az európaiság továbbra is jelen van az életében?*

A pályázatomban az Unió oktatáspolitikáját mutattam be, mert úgy látom, hogy az elmúlt tíz évben ezen a területen óriási eredmények születtek, amelyeket érdemes számba venni és mások számára is láthatóvá tenni. Jelenleg harmadéves joghallgató vagyok, és mindenképp külfüggekkel, nemzetközi kapcsolatokkal szeretnék foglalkozni a későbbiekben. A Bibó István Szakkollégium tagjaként próbálok az uniós joggal is ismerkedni, és igyekszem kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyek segíthetik a céljaim elérését. •

Az interjút készítette: GYÖRPÁL ZSUZSANNA

Módszertani ötletek a mindennapokhoz

Becsöngettek. Ez nemcsak a diákoknak jelent kihívást, hanem a tanároknak is: hogyan maradjanak lelkesek, kreatívak a sokadig óra után is. Ehhez nyilván nem jön rosszul egy kis segítség, hiszen a jól bejáratott játékok, ötletek egy idő után mindenkinél elfognak még akkor is, ha jelentős munícióval rendelkeznek.

A Comenius tanárok szakmai továbbképzések alprogramjának keretében nagyon sok pedagógus járt Európa különböző pontjain, ahol kiváló trénerektől tanulhatott, és sajátíthatott el olyan módszereket, melyekkel élvezetessé lehet tenni az órákat.

Ezeket a módszereket gyűjtöttük össze a **Módszertani Ötletgyűjteményben**, mely a Tempus Közalapítvány oldaláról a Tudástárban könnyedén elérhető. A módszerek közötti keresést segítik a különböző szűrési feltételek, pl. hány éves gyerekek számára keresünk

módszert, csoportos vagy egyéni feladatot szeretnénk, és milyen témakörben.

A Módszertani Ötletgyűjtemény lehetőségeit már többen felfedezték. Például a váci Madách Imre Gimnáziumban olyannyira megbecsülik a módszertani ötleteknek ezt a tárházát, hogy az év elején minden munkacsoport-vezető kapott egy mappát, amiben számos segédanyag mellett megtalálhatta a Módszertani Ötletgyűjtemény elérhetőségét is néhány példával együtt.

Kozma Edit, a gimnázium angol tanára elmondta, hogy a tanórák kialakításában nagyon nagy segítséget jelent neki az Ötletgyűjtemény, amely remek feladatokat, módszereket tartalmaz. Ezekkel mindig fel tudja dobni az óráit, így a nyelvoktatást élményszerűvé tudja tenni, és diákjai lelkesen vesznek részt az órákon. •

HORVÁTH KATALIN

Comenius koordinátorok klubja – avagy nem vagy egyedül!

Biztosan sokaknak ismerős a helyzet, akik iskolájukban projektet koordinálnak, hogy úgy érzik, elkelne egy kis külső segítség abban, hogyan számoljanak el a fenntartó felé, hogyan találjanak olcsó, de megfelelő szállást külföldön, hol nyomtassák ki jó minőségben, ugyanakkor még elérhető áron a projektterméket, kit keressenek a helyi múzeumban, ha az idelátogató projektpartnereiket el szeretnék vinni. Debrecenben találtak erre egy megoldást, ami szabadon másolható: megalapították a helyi Comenius koordinátorok klubját.

Alighogy elkezdődött a tavalyi második félév, egyre sokasodtak a kérdések a *Debreceni Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola* Comenius projektjének megvalósításával, helyi elszámolásával kapcsolatban, de kiderült, hogy más debreceni iskolák is hasonló problémákkal találták szemben magukat. A legkézenfekvőbbnek az tűnt, hogy rendszeres időközönként találkozzanak a projektet koordináló tanárok, hogy megbeszélhessék problémáikat, segítsék egymás munkáját. Az, hogy minden érintett iskola részt vegyen ezeken a találkozókön, tudatos döntés eredménye volt. Ma már egyértelműen látszik, hogy mennyi előnnyel jár az, ha valaki úgy érezheti, nincs egyedül a kérdéseivel, hiszen nem is olyan messze tőle mások is ugyanezekkel találják szemben magukat és esetleg már válaszai is vannak.

A kezdeti, főleg a támogatási összeg felhasználásával kapcsolatos kérdések mellé felrakoztak olyanok is, hogy ki hogyan szervez projektalkalmazót, ki hol nyomtattatja ki a projektterméknek szánt kézikönyvet, ki milyen Magyarországot bemutató kisfilmet játszik le a partnereinek egy külföldi projektalkalmazón, ki hol foglal szállást, ha történetesen ugyanabban a városban vannak a partnereik, és a sor szinte végtelenül bővíthető.

A klub jóval túlnőtt a kezdeti terveken, ismerik egymás projektjeit, sőt, ha van kapcsolódási pont két projekt között, akkor egymást erősítve kihasználják azt. A klub egyetlen óvodája például bemutatja projektjét az egyik, szintén klubtag iskola debreceni projektalkalmazóján, majd egy közös ZOO pedagógiai programon is részt vesznek. Ha valaki nem tud egy ülésen vagy egy Tempus rendezvényen részt venni, azzal megosztják az információkat, bemutatják egymásnak a projekttermékeiket – ezzel egy újfajta disszeminációs lehetőséget is nyitva saját maguknak. A klubban született ötleteket a külföldi partnerek is szívesen fogadják. Így például amikor több országban is azzal a problémával szembesültek, hogy az írott sajtóban csak komolyabb összegekért tudnának hírt adni a projektjükéről, a klubban felmerült, hogy keressék fel a helyi online újságokat és náluk jelentessenek meg cikkeket. Az ő javaslatukra ma már külföldi Comenius koordinátorok is ezt teszik.

A klub léte most már annyira egyértelmű, hogy a folytatásán nem is kell gondolkodni. A tagságot a tervek szerint szeretnék az Erasmus+ programban nyertes helyi és akár környékbeli projektkoordinátorokkal bővíteni. Így lehetőség nyílik arra, hogy az új programban már tapasztalattal rendelkező kollégáktól is tanulhassanak. •

A klub ötlete nem jogvédett, bárki szabadon utánozhatja!

SZABÓ CSILLA

Szerezné Barta Ibolya tanárnőnek köszönet a cikk összeállításában nyújtott segítségéért.

Grillázs-varázs: hagyományörzés modern szemlélettel

RIMÓCZI LÁSZLÓ nem is sejtette, hogy németországi tanulmányútján nem csak az ottani cukrászati oktatósról és a jellegzetes sütemények elkészítési módjáról szerez hasznos tapasztalatokat, hanem saját szakterületével, a grillázskészítéssel kapcsolatban is számos újdonsággal ismerkedhet meg. A Leonardo programnak köszönheti, hogy bele mert vágni egy saját vállalkozásba, ahol újfajta szemlélettel készít ínycsiklandó és fantáziadús termékeket.

- **A grillázst sokan csak a lakodalmi hagyományokból ismerjük. Miből készül ez az édesség?**

A grillázs valójában karamellizált kristálycukorból és darált dióból készül. Az alapanyag külföldön is ismert, de a formázás terén mi igazán különleges színfoltnak számítunk. Magyarországon nagy hagyománya van a grillázskészítésnek, már Mátyás király korában is került belőle az asztalra, de a modern korban a magas cukortartalma miatt már kevésbé volt népszerű. E téren újdonságot jelent, hogy különféle gyümölcsökkel, olajos magvakkal, kókusszal ízesítjük, és így korszerű édességeket hozhatunk létre.

- **Melyik a legnépszerűbb íz, amelyet megalkotott?**

Németországi tanulmányúton tapasztaltam, hogy a helyi különlegességek nem csak megkóstolhatók egy-egy étteremben vagy cukrászdában, hanem haza is lehet vinni belőle, illetve ajándéknak is kitűnő. Ezért Lajosmizsén, ahol élek és dolgozom, szavazást indítottam a legkedveltebb ízesítésű grillázs megtalálására. Így lett Lajosmizse íze a szamócás-meggyes-mézes-diós grillázs, amelynek csomagolását a város címere díszíti, és a külföldről érkező delegációk esetén most már nem hiányozhat a polgármester úr által adott ajándékcsomagból.

- **A Leonardo program keretében utazhatott Németországba. Miért volt Önnek hasznos ez a tanulmányút?**

A cukrász ipartestület szervezésében vettem részt a tanulmányúton, ahol sok újdonsággal találkoztunk a meglátogatott intézményekben, de nem is sejtettem, hogy ott is ilyen hagyománya van a grillázskészítésnek: gyakorlatilag minden cukrászdában lehet kapni mandulás grillázst, amit náluk krokantnak hívnak, illetve ennek csokoládéba mártott változatát, a florentinert. Aztán a kölni édesipa-

ri vásáron szintén több, ezzel foglalkozó céggel ismerkedtem meg, és nagy öröm volt számomra, hogy külföldön is van létjogosultsága a grillázsnak. Náluk láttam, hogy aszalt gyümölcsöket is használnak a készítéséhez, és innen jött az ötlet, hogy 100%-os gyümölcspasztával is lehetne dúsítani a termékeket. Ahogy a sok-sok újdonság és gondolat érlelődött bennem, egyre biztosabb lettem abban, hogy szeretnék létrehozni egy saját műhelyt, ahol ezeket az elképzeléseket megvalósíthatom.

- **A nemrég megnyitott csokoládé és grillázs szalonja mellett évek óta szervez grillázsfesztivált is. Ezek szerint sikerült újra népszerűvé tenni ezt az édességet?**

Idén 5. alkalommal tartottunk grillázs majáliszt és országos grillázs versenyt, ami nagyon nagy népszerűségnek örvend. Az igazság az, hogy sosem gondoltam volna, hogy valaha főállásban fogok a grillázssal foglalkozni. Nálam ez hobbiként indult, és a Leonardo programnak köszönhetem, hogy bele mertem vágni egy saját vállalkozásba. Fontosnak tartom, hogy ezt a hagyományt átörökítem, ezért tanítom is a mesterséget, és igyekszem felhívni arra a figyelmet, hogy az új ízeknek és modern formáknak köszönhetően a grillázsnak ma is helye van az édességek között. •

Az interjút készítette: **GYŐRPÁL ZSUZSANNA**

További információ: www.rimoczi-art.hu

Belgiumból jöttem, mesterségem címere: képzésszervező

Az Erasmus+ program mobilitási kurzusszervezők számára rendezett konferenciáról

- IST.
- KA2.
- **Nem, KA1.**
- Jó, de az is Erasmus+.

Olyan ez, mintha egy modern titkos társaság tagjai beszélgetnének az ismert kó-

dok használatával, pedig valójában csak két felnőttképzési szakember diskurál, akik európai uniós projekteket valósítanak meg, vagy azokhoz kapcsolódó képzéseket szerveznek.

És mert az uniós projektek területén dolgozók szeretik a rövidítéseket, íme, egy újabb: **GINCO T&T**.

A GINCO egy európai hálózat, amelynek tagjai a felnőttképzők szakmai fejlesztését tűzték ki célul. A GINCO Tools & Training pedig egy európai uniós projekt, amelyen belül a résztvevő szervezetek az Erasmus+ kurzusszervezők kompetenciaprofilját alkották meg. Azzal a céllal rajzolták meg a profilt, hogy támogassák a felnőttképzési szakembereknek szóló magas színvonalú tréningek szervezését.

2014. szeptember 11-12. között Leuvenben, Belgiumban került megrendezésre a GINCO T&T konferencia, hogy bemutassák és megosszák a projekt eredményeit. A széles körű disszemináció érdekében lehetséges kurzusszervezőket és a nemzeti irodák munkatársait hívták meg Európa minden országából.

A konferencia számos előadás és néhány workshop keretében próbálta átvezetni a résztvevőket a kompetenciák sűrű erdején.

Európai trendek és tendenciák a felnőttképzésben

Aki nemzetközi képzések szervezésére adja a fejét, annak tisztában kell lennie a legfontosabb európai trendekkel. A szervezők szerint ma a leglényegesebb általános tendenciák között szerepel, hogy a növekvő számú felnőtt tanuló elvárásai is egyre magasabbak; inkább a szakmai, semmint a személyes fejlődést keresik egy-egy képzésen; egyre nagyobb szerepet kap a rugalmasság, amely egyaránt érinti a modularitást, a tanulási időt és a tanulás helyszínét is.

A konferencia során mindvégig hangsúlyos elemként és szakmai igényként jelent meg a kompetencia alapú képzés. Mit jelent ez a projekt partnerei szerint?

A *kompetenciákat figyelembe vevő képzés* nem operál hagyományos oktatási szituációkkal. **A képzés során a résztvevő tapasztalatok és felfedezés útján tanul.** A tanulók aktívan részt vesznek a képzési folyamatban, folyamatos interakcióban vannak a többi résztvevővel, az oktatóval és környezetükkel. A felnőtt tanuló aktív részvétele így befolyással lehet az előkészítés folyamataira, illetve a résztvevő szabadon formálhatja a képzés során a tartalmat is. A nyitott, befogadó tanulási környezet biztosítása a felnőtt tanuló magát is „szervezővé” teszi, a képzés teljes körűen a felnőtt tanuló kompetenciáira és igényeire épül.

Minőség a felnőttképzésben és az oktatásszervezésben

A minőség kérdését több oldalról közelítették meg az előadók.

A GINCO T&T projekt partnerei megpróbálták meghatározni, hogy melyek azok a tényezők, amelyek egy kurzust minőségivé tesznek.

Az alábbi kritériumokat állították fel:

- Szükséges egy olyan minőségbiztosítási rendszer, amely folyamatosan monitoringozza a képzést, és amelyben szerepet kap az önértékelés is.
- A képzés innovatív módszereket és kompetencia alapú megközelítést alkalmaz.
- Megfelelően használják a modern infokommunikációs technológiákat a képzések teljes ideje alatt, ami magá-

ba foglalja az előkészítés, lebonyolítás és utánkövetés szakaszait is.

- A képzés során elsajátított kompetenciák validációjára meghatározott mechanizmussal rendelkeznek a szervezők.
- A képzés során figyelmet fordítanak a szervezők a személyi és szociális kompetenciák fejlesztésére is.
- Figyelembe veszik az európai szempontokat.

A **képzésszervezők** kompetenciái alapvetően befolyásolják a nemzetközi képzések minőségét. A projekt fő eredménye annak a nyolc kompetencia területnek a meghatározása és leírása volt, amelyek a képzés minőségére hatnak. A nyolc kompetencia terület a fenti minőségkritériumokkal összhangban a következők:

A képzést kínáló szervezet

- képes innovatív módszertan és a kompetencia alapú képzés megközelítését alkalmazni,
- figyelemmel tudja kísérni a minőséget, az oktatás folyamatát megfelelően szabályozza,
- képes a tanulási eredmények validációjára,
- tud megfelelő promóciót és marketinget biztosítani,
- ismeri és szem előtt tartja az uniós dimenziókat,

- tud megfelelő IKT eszközöket alkalmazni,
- képes szakmai és emberi támogatást nyújtani,
- menedzsment és szervezési technikákkal bír.

A nyolc kompetencia terület tehát azt feltételezi, hogy a képzések szervezői széleskörű kompetenciákkal rendelkeznek. A szervezetten belül egyaránt megjelennek a képzésfejlesztési és szervezési kompetenciák.

A GINCO hálózatról és a GINCO Tools & Training projektről, valamint a kompetencia területek részletes bemutatásáról az alábbi linken olvashatnak bővebben:

<http://www.ginconet.eu>

Valami újszerű, valami kreatív, valami több...

1. helyezett

PROGRAM CÍME: **Boys and Girls Activity Centers of Hungary (BGAC)** Ahol a nyelvtanulás gyerekjáték...
INTÉZMÉNY NEVE: Manó-Világ Kft, XIII. Kerület Egyesített Óvoda – Pitypang Tagóvoda, Csata Utcai Általános Iskola

A Manó-Világ kft. által megvalósított Boys and Girls Activity Centers of Hungary egy 3-14 éves gyermekek részére kifejlesztett program, mely nem a nyelvtanításra, hanem a nyelvsajátításra helyezi a hang-

Megosztott 2. helyezett

PROGRAM CÍME: Magyar jelnyelvi specializáció
INTÉZMÉNY NEVE: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
PARTNERINTÉZMÉNY: MTA Nyelvtudományi Intézet Többnyelvűségi Kutatóközpontja

Az elmúlt években Magyarországon is egyre több figyelmet fordítanak a siketek esélyegyenlőségének biztosítására, így előtérbe kerültek a diszkrimináció csökkentésére és az infokommunikációs akadálymentesítésre vonatkozó intézkedések. Ennek következményeként 2009 szeptemberében az ELTE Bölcsészettudományi Karán 4 féléves, 50 kredites jelnyelvi specializáció indult, mely-

BRENNER ZSUZSANNA
Budapesti Művelődési Központ
Nemzetközi és Minőségügyi Osztály
vezetője

Kihívások az új pályázási rendszerben

A konferencia lehetőséget biztosított néhány olyan kérdés felvetésére is, amely a képzésszervezés gyakorlatát érinti a megváltozott pályázási rendszerben.

Miként találunk egymásra a kurzust szervezők és a képzéseket kereső szakemberek akkor, amikor megszüntették a korábban jól ismert képzési adatbázist?

A szabad piac szereplői hogyan lesznek képesek felmérni a szükségleteket európai szinten, és azoknak megfelelő kurzusokat kínálni? Ki fogja ellenőrizni a képzések minőségét? Lesz-e bármilyen adatbázis, ahol megjelenik a kereslet és a kínálat? Lehetséges-e konzorciumok létrehozása a hatékonyabb szervezés érdekében?

A számos praktikus kérdés közül úgy tűnik, hogy egy megoldódni látszik. Az Európai Bizottság új adatbázis építésébe kezdett. Az EPALE lesz az az új rendszer, amelyet maguk a szervezők fognak tölteni, és amely támogatást tud nyújtani a piaci szereplők egymásra találásában.

Az EPALE az alábbi linken érhető el:
<http://ec.europa.eu/epale/en/home-page>

Praktikus tanácsok

Bár a konferencia kevésbé fókuszált a praktikus kérdésekre, talán az alábbiakban foglалható össze néhány ajánlás.

- A képzések szervezői tartsák szem előtt a fent bemutatott minőségkritériumokat, és a résztvevők kompetenciáira, igényeire épülő képzéseket biztosítsanak.
- A kurzusok szervezőinek érdemes egy megállapodást kötni mind a küldő szervezettel, mind a felnőtt tanulóval. A megállapodás jó, ha kitér a képzés minden lényeges elemére: a képzési időre, a költségekre, az elsajátítható kompetenciákra stb.
- A kurzus szervezőinek érdemes nemzetközi hálózatokban gondolkodni, amelyek segítséget tudnak nyújtani a résztvevők megkeresésében, a promóciós anyagok eljuttatásában.

... így kezdenénk a mondatot, ha az Európai Nyelvi Díjat szeretnénk bemutatni.

Mint ahogyan 2002 óta minden évben, felhívásunk keretében 2014-ben is kerestük azokat az átfogó, kiterjeszhető és továbbadható nyelvoktatási programokat, melyek biztosítják a tanulók és a tanárok motivációját.

Idén is találtunk három olyan programot, melyek kiemelkednek a nyelvoktatási programok közül. Hogy mivel, és melyek ezek, azt mutassák be a megvalósítók, az Európai Nyelvi Díj idei díjazottjai.

súlyt, munkánkat pedig tevékenységközpontú oktatás jellemzi.

A program két részből tevődik össze: az első, a Manó-Világ Kétnyelvű Óvodai Nevelési Program, mely 3-6 éves óvodáskorú gyermekek részére biztosít hatékony nyelvtanulási lehetőséget. A második pedig a BGAC – Angol napközi, mely egy 4+4 éves program, és általános iskolások részére alakítottuk ki. Mindkét programunk nagy előnye, hogy szervesen beilleszthetőek a hazai köznevelés rendszerébe, egymásra épülnek és így tudjuk biztosítani a folyamatosságot. Programunk előkészítése és működése óta kiemelt hangsúlyt fektetünk a szakmaiság-

ra; külső szakértő ellenőrzése és tanácsai segítségével irányítjuk, fejlesztjük programunkat, és folyamatos kapcsolatban állunk az ELTE Idegen Nyelvi Tanszékével.

Európán belül szakmai kapcsolatainkat folyamatosan bővítjük. A rövid távú terveink között szerepel egy nemzetközi konferencia szervezése a korai nyelvoktatás témakörében, továbbá egy képzési programot szeretnénk kidolgozni, hogy minél több pedagógus tudja alkalmazni az általunk kidolgozott módszereket.

www.bgac.hu

HORVÁTH MÓNICA ÉS ERDÉLYI NÓRA

nek keretében BA/BSc szakos hallgatók tanulhatnak a magyar jelnyelvről és a siket kultúráról. A specializációval lehetőség nyílik az ország harmadik legnagyobb nyelvi és kulturális kisebbsége, a magyar siket közösség jelnyelvének és kultúrájának egyetemi szintű megismerésére siketek és hallók számára. A képzés emellett nagyban hozzájárul a siketek nyelvhasználati jogaira vonatkozó rendelkezések megvalósításához.

A jelnyelv felsőoktatásba való beemelésének elsődleges célja az, hogy az oktatással kapcsolatos területek számára biztosítsa a megfelelő szakmai háttérrel a területen jártas szakemberek képzésével, akik részt vehetnek a siket és halló társadalom érzékenyítésében. A képzés során lehetőség nyílik megismerkedni a magyarországi siket közösség nyelvvel és kultúrájával, a magyar jelnyelvi kommunikáció folyamatával, elméletével és gyakorlati vonatkozásaival, a jelnyelv nyelvészeti megközelítéseivel, a jelnyelvi tolmácsolás alapjaival, továbbá áttekintést nyújt a siketeket érintő nyelvhasználati jogokra, a kétnyelvűsége vonatkozásában.

A jelnyelvi specializáció egy olyan nyelvet emel be az egyetemi képzésbe, amelyet eddig csupán tanfolyamokon lehetett tanulni, illetve olyan mélységben ad át a siket kultúrára, valamint a jelnyelv nyelvészeti és kulturális antropológiai megközelítéseire vonatkozó ismereteket, amilyenben semmilyen más képzés nem. A specializáció különlegessége, hogy bizonyos kurzusokat csak siketek tartanak: a *Jelnyelvoktatás és A magyarországi siket közösség története és kultúrája* című kurzus felelős oktatói mindig siket szakemberek.

www.jelnyelvspec.mta-tkk.hu

DR. KISSNÉ DR. BARTHA CSILLA VERONIKA

Megosztott 2. helyezett

PROGRAM CÍME: Magyarországi jelnyelv oktatása online jelnyelvi szótár multimédiás támogatással, kapcsolódó szolgáltatások

INTÉZMÉNY NEVE: Hallatlan Alapítvány

A projekt keretében egy online jelnyelvi tolmácsszolgálatot alakítottunk ki, ahol a jelnyelvi tolmácsok a nap 24 órájában rendelkezésre állnak, és IP-telefonon/online videó-kommunikációs programon/tableten keresztül bármikor elérhetőek. Amennyiben az ország bármelyik pontján valaki olyan élet helyzetbe kerül, hogy jelnyelvi tolmácsszolgáltatásra van szüksége (közigazgatásügy, egészségügy, ügyfélszolgálat), felhívja a megadott számot és a videotelefon előnyeit kihasználva eljeli azt, amit közölni szeretne. A tolmács a látott információkat hangra fordítja az interakcióban részt vevő halló félnek, és fordítva: eljeli a siket ügyfélnek, amit hall, mindezt videokapcsolaton keresztül.

A weblap szolgáltatásai jelentősen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű emberek életvitelének javításához. A fentiekből kiindulva határoztuk el, hogy az egyre inkább elterjedő és a hallássérültek számára világot nyitó okostelefonokra is továbbfejlesztjük szótár alkalmazásunkat, bővítve további, tanulást elősegítő funkciókkal. Az igény az Alapítvány Facebook és egyéb közösségi oldalainkon kapott visszacsatolások és a célcsoporttal történő találkozások alkalmával is többször felmerült.

Szervezetünk eddigi tevékenysége során megteremtette a jelnyelvtanulás modern lehetőségeit, melynek keretein belül ezidáig közel 1 400 fő vett részt az oktatásokon. További 200 fő vett részt szintentartó oktatáson, azaz ha a tanulókkal kapcsolatban állókat is beszámítjuk, közel 3000 fő részére vált egyszerűbbé, gördülékenyebbé a jelnyelvi kommunikáció.

Rövidtávú terveink között szerepel online jelnyelvi tolmácsszolgáltatás további működtetése, bővítése és továbbfejlesztése. A szolgáltatás interneteléréssel rendelkező eszközök (mobiltelefon, tablet, számítógép) segítségével érhető el, de tervezzük, hogy a szolgáltatást kihelyezett eszközök formájában is biztosítjuk ügyfeleink részére, így az is elérhető a tolmácsot, aki nem rendelkezik internetkapcsolattal vagy megfelelő készülékkel. Célunk, hogy piaci szereplőkkel együttműködve, a kiemelt ügyfélszolgálatoknál is bevezetjük a tolmácsszolgálatot és a működtetését önfenntartóvá tesszük.

www.hallatlan.hu ; www.hallatlan.eu

BARTOS PÁL

ACES – Újratöltve

Akik rendszeres aces pályázók, azok bizonyára észrevették, hogy 2014-ben nem volt mire pályázni, nem jelent meg pályázati felhívás. Ennek oka az, hogy az aces programra ezentúl két évente lehet pályázni. Ellenben ez senkinek se szegje kedvét! Cserébe a projektek kicsit hosszabbak lehetnek, így még jobban el lehet mélyülni a témában, még több közös élmény vár a diákokra és tanáraikra partnereikkel. Legközelebb 2015 elején lehet pályázatot benyújtani, de hogy pontosan milyen témában az egyelőre még maradjon titok. Ami viszont nem titok, az az, hogy az idén zárult projektek milyen témában, kikkel dolgoztak együtt, milyen eredménnyel.

Az aces program minden évben egy meghatározott témában ír ki felhívást általános és középiskoláknak, akik két- vagy háromtagú nemzetközi partnerségekkel pályázhatnak. Ehhez szükséges egy angol nyelvű projektterv, ami a megadott témát dolgozza fel a partnerek által választott módon.

2013-ban ez a téma a különbözőség volt (*I and the others: Discovering diversity around and within me*), aminek kibontása igazi élményt, rengeteg új tudást és nem utolsósorban érzelmi gazdagodást is jelentett a részt vevő iskolák tanulói számára. A 44 támogatott projekt közül háromban vettek részt magyar iskolák is, projektjeikben megindító módon nyúltak a témához.

Orosháza Táncsics Mihály Közoktatási Intézmény és Tehetségközpontjának Vörösmarty Mihály Tagintézménye cseh partneriskolájával „*Children like us 2013*” című projektjében fogyatékos embereket érő hátrányokkal és sajátos nevelési igényű diákokkal szemben táplált sztereotípiákkal

foglalkoztak. A témát igazán emberközelben vizsgálták, a diákok cseh partnerük nélkül és velük együtt is többször ellátogattak a helyi Vadvirág Esélyklubba, ahol 16 évesnél idősebb, részben önálló értelmi fogyatékosok nappali foglalkoztatása zajlik. Cseh partnerüknél egy sajátos nevelési igényű diákokat oktató iskolában dolgoztak együtt a diákokkal. A közös programok, a közös beszélgetések segítették őket abban,

hogy mélyebben átérezzék a sérült emberek hétköznapi problémáit, leküzdjék saját idegenkedésüket az olyan élethelyzetektől, melyben egy sérült emberrel kerülnek interakcióba, valamint ne csak megismerjék, de meg is szeressék azt az ér-

zést, hogy mind mások vagyunk. A projekt például értékién informatív honlapjáról sokkal többet is megtudhatunk: <http://www.comeni.us/> (ACES 2013-14 (HU-CZ)). A projekt befejezése után a cseh partner a cseh felhívásban foglaltaknak megfelelően Európai Nyelvi Díjra terjesztette fel a projektet, melyet el is nyertek. A díjtadód ünnepségre 2014. szeptember 25-én került sor Prágában, ahol az orosházi iskolát képviselő 4 tanuló és a projekt vezetője bemutatták a projektben végzett tevékenységeket.

A „*Diversity makes rich*” című projektben a hatvani **Széchenyi István Római Katolikus Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola** és partnere a romániai Szatmárnémetiben teljesen más aspektusból közelítette meg a témát. Ők a kulturális különbségekre helyezték a hangsúlyt, amit az őszi és téli ünnepekörök kapcsán bontottak ki. Céljuk az volt, hogy felhívják a tanulókat figyelmét az emberi jogok tiszteletére, a méltóság és a tolerancia szellemére, illetve hogy megértessék velük, hogy az etnikai, szociális és kulturális különbségek nem választanak szét minket, hanem gazdagítják.

aces Kisokos

Kik pályázhatnak?

általános és középiskolák

Részvevő országok:

Albánia, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Horvátország, Koszovó, Macedónia, Magyarország, Moldova, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia

Partnerkeresés:

az aces weboldal partnerkereső felületén

Következő felhívás megjelenése: 2015. január

aces honlapja: www.aces.or.at

nak. E célok megvalósítása érdekében kölcsönösen bemutatják egymás iskoláját, városukat, országukat. Megismerkedhetnek a két nép szokásaival, mindennapjaival, ün-

időszakában családoknál lakva beleshettek egymás hétköznapijaiba. Így kiderülhetett, hogy nem is vagyunk annyira különbözőek! <http://diversity-makes-rich.wikispaces.com/>

A Kalocsai Kunszt József Általános Iskola – Belvárosi Általános Iskola „Friends forever – without borders” című projektjét bolgár és macedón partnereivel valósította meg. Projektjükben a nemzetek közötti, nem csak kulturális különbözőséget vizsgálták. A rendelkezésre álló idő alatt, ami kicsit rövidebb volt, mint egy tanév, minden lehetőséget kihasználtak arra, hogy megismerjék a számukra addig ismeretlen két országot. Mielőtt elutaztak volna partnereikhez, azok látogatták meg a magyar iskolát és itt valódi ízelítőt kaphattak abból, hogy milyen lehetőségei vannak az iskolában egy kisvárosban élő magyar diáknak. Emellett megismerhették a környék hagyományait, történelmi emlékhelyeit is. A magyar diákok alaposan felkészülve utaztak el Macedóniába, majd onnan Bulgáriába, ahol személyesen tapasztalva mélyen érintette őket az a felismerés, hogy a hasonlóan gazdag kulturális hagyományok ellenére is vannak, akik sokkal rosszabb körülmények között járnak iskolába, élnek mindennapjaikat. A sokszínűség projektjük hatására szá-

mukra nemcsak a kultúrák között, de a mindennapi életkörülmények között is tetten érhető volt. •

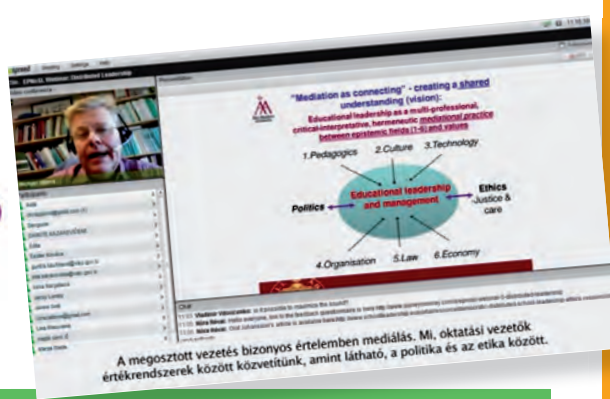
Az aces 2013/2014-es tanévre kiírt pályázatára a különbözőség és sokszínűség témakörében vártak pályázatokat iskolák két- vagy háromoldalú csoportjaitól. Ugyan a 2015/2016-os tanévre szánt téma csak jövő januári felhívásban jelenik meg, addig is el lehet már kezdeni gondolkodni azon, hogy milyen országgal bővítenék iskolájuk nemzetközi kapcsolatait, és ha eljön az idő, akkor az aces honlap partnerkereső felületén felvenni velük a kapcsolatot.

SZABÓ CSILLA

Szalók Józsefnek, Kiss Györgynek és Tóth Annamáriának köszönet a cikk összeállításában nyújtott segítségével.

nepeivel. A tevékenységek sokoldalúak voltak: prezentációk készítése, közös éneklés, tánc, maszkkészítés, „kiszebáb” készítése, közös főzés és városismereti játék. A két régió nevezetességeit is megtekintették: jártak Nagykárolyban, Kaplonyban, Budapesten, Gyöngyösön. Az igazi sokszínűséget az biztosította, hogy Szatmárban a románok mellett magyarok és németek is élnek. Így nemcsak a palóc, hanem a szatmári román és sváb hagyományokat is megismerhették. Ami viszont igazán rávilágított a hétköznapi különbségekre, és megerősített az azonoságokban, az az, hogy a diákok a diákcseré-

crocoos
Előzzük meg a lemorzsolódást!

Webináriumok az iskolavezetésről

3 érv, amiért érdemes bekapcsolódní az Európai Szakpolitikai Hálózat az Iskolavezetésért (EPNoSL) webinárium sorozatába:

- 1** naprakész információkat szerezhet arról, hogy mi történik az iskolavezetés területén Európában,
- 2** megoszthatja ötleteit és gyakorlati tapasztalatait egy olyan közösségben, amely elkötelezett az iskolavezetés és a tanulás fejlesztéséért, és a méltányosság megteremtéséért,
- 3** kapcsolatba léphet iskolavezetőkkel, szakpolitikussal és az iskolavezetés témájában jártas szakértőkkel is.

Az öt alkalmas, 2014 novemberétől 2015 márciusáig tartó webinárium-sorozatban olyan szakpolitikai eszközöket mutatunk be, amelyek gyakorlati támogatást nyújtanak a döntéshozóknak, hogyan gondolkodjanak az iskolavezetés kérdéseiről a méltányosság és a tanulás fejlesztése szempontjából, illetve milyen szempontokat vegyenek figyelembe döntések előkészítésekor. Emellett olyan konkrét, működő jó gyakorlatokra is felhívjuk a figyelmet, amelyek gondolatébresztők lehetnek mind a gyakorlat, mind pedig a szakpolitika számára. A prezentációkat moderált beszélgetés követi.

Melyek a fő tématerületek?

Iskolai autonómia, elszámoltathatóság, megosztott vezetés, iskolavezetői kompetencia standardok, szakpolitikai válaszok és szakpolitikai irányok implementációja, iskolavezetői képzése.

Kiknek szól?

A webináriumok egyedülálló lehetőséget nyújtanak az iskolavezetőknek, vezető tanároknak, szakpolitikussal és kutatóknak, hogy kapcsolatba kerüljenek a téma legkiemelkedőbb európai szakértőivel, megismerjenek nemzetközi példákat, és megosszák gondolataikat az iskolavezetésről.

Hogyan lehet bekapcsolódní?

A webináriumokba egyszerű regisztrációt követően online lehet bekapcsolódní. Részletesebb információ és program hamarosan elérhető az alábbi honlapokról:

- www.tka.hu
- www.oktataskepzes.tka.hu
- www.schoolleadership.eu

István 15 és fél éves. Arra készül, hogy öt hónap múlva, amikor 16 éves lesz és eléri a tankötelezettség végét, otthagyja az iskolát, és elmegy segédmunkásnak. „Így anyukámnak is tudok segíteni, hiszen ennyi pénzből nem tudunk megélni” – mondja a nehéz anyagi körülmények közt élő családból származó fiú, aki egy műszaki szakközépiskolában való sikertelenségek okán veszítette el hitét a tanulásban. Az általános iskolában még jó tanuló, humán tárgyakból ügyes István pályaválasztását nagymértékben befolyásolta, hogy legjobb barátja műszaki szakközépiskolába akart menni, így ő is ezt az utat választotta. A középiskolában hamar konfliktusai lettek a matektanárával, a kudarcok miatt először csak késett, majd egyre többet hiányzott az iskolából, amelynek további sikertelenség lett az eredménye.¹

Megengedhetjük, hogy végzettség nélkül hagyja el István az iskolát? Ki, mikor, mivel tudott volna, tudna segíteni a fiúnak, hogy mégis befejezze középiskolai tanulmányait?

¹ Kivonat a QALL – Végzettséget mindenkinek! projektben készült egyik esetleírásból www.qall.tka.hu > Kutatás > esetleírások > István

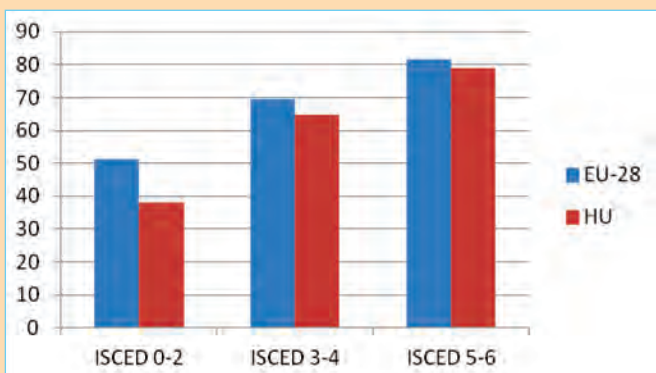

A középfokú végzettség megszerzése mára a munkaerőpiacon történő érvényesülés alapvető feltétele lett. Ennek hiányában a fiatalok minimális eséllyel találnak munkát és tudnak minőségi életet élni. Így súlyos társadalmi és gazdasági következményei vannak annak, ha valaki ilyen szintű iskolázottság nélkül lép ki az oktatási rendszerből.

A legalább középfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási aránya európai uniós szinten közel 20%-kal magasabb, mint az alacsony végzettségűeké. Magyarországon még ennél is nagyobb a különbség a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a középfokú végzettséggel rendelkezők munkaerő-piaci aktivitása között. Hazánkban nemzetközi viszonylatban kirívóan kevesen találnak munkát az alacsony végzettséggel rendelkező rétegekből. (1. ábra)

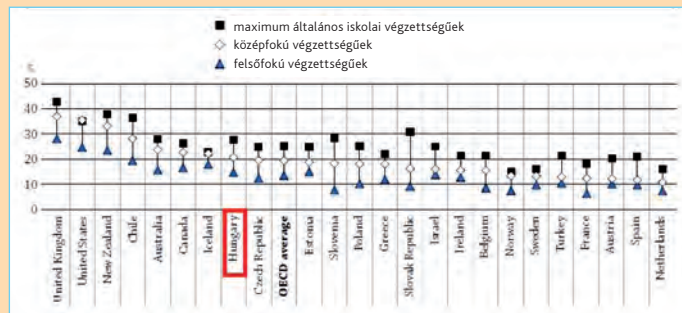
1. ábra: Foglalkoztatási arány végzettség szerinti bontásban, 20-64 évesek az EU-ban és Magyarországon

Forrás: Eurostat database, LFS adatai alapján, 2014

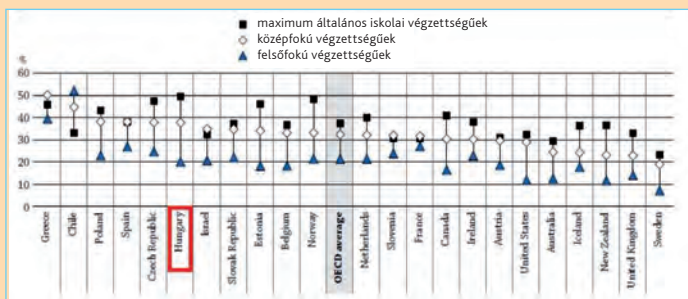
Az OECD legfrissebb *Education at a Glance 2014* című kiadványa, illetve az Európai Bizottság *Joint Research Centre* nevű kutatóközpontja által az aktív állampolgárságról készített riport szerint az iskolai végzettség, illetve az oktatásban töltött évek száma nemcsak a foglalkoztatottsággal (ami egyben magasabb jövedelmet is jelent), de számos egyéb, az egyén társadalmi megelégedettségét befolyásoló tényezővel mutat összefüggést. A magasabb iskolai végzettségűek például egészségesebben élnek: kevésbé dohányoznak, alacsonyabb köztük az elhízottak aránya; aktívabban vesznek részt a közösségi életben, a döntéshozásban, illetve nagyobb valószínűséggel végeznek önkéntes munkát (2-4. ábrák).

2. ábra: Az elhízott felnőttek aránya iskolai végzettség szerinti bontásban

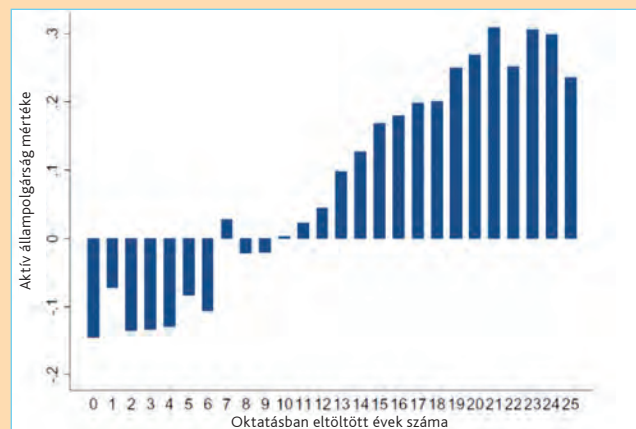
Forrás: Education at a Glance 2013, OECD

3. ábra: A dohányzó felnőttek aránya iskolai végzettség szerinti bontásban

Forrás: Education at a Glance 2013, OECD

4. ábra: Az aktív állampolgárság és az oktatásban eltöltött évek száma európai viszonylatban

Forrás: The characterization of Active Citizenship in Europe, JRC, 2009

A gazdasági, illetve a társadalmi igazságosság szempontjait előtérbe helyezve az Európai Unió kiemelt célkitűzése, hogy minden fiatal legalább középfokú végzettséget szerezzen.

A korai iskolaelhagyás kérdésköre az Unió 2020-ig kidolgozott gazdasági-társadalmi stratégiájában is helyt kapott. A kitűzött öt célérték egyike a korai iskolaelhagyók arányának uniós szinten 10% alá történő csökkentése. Az egyes országok saját maguk tűzheték ki nemzeti céljaikat. Magyarország néhány országhoz hasonlóan 10%-ot vállalt 2020-ra.

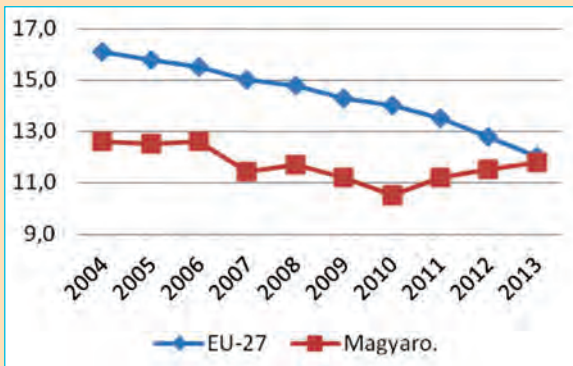

A lemorzsolódás megakadályozása azonban nem könnyű feladat, és a statisztikák azt mutatják, hogy hazánkban egyre nagyobb kihívást jelent ez az iskolák számára.

A korai iskola-elhagyási arány az Európai Unió átlagában 2003-tól folyamatosan csökken, 2013-ban 12% volt. *Hazánkban* – a 2008–2010 közötti trendszerű javulást követően – *2010 óta trendszerű emelkedést tapasztalunk*, a 2013-as érték 11,8%. (5. ábra)

5. ábra: A korai iskolaelhagyók aránya Magyarországon és az Európai Unió átlagában (2003-2013)

Forrás: Eurostat database, LFS adatai alapján, 2014

Az iskolából történő kiesés sok esetben évek során felhalmozódó, összetett problémák eredményeképpen következik be. Minden iskolaelhagyó fiatal története egyedi, amelyet a fiatal személyisége, társadalmi-gazdasági körülményei, élethelyzete, az iskolával és az iskolarendszerrel, illetve a társadalom egészével kapcsolatos tényezők bonyolult összessége eredményez. Valami mégis közös a történetekben: az iskolától való elidegenedés a bizalom és az önbizalom elvesztéséről is szól, és akkor következik be, ha *a fiatal egyedül marad a problémáival, ha nem kap kellő időben megfelelő segítséget.*

A kutatások azt mutatják, hogy a lemorzsolódás valószínűsége összefüggésben van bizonyos társadalmi-gazdasági tényezőkkel (kedvezőtlen szociális helyzet, szülők munkanélkülisége, alacsony iskolai végzettsége, bevándorló státusz stb.). Továbbá azonosíthatók olyan magatartásformák (pl. tanulási eredmények romlása, hiányszámok számának növekedése), amelyeknek időben történő észrevétele és a megfelelő módszerekkel történő beavatkozás segíti az iskolából történő kiesés megakadályozását.

Ennek érdekében ajánlja az Európai Bizottság az úgynevezett *korai figyelmeztető rendszerek alkalmazását*, amelyek arra hivatottak, hogy a veszélyeztetettségre hajlamosító tényezők alapján az iskolák előre azonosítsák a potenciális lemorzsolódókat, illetve egy kiépített monitoring rendszerben figyeljék a lemorzsolódást valószínűsítő magatartásformákat. Mindezek alapján tudnak célzottan és kellő időben megfelelő segítséget adni a fiataloknak.

Az iskola önmagában nem lehet felkészült minden probléma megoldására, de fontos, hogy ismerje és igénybe vegye azokat a segítő szereplőket (pszichológus, fejlesztő pedagógus, védőnő, bűnmegelőzési szakember, szociális munkás, gyámügyben dolgozók stb.), akik segítséget nyújthatnak a fiatalok számára problémáik megoldásában.

A korai figyelmeztető rendszerek működtetésének tehát egyaránt eleme a *probléma felismerése*, amely leginkább az iskola, az iskolába dolgozók feladata és a *megfelelő megoldás megtalá-*

lása, amely a legtöbb esetben iskolán belüli vagy azon túlmutató együttműködésben valósulhat meg hatékonyan.

Dániában például az iskolák olyan adatbázist és monitoring rendszert működtetnek, amely alapján már az általános iskolában azonosítják és folyamatosan követik a veszélyeztetett fiatalokat. Az országos hálózatban működő Pályaorientációs Központok segítségével célzott segítséget nyújtanak a potenciális lemorzsolódók számára.

A korai jelzőrendszerek kiépítése a helyi sajátosságok ismeretében ország-, illetve régióspecifikus lehet, azzal együtt, hogy vannak európai viszonylatban általánosítható tényezők is. Több országban léteznek és működnek fejlettebb vagy kevésbé fejlett formában korai jelzőrendszerek. Az általunk ismert legsikeresebb európai példák közé tartozik Dánia, illetve Hollandia, de sok helyütt megvan a törekvés, hogy az oktatási információs rendszert abba az irányba fejlesszék, hogy az lehetővé tegye korszerű és hatékony jelzőrendszer működtetését.

Magyarországon a köznevelés információs rendszere (KIR) megfelelő alapot biztosít a korai jelzőrendszer kialakításához, hiszen egyéni szinten követhető benne a tanuló továbbhaladása a középfokú végzettség/szakképzettség megszerzéséig, illetve nyomon követhető azoknak az eseményeknek a láncolata (évisméltés, programváltás, kimaradás, jogviszony megszűnés jogcíme stb.), amelyek révén a tanuló nagy valószínűséggel nem szerez középfokú végzettséget az iskolarendszerben. ●

A korai figyelmeztető-rendszer kialakítására és annak néhány iskolában történő kipróbálására indított három éves, nemzetközi projektet a Tempus Közalapítvány CroCooS² – *Előzzük meg a lemorzsolódást!* címmel. A projekt az Európai Bizottság támogatásával dán, szlovén, szerb partnerek és holland szakértők, illetve nemzetközi hálózatok (Európai Szülők Egyesülete – EPA; Második Esély Iskolák Hálózata – E2C) bevonásával zajlik 2014. május és 2017. április között. További két hazai partner a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. és az Expanzió Humán Tanácsadó Kft.

A fejlesztés és kipróbálás folyamatáról a projekt honlapján (www.crococoo.ska.hu) illetve a Tempus Közalapítvány rendszeresen megjelenő hírlevelében olvashatnak friss információkat.

Szerzők:
MIHÁLYI KRISZTA, JUHÁSZ JUDIT,
Tudásmenedzsment Csoport

² CroCooS: Cross-sectoral cooperation focused solutions for preventing early school leaving

Amikor a tudásról, a tudás átadásáról, a tanulásról gondolkodunk, beszélgetünk, gyakran elhangzik, hogy napjainkban megváltozott az erről alkotott képünk. Vajon tudjuk-e manapság értelmezni magunk körül a világot, tudunk-e, akarunk-e a dolgok mögé látni? Óriási szerepe lehetne a hagyományos műveltség megőrzésének a mai világban, az egyén és a társadalom életében, a demokráciára és az aktív állampolgárságra nevelésben. „Ahhoz azonban, hogy ez továbbra is hatékony maradjon, nagyon sok mindennek meg kellene változnia” – mondja Knauz Imre, a Miskolci Egyetem BTK Tanárképző Intézetének docense, a Tanítani Online főszerkesztője.¹

• *Milyen szükséges változásokra gondol?*

Először is azt az ellentmondást kellene leküzdeni, hogy a gyerekek hétköznapi élete nem igazolja vissza azt, hogy erre a tudásra, erre a hagyományos műveltségre szükség lenne. Hidakat építeni volna érdemes, vagyis azt megnézni, hogy miképp lehet a fiatalokat ráébreszteni arra, hogy ezek a történetek róluk szólnak. Ennek viszont az a további feltétele, hogy a gyerekek kultúrája is megjelenjen az iskolában. Ne úgy tekintünk rájuk, mint akiknek semmiféle tudásuk nincsen. A gyerekek világa nagyon más, mint az iskolai tananyag, de csak akkor valósulhat meg a találkozás, ha ők ezt be tudják vinni a tanórára, ha bármilyen megélt élményükről beszélhetnek az iskolában, az őket foglalkoztató tömegkultúrától kezdve az interneten át a könnyűzenéig. Azt gondolom, hogy amire szükség lenne, az részben tartalmi, részben nagyon erősen módszertani megújulás, aminek az egyik legfőbb célja éppen a hagyományos műveltség védelme, nem pedig a kiseprűzése az iskolából.

• *Ebben a koncepcióban tehát a praktikus, hasznosítható tudás bázisát, annak kiépülését támogathatná a hagyományos műveltség átadása?*

Pontosan, és így elérkeztünk ahhoz a kérdéshez, hogy mi értelme lehet most, a 21. században a hagyományos műveltségnek. A jellemformálásnak és érték közvetítésnek, amely évszázadokon keresztül meghatározta a fókuszokat, ebben a formában már valószínűleg nincs tere, mert nagyon idegen attól a világtól, amiben a gyerekek élnek. Az én nagyon leegyszerűsített koncepciómban három dologra helyezném a hangsúlyt.

1. Egyrésztől az iskola által közvetíteni kívánt műveltség lényege, hogy a dolgok mögé lássunk. Ne csak a felszínt nézzük – vagy számítógépes kifejezéssel élve, ne csak felhasználói ismeretekkel rendelkezünk –, hanem azt is értsük, hogy mi-

ért történnek a dolgok. Az okok keresése az egyik alap gondolata az iskolai tananyagnak, ha ez nincs, akkor kiszolgáltatottá válnunk mindenféle manipulációs hatásnak, és mind társadalmi, mind technikai téren lemondunk arról, hogy a dolgok működési módjáról használható tudásunk legyen. [...]

2. A másik fontos gondolat alapja, hogy a műveltség gyakran történetekből áll, elsősorban történelmi és irodalmi történetekből. [...] A mai ember esetében ezek a hétköznapi életünkben működő, észrevétlenül ható történetek alapvetően a médiából, filmekből, könyvekből és mások által elmesélt történetekből állnak össze. A hagyománynak azért lehet itt óriási – akár felforgató – szerepe, mert más típusú történetekről, más kultúrákról, másképp gondolkodásról szól, mint ami körülvesz minket, megmutatja, hogy nem csak az lehet a normális, amit mi a jelenben látunk és tapasztalunk. Ha ezt valahogy közel tudjuk hozni a gyerekekhez, annak óriási hatása lehet arra, hogy nyitottan, alternatívákban tudjanak gondolkodni.

3. A harmadik gondolatom – ami talán először szokott az embernek eszébe jutni a műveltségről – az, hogy a műveltség mindig egy közösség közös műveltsége is egyben. [...] Ha a műveltség közvetítése nem működik hatékonyan az iskolában, akkor ez a megértés eltűnik, és ahogy manapság sokszor tapasztaljuk, a különböző csoportok között, a közös nyelv hiányában megszűnik az átjárás. Ennek következtében szegmentálódik a társadalom, érdeklődés, érdekek és értékek mentén szerveződő csoportokra oszlik. Ne feledjük azonban, hogy a demokrácia lényegét tekintve a közös ügyeinkről való kommunikáció. Egy működő demokráciában ezért alapvető lenne, hogy a nemzet különböző csoportjai, különbözőképpen gondolkodó tagjai tudjanak egymással kommunikálni.

• *Melyek azok az alapértékek, amelyeket Ön szerint közvetítenie kellene az iskolának?*

Alapértékek tekintetében talán csak általánosságokat lehetne megfogalmazni, a kérdés sokkal inkább az, hogy miként kellene az iskolának ezeket az értékeket közvetítenie. Ha mégis össze kellene foglalni, akkor én a nyitottságot, vagyis a megértés vágyát és képességét tartom a legfontosabbnak, és azt gondolom, hogy a műveltségnek is ez a legfontosabb tartalma: nyitottá válni sokféle megközelítésre, a különböző fel fogásokban látni a racionalitást. Emellett nagyon fontos a kritikai gondolkodás, ami alatt azt értem, hogy nem fogadok el mindent csak azért, mert megszokott, hanem az is érdekel, hogy miért van ez így. Nem egyszerűen egy felhasználói felületnek tekintem a világot, ahol, ha nem az történik, amit egy gombnyomásra vártam, akkor vagy kétségbeesek, vagy szakemberhez fordulok, hanem ehelyett megpróbálom megérteni a jelenséget és annak okait. A kritikai gondolkodás – ami az aktív állampolgárság szempontjából is nyilvánvalóan döntő jelentőségű – nem egy képesség, nem is egyszerűen egy attitűd, hanem alapvetően ehhez is műveltség kell. Ennek kialakításában, támogatásában is óriási szerepe lenne az iskolai tudásközvetítésnek.

Ugyanígy szükséges, hogy meg tudjam értetni magam másokkal. Itt nemcsak egy közös műveltségről van szó, hanem arról, hogy a különböző műveltségtartalmakhoz megértő és nyitott módon viszonyulok. Ott, ahol különböző kultúrák, különböző gondolkodású emberek élnek egymás mellett, egy demokratikus társadalomban nem az a megfelelő viszony, hogy bezárkózom a saját kis világomba azokkal az emberekkel együtt, akik hasonlóan gondolkoznak, mint én, hanem sokkal inkább az, hogy megpróbálom megérteni a másképpen élőket, gondolkozókat. [...] •

B. TIER NOÉMI

¹ B.TIER – SZEGEDI szerk. (2014): Alma a fán – A tanulás jövője. Tempus Közalapítvány, Budapest, 24-29. o. Az interjú teljes terjedelmében a TKA honlapjának Könyvtárában (www.tka.hu >> Könyvtár), illetve lapozható formában itt olvasható: http://issuu.com/tka_konyvtar/docs/alma_a_fan_3_web_issuexs

PROJEKTÜKÖR

Rendszerváltásról, demokráciáról, jogokról a berlini fal leomlásának 25. évfordulóján

Az emberi jogokról tanultak egy siroki iskolában

Az alapvető emberi jogok meghatározzák mindennapjainkat, az életünket, sok ember mégsem ismeri ezeket vagy nincsen tisztában a valós tartalmukkal. Ezért nagy öröm, ha ezekkel a kérdésekkel az iskolákban foglalkoznak, pláne, ha olyan iskolában, mely diákjainak zöme valamilyen kisebbséghez tartozik.

PROJEKT CÍME: The Changing face of human rights in Europe

INTÉZMÉNY NEVE: Országkristóf Általános Iskola

PARTNERORSZÁGOK: Egyesült Királyság, Törökország, Belgium, Franciaország

KOORDINÁTOR: Rüll Csabáné

HONLAP: <https://sites.google.com/site/comeniushumanrightspjroject/>

A 10-14 éves diákok az alapvető emberi jogokat meghatározó specifikus békeszerződések, jogszabályok változásának tanulmányozásával ismerték meg, hogy a történelem folyamán milyen eredményeket ért el az emberi jogokért vívott küzdelem Európában. Mindezt az általános választójog, a női egyenjogúság, a kisebbségi jogok és a szólásszabadság témáira fókuszálva vizsgálták meg. Az egyébként is nehéz téma feldolgozása nagy kihívás volt, a gyerekek kezdeti, visszafogottabb érdeklődését azonban az életkoruknak megfelelő feladatokkal sikerült erősíteni. A fiatalok csoportokat alkotva, egymással versenyezve végezték el a kutatómunkát.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményét és az ENSZ Emberi Jogok Chartáját a történelem szakos kollégák bevonásával, néhány szülő részvételével tanórák után megtartott kiscsoportos beszélgetések keretében ismerték meg a diákok, beszélgettek a témáról, feltették kérdéseiket. Mindez hozzájárult a diákok vitakultúrájának fejlesztéséhez is. A nemzetközi partnerség diákjai által javasolt, elsősorban a nekik igazán fontos emberi jogokból demokratikus szavazással választották ki azokat, melyek végül bekerülhettek a projekt egészét lezáró Comenius Chartába. A kiválasztott jogokat a diákok kis csoportokat képezve mutatták be egymásnak – kissé rendhagyó módon graffittikkal, illetve zenés-táncos előadásokkal.

A projekt legfontosabb célja az volt, hogy újfajta gondolkodásmódra ösztönözze a fiatalokat fontos társadalmi, erkölcsi és politikai kérdésekben. A kutatómunka során érdekes történelmi ismereteket sajátítottak el, érdeklődni kezdtek a múlt, a jelen és a jövő kérdései iránt. Változott a szemléletük, képesek voltak meglátni az összefüggéseket, következtetéseket levonni,

tapasztalatokat leírni, a téma európai és hazai vonatkozásait megosztani a partnerekkel.

A külföldi partnereknél szerzett tapasztalatok révén az együttműködésnek pedagógiai módszertani hozadéka is vannak, melyek változást hoztak a siroki iskola hétköznapijaiba. A nyelvórákat a korábbi frontális forma helyett csoportmunkában tartják meg, teret engedve az interaktivitásnak. A pedagógusok között szorosabb kapcsolat alakult ki annak köszönhetően, hogy a tantárgyi munkacsoportok sokkal gyakrabban, legalább havonta egyszer összeülnek, hogy jobban megismerjék, értékeljék egymás munkáját. Ezek a munkaformák sok helyen elterjedtek már az országban, de kisméretű, a létéért küzdő vidéki iskolaként fontos előrelépésnek és nagy eredménynek tartják ezeket a változásokat. ●

Összeállította: BALOGH TAMÁS

A rendszerváltásról tizenéveseknek

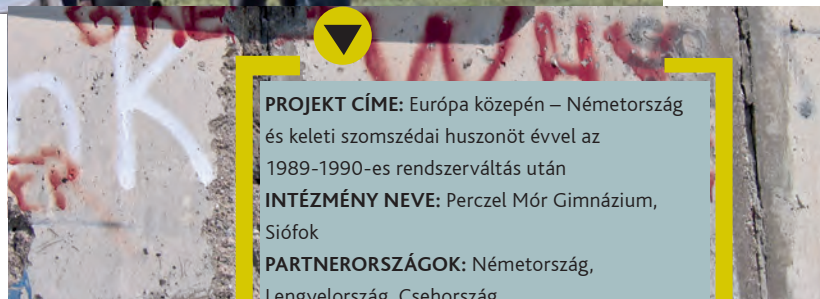
Fekete-fehér óriásplakátok hirdetik a berlini fal leomlásának 25. évfordulóját... Már 25 éve volt?! – ez az első gondolat, ami beugrik a képről, meg néhány hangulat és gyerekkori emlék a rendszerváltás körüli időszakról. A most középiskolás korosztálynak, akikről ez a cikk szól, ugyanez a korszak leginkább pár fejezet a történelemkönyvből, olyan események sorozata, amit ők a tanáraik, szüleik, nagyszüleik, vagy esetleg szemtanúk elmesélése alapján ismerhetnek meg.

Ahhoz, hogy az akkor még meg nem születettek számára ne csak egy távoli és nehezen értelmezhető történelmi korszak maradjon, az *Európa közepén – Németország és keleti szomszédjai huszonöt évvel az 1989-1990-es rendszerváltás után* című Comenius projekt mindenki számára jó ötletekkel szolgálhat. A siófoki Perczel Mór Gimnázium diákjai, közösen a régi NSZK és NDK határán fekvő németországi Coburg, valamint egy lengyel és egy cseh középiskola fiataljaival és tanáraival két évig kutatták a rendszerváltás időszakát és az odáig vezető mozgalmak és felkelések történetét. Az összegyűjtött, élményalapú tudással pedig nem csak a múlt és jelen eseményeinek magasabb szintű megértéséhez jutottak közelebb, de az egymással kapcsolatos előítéleteik jó részét valós tapasztalatokra, ismeretekre cserélhették fel.

Mert hát a „vasfüggönyön túli” országokkal szemben még mindig, 25 év elteltével is számos előítélet, téves elképzelés él sok más európai országban... Ezért volt több szempontból is nagyon aktuális és elgondolkodtató a témaválasztás, ami a német iskolától indult, abból a felismerésből, hogy mennyire hiányos a fiatalok tudása a közelmúlt eseményeiről.

A siófoki német kéttannyelvű gimnázium részvételével zajló együttműködés koordinátora Eke Kornélia volt, aki német-történelem szakos kollégájával, Kiss Tamásnéval, elhivatottsággal és a téma iránti mély érzékenységgel kísérte végig a Comenius projekt két évét. A projekt egyik legérdekesebb elemeként a különböző országokból érkező, más és más értékrenddel, ismeretekkel rendelkező gyerekek szemléletmódjának ütközését, találkozását emelték ki.

A magyar iskola diákjai az 1956-os eseményeket választották, hogy azt a többiek számára gondolatébresztő és érthető módon feldolgozzák és bemutassák. A magyarországi projektalkotóra meghívtak egy, a forradalom eseményeiben egyetemistaként részt vevő szemtanút. A személyes hangú, hiteles visszaemlékezést döbönt csendben és feszült figyelemmel fogadta a tizenéves hallgatóság. Szó esett ezen a napon szocializmusról, diktatúráról, arról, hogy kik voltak a korszak vesztesei, nyertesei és még sok minden másról. A projektalkotónak ezt a részét a budatétényi Memento

PROJEKT CÍME: Európa közepén – Németország és keleti szomszédjai huszonöt évvel az 1989-1990-es rendszerváltás után
INTÉZMÉNY NEVE: Perczel Mór Gimnázium, Siófok
PARTNERORSZÁGOK: Németország, Lengyelország, Csehország
KOORDINÁTOR: Eke Kornélia
HONLAP: <http://www.mitten-in-europa.eu>

szoborparkban, Sztálin csizmája alatt zárták a gyerekek, ahol a maga kézzel fogható valóságában szembesülhettek a téma monumentalitásával.

Nem kevésbé volt szimbolikus és szemléletformáló a német partner által választott téma sem, amelynek kapcsán Nürnbergbe látogattak el a projekt résztvevői, abba a hatalmas, római arénák hangulatát idéző építménybe, ahol a Német Birodalom egyetlen pártja, a náci párt annak idején minden évben egyszer, több száz-ezer ember részvételével tartotta a nagygyűléseket.

Coburg az első megállóhely volt annak idején a menekültek számára, hisz közvetlenül a régi kelet-nyugati határon fekszik, ahonnan a lakók éveken át ráláttak nem csak a határzár létesítményeire, de sokszor a menekültekre is.

A projekt lezárásaként, de talán csúcspontjaként is, a coburgi házigazdák szerveztek egy pódiumbeszélgetést, amire a rendszerváltás hiteles szemtanúit hívták össze. Ismert német politikusok, a város polgármestere és a sajtó képviselői is eljöttek, a gyerekek pedig kérdeztek és ők voltak a beszélgetés moderátorai is.

„Ezek a fiatalok már egész másképp gondolkodnak – fogalmaz Eke Kornélia –, a szabadság annak, aki abban él, nem jelent olyan sokat.” És valóban, nehéz lenne megfogalmazni, hogy mennyivel jelent többet a szabadság vagy éppen a diktatúra fogalma a résztvevő diákoknak a két év hatására, de hogy a 25. évfordulón ők már értőbb szemmel nézik a plakátokat, látják az összefüggéseket és hallgatják a megemlékezéseket, abban biztosak lehetünk. ●

FINTÁNÉ HIDY RÉKA

A Bács-Kiskun megyében található Nemesnáudvaron 22 éve rendezik meg minden évben a három napos **Szent Mihály Napi Újbor Ünnepe** című rendezvénysorozatot, amely során a helyieknek alkalmuk nyílik találkozni a német, szerb és szlovák testvérelépüléseikről érkező emberekkel is. Az idei év rendezvénye, amely az Európa a polgárokért program támogatásával valósult meg szeptember 26. és 28. között, a család témája köré épült. A projekt tapasztalatairól és a testvérvárosi kapcsolatokról kérdeztük a projekt egyik koordinátorát, JAKSÜTZ MÁTYÁSNET.

„A család az európai alapköve”

• **Hogyan alakultak ki a testvérvárosi kapcsolatok?**

Mindegyik testvérvárosi kapcsolatunk nagyon régi, több mint 20 éves. A legtöbb a ki- és betelepítések miatt létrejött rokoni kapcsolatokon alapszik. A diószegyeket annak idején a Felvidékről telepítették ide, a polgármesterük rokonsága például Nemesnáudvaron él. A németországi, német anyanyelvű lakosság betelepítése Neibshheim környékéről történt. Voltak, akik családotól érkeztek, mások itt alapítottak családot. 1724-ben települtek be az első telepések, ennek van idén a 290. évfordulója.

• **A család az európai polgárság alapköve, hangzik a találkozó címében. A család a testvérvárosok rokoni kapcsolataira való tekintettel lett az idei projekt témája?**

Igen, ez volt az elsődleges szempont. A család és az együttlét témaköre minden programban megjelent, még a kulturális rendezvények is erre épültek. A három napos rendezvénysorozat középső napján például azt mutatták be a kézműves bemutatókon a résztvevők, hogy a betelepülők milyen szokásokat és kulturális értékeket hoztak ide magukkal. A gyerekeknek például megtanították a papucsötést.

• **Ezek szerint több korcsoport is részt vett a projektben?**

Igen, minden korcsoport megjelent, a kisgyerekektől majdnem 90 éves korig. Az óvodások például néptáncsal léptek fel. A gyerekeket pedig az idősek ismertették meg a kézművességgel.

• **Volt olyan eleme a programsorozatnak, ami a korábbi években nem volt jellemző?**

A konferenciákkal kapcsolatban történt újítás. Korábban egy konferenciát tartottunk a több napos rendezvénysorozaton, vasárnap.

Ennek hossza tavaly és idén is kibővült, mind a három napra jutott ilyen programpont. Azért változtattunk, hogy minden érdeklődő, a falusiak és a vendégek is részt vehessenek ezeken is, ne csak a díszvendégek. Azzal, hogy mindhárom napra szerveztünk konferenciát, elértük, hogy a falu népe is részt vegyen ezeken a beszélgetéseken, műhelyeken. Igaz, hogy sokat kellett fordítani, mert németül és magyarul is hangzottak el beszédek és hozzászólások, de jól működött minden.

• **Mit gondolnak, miért volt jobb ez a programszervezés?**

Azt tapasztaltuk, hogy egy egész napot nincs türelmük végigülni a külföldről érkező vendégeknek, főleg ha az előző napot utazással töltötték. Szeretnék látni a falut, és minél többet megtudni a magyarországi életről, dolgokról. Ezért gondoltuk azt, hogy inkább széthúzzuk a konferenciát három napra, és mindig egy kicsit, egy-egy órát, másfelet vagy kettőt szánunk rá, mert akkor jobban odafigyelnek, és aktívabban részt vesznek.

• **Adott valamilyen többletet a projektnek, hogy idén az Európa a polgárokért program támogatásával valósult meg?**

Igen, sokkal több programot tudtunk megvalósítani, így sokkal jobban meg tudtuk mutatni a helyi sajátosságokat és szokásokat. Emellett pedig a résztvevőknek adott szemléletváltást a projekt. Hiszen vannak olyan kapcsolataink, akik még nem tartoznak az Európai Unióhoz, bár már nagyon szeretnének. A találkozó során az EU-n kívülről érkezők találkozhattak több országból érkező, az Unióban élő emberekkel, megismerhették egymás élet- és szemléletmódját, a családhoz és a munkához való viszonyát. Tehát képet kaptak arról, hogy érdemes várniuk az uniós tagságra. Pozitív visszajelzések érkeztek a projektről, jövőre is biztosan megszervezzük.

Európai polgárság

A három napos rendezvénysorozaton a család és munka kapcsolatának európai szintű feltérképezésére, megvitatására helyeződött a hangsúly. A konferenciák és műhelymunkák során főként a **családpolitika fontosságát, és annak a társadalmi és gazdasági életre gyakorolt hatásait** taglalták a résztvevők. Dr. Kovács István, Nemesnádudvar polgármestere már a találkozó első napján elmondott felvezető beszédében kiemelte a rendezvénysorozat egyik legfontosabb említett megállapítását, amely szerint az Európai Unió gazdasági működésének és szociális rendszerének fenntarthatóságához demográfiai megújulás szükséges. „A kedvezőtlen demográfiai folyamatok már rövid távon is komoly társadalmi, szociális, foglalkoztatási és költségvetési kihívások elé állítják a mindenkori kormányokat, ezért a téma napirenden tartása és a megoldások keresése egyaránt létkérdés Európa számára” – fogalmazott.

A programsorozat során többször is elhangzott, mennyire fontos, hogy biztosítva legyen a munka és a megélhetés, mert ezek hiánya negatív hatással lehet a családok életére. Sokan ugyanis a jobb megélhetés reményében elhagyják otthonaikat, családjaikat, vagy a családi életet háttérbe szorítva kényszerülnek kizárólag a munkájukra koncentrálni. Mivel nemcsak az Európai Unióból érkeztek résztvevők a programsorozatra, annak vizsgálatára is lehetőség nyílt, hogy az uniós tagság (illetve annak hiánya) milyen hatással van a családok életére. A programsorozat végére a résztvevők megoldási javaslatokat dolgoztak ki saját maguk számára a munka és a család összehangolásának előmozdításáért. Célul tűzték ki például a **helyi szintű munkahelyteremtés ösztönzését** és támogatását, melynek segítségével csökkenthető a megélhetés miatt elvándorlók száma. Emellett az **anyaság szerepének erősítésére** szintén kiemelt figyelmet fordítanak a jövőben. A munkavállalás és karrierépítés biztosításának elősegítésével a gyermekvállalást követően is lehetővé próbálják tenni, hogy a nők ne kényszerüljenek választásra a család és a munka között. Ezen vállalások révén a család szerepe a rendezvénysorozat résztvevőinek reményei szerint tovább erősödhet, és ezzel valóban az európai polgárság alapkövévé válhat szerte az Unióban. ●

FRANK NÓRA

PÁLYÁZATI TIPPEK

Hogyan válasszak tanártovábbképzést?

Az Erasmus+ program bevezetésével egy időben az Európai Bizottság úgy döntött, hogy megszünteti a Comenius/Grundtvig kurzuskatalógust, mivel azt tapasztalták, hogy a tanárok többsége az internet világában már kevésbé vette igénybe ezt a lehetőséget, és szerettek volna nagyobb mozgásteret adni a pályázóknak ahhoz, hogy saját tapasztalataik alapján vagy másoktól tájékozódva a lehető legjobb kurzust válasszák.

Első körben persze nehéz eligazodni a kurzusok hatalmas piacán, ezért is szeretnénk néhány ötletet, útmutatót adni ahhoz, hogy hogyan is érdemes ezen az úton elindulni.

- 1 Ma már minden iskolának van képzési terve, ami jó kiindulási alap lehet. A képzési terv jó esetben az iskola szükségletein alapul, melyet a személyes, szakmai és intézményi igények figyelembevételével alakítanak ki. Ezeket célszerű összehangolni, és a kurzus témáját e szerint meghatározni. Fontos, hogy a hasonló témájú kurzusok tematikáját összehasonlítsák, és elsősorban olyan kurzust válasszanak, amely az elmélet mellett gyakorlati ismereteket is nyújt, pl. IKT eszközök gyakorlati alkalmazása egy óratervezéssel; intézménylátogatás stb.
- 2 Természetesen érdemes a kollégáktól is érdeklődni, hiszen aki már van tapasztalata, elégedett volt egy adott kurzussal, szívesen ajánlja kollégáinak, vagy felhívja olyan problémákra a figyelmet, amelyeket egy imponáns honlap vagy jól megszerkesztett tematika láttán nem is gondolnánk.
- 3 Érdemes azt is figyelembe venni, hogy az adott intézmény pedagógusai milyen nyelven beszélnek, hiszen a szakmai kompetenciafejlesztés mellett a nyelvi kompetenciák fejlesztése, kulturális ismeretek elsajátítása szintén elengedhetetlen.
- 4 A kurzus kiválasztásában a Magyarországon működő kulturális intézetek is segítséget nyújthatnak, vagy akár az intézményi kapcsolatokat kihasználva célszerű az adott ország kurzusáról, kurzus-szervezőiről a partnerintézményeknél érdeklődni. ●

HORVÁTH KATALIN

Pályázati tippek – igény- és szükségletfelmérés, avagy hogyan indokoljuk a számunkra fontos témát?

A sikeres pályázat egyik titka az, hogy a választott téma, a kitűzött célok, a tervezett eredmények és a projekt várt hatása megfelelően alá van támasztva egy, a pályázat benyújtását megelőző igény- és szükségletfelméréssel. Az Erasmus+ program stratégiai partnerségek pályázattípusa esetében egy ilyen felmérés bemutatása elvárás is a pályázati űrlap megfelelő rovatában.

A felmérés mindig érdemi, a valós tényeket, adatokat körültekintően kezelő helyzetelemzésből kell hogy kiinduljon, és minden részletével azt a kérdést segíti megválaszolni, hogy a benyújtott pályázat megvalósítása miért szükséges. Bár nem elvárás, hogy tudományos igényű anyagot állítsanak össze, azért azt sem lehet szem elől téveszteni, hogy az általános elvek megfogalmazása nem elegendő. Ahogyan az sem, ha a megfogalmazott célok nem állnak összhangban a felmerülő igényekkel. Például ha azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy milyen fontos a pályázó szervezetek munkatársainak továbbképzése, akkor nem elegendő indoklásként az, „*hogyan fontos a kis- és középvállalkozásoknak/iskoláknak a munkatársaik képzése*”. Sokkal konkrétabban kell megfogalmazni, hogy az adott pályázó szervezet életében mi indokolja a munkatársak képzésének szükségességét, pl. így: „*...Egy előzetes felmérés során megállapítottuk, hogy 43 tanárunkból csak 11-nek van angol nyelvvizsgálója, és mivel jelen, angol nyelvű projektünk három éve alatt a munkatársak 90%-a vesz részt a megvalósításban, fontos a tanári kar nyelvi továbbképzése. Ezt tovább indokolja az, hogy a projekt indulásával és annak jövőbeni hatásaként további nemzetközi kapcsolatokat*

szeretnénk építeni, amely során módszertanunkat szeretnénk nemzetközi tapasztalatokkal bővíteni. Ehhez a munkatársak biztos nyelvtudása elengedhetetlen.”

Az igény- és/vagy szükségletfelmérést magunk is elvégezhethetjük, de hivatkozhatunk mások (kutatóintézetek, szakmai szervezetek, egyetemek stb.) korábban elvégzett felméréseire is, például így: „*Az Európai Unió iskolai lemorzsolódással kapcsolatos Eurobarométer felmérései alapján született eredmények bizonyítják, hogy összefüggés mutatható ki az iskolai lemorzsolódás, valamint a munkanélküliség, a társadalmi kirekesztettség és a szegénység között. Az oktatás terén az EU azt a célt tűzte ki, hogy 2020-ra az uniós tagországokban 10% alá csökkenjen az oktatási és képzési intézményekből lemorzsolódók aránya. Iskolánkban az utolsó év végén a négy évvel korábban beiratkozott diákok átlagosan 75-78%-a szerez csupán végzettséget, közülük is csak kb. 45% tanul tovább felsőoktatási intézményben, így...*”

Hangsúlyosan emeljük ki azokat az intézményi igényeket, szükségleteket, amelyeket a saját felmérésünk alapján azonosítottunk, saját magunk által tapasztaltunk. Bármelyik megoldást is választjuk, fontos szempont az, hogy elemzésünk mindig legyen reális, álljon összhangban a projekt céljaival, amelyek viszont álljanak összhangban a pályázati program (pl. Erasmus+) célkitűzéseivel, prioritásaival. ●

SZABÓ CSILLA

Hatástervezés – mellékhatások nélkül

Az Erasmus+ pályázatok értékelési szempontrendszerének egyik leghangúlyosabb eleme az elérni kívánt hatások és a disszemináció minősége. Ez a 100 pontból 30 pontot ér, melynek legalább a felét meg kell szerezni ahhoz, hogy a pályázat támogatható legyen. Újdonság, hogy a záróbeszámolót is hasonló szempontok alapján pontozzák és értékelik a bírálókat során: 8-ból 4 szempontnál megjelenik a hatáskifejtés kérdése.

Ezért, ha Ön pályázat benyújtását tervezi, vagy már a támogatott projekten dolgozik, kiemelten fontos, hogy kellő figyelmet fordítson a támogatott tevékenységek hatásmechanizmusára.

Mi a hatás? Hatás (impact): a projekt által előidézett pozitív változás, fejlődés.

A projektben kétféle hatásról beszélünk:

1. Az egyén esetében legalább az attitűdök (szemléletmód, hozzáállás), optimális esetben a képességek, készségek terén kimutatható változást értjük alatta. A projekt hatása az egyén szintjén jellemző módon a tanulási eredmények, az elhelyezkedési esélyek javulásában látszik meg.

2. Az intézményi környezetre nézve a kívánatos hatás a struktúrák, munkaszervezési módszerek fejlődésében mutatkozik meg. Itt nem csak a projektet megvalósító intézményre kell gondolni, hanem az intézmény

környezetére – helyi, regionális, nemzeti és/vagy európai szinten is!

A hatás közvetett módon, hosszabb távon jelentkezik, és tartósan kimutatható. Ettől eltérően az eredmény rendszerint azonnali és közvetlen, mivel az a projekt által létrehozott, előállított „dolog”. Az eredményeséget a projekt saját életciklusa során mérni tudja, ezzel szemben a hatásokat legtöbbször nem – azonban lényeges, hogy a hatások elérését a projektnek kell megalapoznia. ●

VERSES ISTVÁN

Minden dokumentum egy helyen az álláskereséshez

Új elem: Europass motivációs levél

Szinte bármilyen állásra vagy ösztöndíjra pályázunk manapság, előfeltétel, hogy személyes motivációnkat is kifejtjük. Hogy ennek megírása se jelentessen akadályt, az Europass kibővítette portfólióját, így az Europass motivációs levél megjelenésével már minden dokumentumot elérhetünk egy helyen az álláskereséshez.

A legújabb, *hetedik* Europass dokumentum erőssége a felhasználóbarát online kitöltőfelület, ami az álláskeresőknek a levél felépítéséhez, főbb formai és tartalmi elemeihez nyújt segítséget, tippet, tanácsokat. Sokaknak valószínűleg ismerős is lesz a felület, hiszen a motivációs levelet az Europass önéletrajz és nyelvi útlevél kitöltéséhez használt, *27 nyelven elérhető* online szerkesztőoldalon, ahhoz hasonló formában lehet elkészíteni. Használata egyszerű, még a kevésbé gyakorlott felhasználóknak sem jelenthet problémát.

Az *Europass motivációs levél* – bár a közismert kísérőlevél-formátumot követi – a szöveg tekintetében szabad kezet ad a pályázónak, vagyis nincs akadálya egy személyre szabott levél megírásának, a felhasználó beleviheti egyéniségét a pályázatába sőt, ez mindenképpen kívánatos is. A forma azonban segítséget jelenthet abban is, hogy lényegre törő és kevésbé terjengős levelet írjon a pályázó.

Az *online elkészíthetőség*, amelltt hogy egyszerűen kezelhető, számos előnnyel jár. Egyrészt leveszi a szerkesztés terhét a vállunkról, másrészt csatolhatunk hozzá további dokumentumokat, mint például az Europass önéletrajzunk, és aláírásunkat is feltölthetjük képi formátumban. Egy jó kísérőlevél mindig pozícióra szabott. A már elkészült és PDF formátumban lementett Europass motivációs levél egy kattintással újra feltölthető és szerkeszthető, módosítható.

A motivációs levéllel kiegészült *Europass portfólió* így az első lépés lehet a sikeres munkakeresésben vagy ösztöndíjra való jelentkezésben. •

PLÁNTEK LEA

Hogyan kerüld el a közhelyeket az álláspályázatban?

Álláskeresőként könnyű beleesni a közhelyes fogalmazás csapdájába. Olyan üres frázisok elsütésébe, amelyek jól hangzanak, de valójában kevésbé hoznak közelebb a személyzeti döntéshozóhoz. Melyek a leggyakoribb mondatok? Hogyan lehet ezeket elkerülni. Az *Europass Karriertanácsadó válaszol* rovatunkban most erre adunk javaslatot.

„Tisztelt Hölgyem/Uram! Ezúton küldöm pályázati anyagomat a ... állásra. Várom válaszukat! Üdvözlettel:...”

Sok-sok pályázónál felbukkan az ilyen vagy ehhez hasonló kísérőszöveg emailekben. Ha csak ennyit írsz, az elég rossz fényt vet rád: azt jelzi, hogy sablonszöveget másolsz be. Anyira sem veszed a fáradságot, hogy utánanézz, kinek küldöd, és hogy kiemeld, miért szántad rá magad a pályázásra. Nehezebb a helyzetted, ha nem ismert az állás meghirdetése, ám akkor is kell valami kapcsolódási pontot találnod személyed/szaktudásod és a hirdetés között.

„Jó a kommunikációs készségem.”

Az egyik leggyakoribb közhely. Az sem javít a helyzeten, hogy ezt a munkaadók álláshirdetésben is megfogalmazzák feltételként. Hogy kiemelkedj a többi pályázó közül, érdemes kézzelfogható módon körülírni. Például így: „Eddig személyes ügyfélkapcsolattal járó, értékesítői munkát végeztem, amihez a jó kommunikáció – a saját gondolatok érthető kifejezése, a másik igényeinek megismerése és arra a megfelelő megoldás megtalálása – elengedhetetlen volt.”

„Szeretek csapatban dolgozni.”

A másik divatos mondat, ami nélkül nincs kísérőlevél. Tanácsos megemlíteni, hogy korábban mekkora csapatokban dolgoztál, milyen szerepet töltöttél be és mit tanultál meg ebből. „Korábbi munkahelyemen egy 5 fős projektcsapatot vezettem. Fontosnak tartottam a munka során, hogy csak akkor leszünk sikeresek, ha egyéni érdekeinket alá tudjuk rendelni a közös célnak. Én is ennek jegyében dolgoztam. Három sikeres projektet zártunk ezzel a hozzáállással.”

„Állásuk felkeltette érdeklődésemet.”

Önmagában ez a mondat sem jelent semmit. Miért is keltette fel? „Ahogyan önéletrajzomból is látszik, ezen a területen végeztem, és három éven át a szakmában dolgoztam ... munkakörben.” Már is több kiderül.

„Jó a stressztűrőm, tudok idő nyomása alatt dolgozni.”

Önmagában ez is keveset árul el erről a készségről. Ennek megléte egyébként állásinterjú gyakorlati feladatokkal tesztelhető. Ám a pályázatban is fogalmazhatunk közérthetőbben. „Ahogyan önéletrajzomból kitűnik, korábban pályázati tanácsadóként dolgoztam. A munkában különösen fontos volt a pályázati határidők betartása. Minden anyaggal időben elkészültem. Ehhez nélkülözhetetlen tulajdonság a stressztűrés.”

„Cégüket innovatív, vonzó munkahelynek tartom.”

Az udvarlás hatásos része a kísérőlevélnek, ám csak akkor hatékony, ha nem üres közhely, hanem hihető. „Cégüket több okból is vonzó munkahelynek tartom. Olvastam, hogy megnyerték a két évvel ezelőtti Legjobb munkahely versenyt. Emellett aktív követője vagyok Facebook-oldaluknak és tetszik az a kép, amit önmagukról sugároznak, ahogyan megválaszolják a felhasználói kérdéseket.” Lehet hivatkozni a cég termékeire is, amit fogyasztóként vásárolsz.

„Felhasználói szinten értek a számítástechnikához.”

Érdekes azokat a programokat beírni, amelyeknek a használatát megtanultuk. Irodai munkáknál például a Microsoft szoftverei (Word, Excel, Powerpoint), egyes szakmáknál pedig speciális szoftverek lehetnek fontosak (könyvelés, logisztika, vállalatirányítás).

„Minden lehetőség érdekel.”

Irtóznak a személyzeti szakemberek ettől a mondattól. Azt sugallja, hogy a pályázónak nincsenek elképzelései, és nem érez motivációt egy terület iránt.

Érdekel, hogy elég jól ismered-e önmagad az álláskereséshez? Mire érdemes pályázni? Mit is tartalmazzon egy jól megírt CV? Hogyan kerül el a kliséket? Hogyan fejlesztheted magad, és hogyan készülhetsz fel hatékonyan az interjúra? A Karrier tanácsadó válaszol rovat az Europass honlapján megjelenő rendszeres sorozat, amely az álláskeresőknek ad hasznos tippeket. A Nemzeti Europass Központoz beérkezett e-mailekben gyakran felmerülő kérdések és témák közül szemezgetve álláspiaci szakértőket és HR-szakértőket kértünk fel, hogy osszák meg tapasztalataikat és tanácsaikat az adott témakörben. Érdemes követni a sorozat további cikkeit is a www.europass.hu oldalon.

„Folyékonyan beszélek angolul.”

A nyelvtudás bemutatásához remek fogódzót ad az Europass önéletrajzi sablon, amely itt érhető el: http://europass.hu/CEDEFOP/cv_new.html. A kitöltő a hatfokozatú európai skálát (Európai Referencia-keret) használhatja A1-től C2-ig, ami differenciáltabb, mint a hagyományos alap-, közép-, felsőfokú besorolás vagy az olyan megfogalmazások, mint társalgási, tárgyalási szint, folyékony nyelvtudás. Az Europass sablonjában osztályozható a beszéd-, az íráskészség és a szövegtetés. Nem érdemes kozmetikázni. Ha fontos a munkaadónak a nyelvtudás, állásinterjú tesztlési és néhány perc alatt kiderül az igazság.

„A szabadidőmben szeretek sportolni.”

A hobbirol nem kötelező nyilatkoznod. Ha azonban írsz valamit, akkor az legyen konkrét. Ha sport, akkor írd meg konkrét sportágat. Mászt árul el a pályázóról, ha maratont fut, mintha csapatsportot (kosárlabda) vagy extrém sportot űzne.

„Erasmus ösztöndíjamon sok értékes tapasztalatot szereztem Németországban.”

Mi is volt az a tapasztalat? Például válasz lehet: „Megtanultam, hogy a munkahelyen mennyire fontos érték a fegyelem és a pontosság.” „Sokkal magabiztosabban beszélek németül és megtanultam, hogyan lehet a németekkel kapcsolatot építeni.”

Összeállította: KARÁCSONY ZOLTÁN

MIELŐTT ELINDUL...

Hogyan érdemes felkészülni a külföldi munkavállalásra?

A külföldi munka csábító, azonban számos buktatót rejt, ezért elengedhetetlen, hogy utazás előtt alaposan informálódjunk. Konkrét állásajánlat esetén, de általánosságban is javasolt felkeresni a hazai EURES-hálózat tanácsadóit, és tájékoztatást kérni a külföldi munkavállalást érintő kérdésekről, így például a jellemző munkakörülményekről, a jelentkezés módjáról, a szociális biztonságról, az adózásról és a lakhatási lehetőségekről.

Az utóbbi időben gyakran lehetett hallani olyan külföldön pórul járt magyar munkavállalókról, akik a mesés kereset reményében egy másik országban próbáltak szerencsét, ám odakint nem az ígért állás, fizetés és körülmények várták őket. Sajnos egyre többen személyesen tapasztalják meg, hogy az internetes hirdetés mögött nem áll valódi munkáltató, a szállás és az ellátás erősen kifogásolható, a rabszolgamunkának is beillő napi robot kifizetetlen marad, a közvetítőnek előre átutalt összegnek pedig bottal üthetik a nyomát. A történet rosszabb véget is érhet, hiszen előfordul, hogy a feketemunkára kényszerített dolgozótól elveszik az iratait, és megfenyegetik, nehogy eszébe jusson segítséget kérni.

A kilátástalan helyzetek elkerülhetőek lennének, ha a kiutazás előtt alaposan tájékozódna a munkavállaló. Mindenképpen jól használható nyelvtudással, végzettséggel és elegendő kezdőtőkével kell rendelkeznie annak, aki azt tervezi, külföldön próbál szerencsét. Természetesen az sem mindegy, hol próbálunk rábukkanni álmaink munkájára.

6+1 tipp, hogy felismerjük a félrevezető külföldi álláshirdetéseket, és ne váljunk áldozattá

1. Ne az apróhirdetések között keressük álmaink külföldi állását

Az a külföldi munkáltató vagy közvetítő, aki minőségi szakembereket keres, vélhetően nem elsősorban apróhirdetési rovatokban vagy ingyenes online portálokon fog hirdetni. Az ellenőrizetlen reklámok helyett válasszuk a megbízható forrásokat: minden európai országnak van saját munkaügyi szervezete, ahol online adatbázisban kereshetők az aktuális állásajánlatok. Az EURES honlapján (eures.europa.eu) ellenőrzött, létező, valós hirdető cégek állásajánlatai között lehet válogatni.

2. Ha az ígéret túl szép, hogy igaz legyen, többnyire nem is az

Külföldön sincs kolbászból a kerítés! Fogjunk gyanút, ha a hirdető sem nyelvtudást, sem szakképzettséget nem kér a külföldi állás betöltéséhez, ugyanakkor magas jövedelmet és teljes körű ügyintézészt ígér. Gondoljunk bele: ha tényleg ennyire csábító az ajánlat, miért ne találnának helyben is megfelelő munkaerőt?

3. Nézzünk utána alaposan, ki az állás hirdetője

Előfordul, hogy az illegálisan működő magán-munkaerőközvetítő cégek vagy csaló magán-személyek álnéven, hamis adatokkal próbálnak pénzt kicsikarni a külföldre készülő munkavállalóktól. Soha ne vegyük igénybe olyan cég vagy magánszemély szolgáltatását, akinek nincs megfelelő engedélye! A hazai nyilvántartás bárki számára elérhető a Nemzeti Munka-

ügyi Hivatal honlapján (www.munka.hu) a Foglalkoztatás » Álláskeresőknél » Állásajánlatok » Magán-munkaközvetítők menüpont alatt. Külföldi székhelyű cég esetén forduljunk az EURES-tanácsadókhoz, akik segítenek az ellenőrzésben.

4. Figyeljünk a hirdetés stílusára, nyelvezetére, megjelenésére

Árulkodó lehet, ha a hirdetőnek nincs saját céges e-mailcíme és honlapja, de az is gyanús, ha a cégszövegek (cím, székhely, adószám) nem találhatók a megadott weboldalon. Óvakodjunk, ha a hirdetésben hangzatos nyelvi fordulatok szerepelnek (pl. „A szerencse most Önre mosolygott!”), ha túl sok az ígéret, ha a szöveg helyesírási hibákkal, elgépelésekkel van tele, és ha pénzt kérnek a jelentkezőktől. Ha a hirdető a foglalkoztatási szolgálattal való együttműködésre hivatkozik, ellenőrizzük le, valóban így van-e.

5. Az erőszakos sürgetés mindig gyanús

A csaló magánközvetítők sokszor mielőbbi jelentkezésre (és kisebb-nagyobb összegek befizetésére) kényszerítik az álláskeresőket, hogy idejük se legyen alaposan végiggondolni az ajánlatot. Ne feledjük, hogy a felkészülés mindig időt vesz igénybe, és ezzel a legálisan működő munkaközvetítők, munkáltatók is tisztában vannak.

6. Szűrjük ki az olyan hirdetéseket, amelyek régóta keringenek az interneten

Nem ritka jelenség, hogy újra és újra befutunk bizonyos álláshirdetési szövegekbe, amelyek némi változtatással, más kapcsolattartási adatokkal időről időre felbukkannak az interneten. Ha olyan érzésünk van, hogy ezt a hirdetést már láttuk valahol, keressünk rá az interneten! Nézzünk utána, mit írtak más álláskeresők és munkavállalók ezekről az ajánlatokról a közösségi oldalakon, fórumokon. Ha előttünk már sokan pórul jártak, mi ne sétáljunk bele ugyanabba a csapdába!

+1 Állítsuk szembe az ígéretet a valósággal!

Tanulmányozzuk alaposan a megcélzott ország élet- és munkakörülményeit, fizetési szokásait, a külföldön keresett hiányszakmákat, és csak ezen információk birtokában döntünk egy külföldi állás megpályázásáról. Az EURES-tanácsadók segítenek abban, hogy hol milyen szabad álláshelyek állnak rendelkezésre, és sokéves tapasztalattal szűrjük ki, hogy melyek azok a külföldi álláshirdetések, amelyeket jobb elkerülni.

EURES

EUropean Employment Services –
Európai Foglalkoztatási Szolgálatok
A biztos pont az uniós munkavállalásban!

Mit nyújtunk?

Álláskeresők részére

- információt a biztonságos külföldi munkavállalásról,
- személyre szabott tanácsadást az európai élet- és munkakörülményekről,
- tájékoztatást az EU/EGT országokban fellelhető munkalehetőségekről.

Munkáltatók részére

- segítséget állásajánlataik hirdetésében,
- támogatást a megfelelő munkavállalók megtalálásában.

Legfontosabb elérhetőségeink

Európai EURES portál: eures.europa.eu

Magyarországi EURES portál: www.eures.hu

E-mail: eures@lab.hu

KÉPZÉSI AJÁNLÓ

Tempus Képzőközpont | képzési naptár | 2015. tavaszi félév

A Tempus Közalapítvány folyamatosan zajló csoportos képzései mellett a következő, nyílt képzési időpontokra várjuk egyéni résztvevők jelentkezését:

EU English – európai uniós ismeretek angol nyelven V. modul	2015. március
Angolul az EU-ban – 30 tanórás pedagógus-továbbképzés	2015. március
Projektmenedzsment lépésről lépésre	2015. március
Kisgyermekkori angol nyelvoktatás – alapozó szint	2015. április
Alma a fán pedagógus-továbbképzés	2015. május
Lépéselőnyben az EU-ban – állampolgári és közigazgatási ismeretek az Európai Unió működéséről	2015. május
Kisgyermekkori angol nyelvoktatás – haladó szint	2015. május

Csoportos képzések:

Hatékony kommunikáció – prezentáció – jelenleg csak csoportos megbízás esetén elérhető.

Modern oktatási módszerek az egyetemen – tantárgyukat angol nyelven tanító egyetemi, főiskolai oktatóknak képzésünk szintén csak csoportos megbízás esetén érhető el.

A kisgyermekkori angol haladó szintű képzés az alapképzésen részt vettek számára elérhető.

Mikor kezdjük el idegen nyelvet tanítani gyermekünknek?

Ez az a kérdés, amin a szülők közül sokan, sokszor gondolkodnak vagy várják rá a választ az idegen nyelvet oktató óvónőktől, tanároktól. A felvetésre a Tempus Közalapítvány megbízott oktatója és szakértője, OSVÁTH ERIKA a következőképpen válaszol:

„Nagyon gyakran teszik fel nekem ezt a kérdést, és bizonyára a különböző válaszok kisebb-nagyobb vihart is tudnak kelteni szülők és pedagógusok körében. A válaszban nemcsak a saját tapasztalatom van benne, hanem a sok-sok kutatás eredménye is, amiket a kétnyelvűség kapcsolatban olvastam. A kérdésre a válaszom egyértelműen: NE! Ne „tanítsa” a gyermekét idegen nyelvre.”

Akkor hogyan tovább, ha mégis szeretnénk, hogy a gyermekünk előbb-utóbb megismerkedjen valamilyen idegen nyelvvél? A Tempus Közalapítvány *Kisgyermekkori angol nyelvoktatás* képzésén Osváth Erika olyan módszereket, kipróbált és bevált játékokat oszt meg a résztvevőkkel, amelyeket aztán a saját környezetükben kipróbálhatnak, és foglalkozásaikon azonnal használhatnak. Ezen túl pedig nagy öröm számunkra látni, hogy gyakran milyen komoly tudásmegosztás indul el egy-egy ilyen kurzust követően. Ebben a rövid beszámolóban a 2013-as tavaszi továbbképzés résztvevői által létrehozott honlapot, a *Nyelvpalántát* mutatjuk be, melyet néhány, a kisgyermekkori nyelvi nevelés területén tevékenykedő pedagógus és szülő működtet. Ők a 30 tanórás alap pedagógus-továbbképzésen találkoztak, és úgy gondolták, hogy a tanfolyam vége után is van még dolguk egymással. Van köztük olyan, aki felsős nyelvtanárnaként megkapta azt a feladatot is, hogy az iskola alsó tagozatos diákjainak nyelvi nevelését irányítsa, és most a korosztály életkori sajátosságaival, a hozzájuk illő módszerekkel akar jobban megismerkedni; van köztük óvodapedagógus, aki a magyar foglalkozások után angol nyelven is szeretne foglalkozásokat vezetni, így a nyelvi váltásban kér segítséget; és vannak olyan szülők is, akik gyermeküket otthon kétnyelvűen nevelik.

OSVÁTH ERIKA

Angol nyelvtanár, a Tempus Közalapítvány vezető oktatója, szakterülete a kisgyermekkori nyelvi nevelés. Korábban 16 évig dolgozott az International House Nyelviskola munkatársaként, ahol kiemelten a kisgyermek nyelvoktatásával, tanárok továbbképzésével foglalkozott, később pedig tanulmányi igazgatóként vezette a pedagógiai munkát. 2009 óta szabadúszó tanár, tananyagfejlesztő, tréner, aki szívügyének tekinti, hogy itthon és nemzetközi környezetben szerzett tapasztalatait megossza pedagógus kollégáival, valamint érdeklődő szülőkkel.

Kisgyermek nyelvi nevelése terén szerzett tapasztalatai két évtizedre tekintenek

vissza, a 3-9 éves korosztálynak tartott nyelvi foglalkozások során felmerült kérdései vezettek oda, hogy elmélyült érdeklődése óvodás és általános iskolás korú gyerekek tanulási sajátosságainak megismerése és a pedagógiai önfejlesztés iránt. Folyamatos kísérletező kedve és kreativitása a digitális eszközök használatában is megnyilvánul, újabb és újabb lehetőségeit kutatja annak, hogy miként tudja a 21. századi eszközöket értelmes és kihívást jelentő tanulási helyzetek megteremtésére felhasználni. Ezekben a témákban gyakran tart bemutató előadásokat, illetve pedagógus továbbképző műhelymunkákat itthon és külföldön.

Csemegék a **Nyelvpalánta** cikkeiből

„Amellett, hogy megbeszéltük a gyerekekkel, mi történik tavasszal, részletesen foglalkozunk azzal, hogyan fejlődnek a növények: a magocskát elültetjük, az gyökeret ereszt, szára, levele nő, majd virág koronázza meg a fejlődést. Ehhez filcből elkészítettem nekik a növényke részeit (seed, root, stem, leaf/leaves, flower), amikből aztán mindenki összeállíthatta a saját növényét, majd egy dalt is tanultunk hozzá, amit el is játszottunk.”

BÁN ANNAMARI (2014. március)

„A mi családjunkban nagyon fontos a minőségi idő. Ezért, amíg nem lettek óvodás korúak a lányaink, itthon állandó jelleggel beszéltünk angolul. Ez volt az első döntés, amit már születésük előtt meghoztunk, hogy „az otthon nyelve” nemcsak a magyar lesz, hanem az angol is. Ezért tudatosan, napi szinten törekedtünk az angol nyelvű kommunikációra.”

VARGA BALÁZSNÉ DETTI (2014. április)

„Amikor a gyerekekkel egyedül vagyok, illetve közvetlenül beszélek hozzájuk, akkor igyekszem magyarul beszélni, illetve, ha társaságban vagyunk, akkor elmondom nekik röviden magyarul is, amit angolul kommunikáltam. Ha a férjem is itthon van, pl. vacsora alatt, angolul beszélünk. Érdekes azonban, hogy mikor és mi alapján döntenek el, hogy melyik nyelven kommunikálnak.”

Interjú magyar-amerikai ötös ikrek édesanyjával (2014. június)

Látogasson el Ön is a Nyelvpalánta honlapjára, ahol további gyakorlatias nyelvhasználati tippeket, személyes beszámolókat olvashat!
www.nyelvpalanta.hu

ÚJ KÉPZÉSEK A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNYNÁL...

Talán nem is bántuk annyira, hogy nem volt olyan forró ez az idejű nyár, hiszen volt feladat bőven. Azon dolgoztunk, hogy olyan új képzéseket tegyünk elérhetővé az Önök számára, amelyekre – a résztvevői visszajelzések alapján úgy láttuk – érdeklődés mutatkozik.

Ahogy egyre több ember fordul meg nálunk egy-egy kurzus alkalmával, a részükről megfogalmazott igények, illetve a Tempus Közalapítvány berkein belül folyó szakmai munka hozza magával a lehetőséget, hogy az összegyűjtött tudást folyamatosan visszaforgassuk és elérhetővé tegyük az Önök számára. Az alábbi rövid összefoglaló a már elérhető kurzusainkról és a 2015 tavaszára tervezett továbbképzéseinkről ad tájékoztatást:

Kérdése van?

Forduljon a képzési koordinátorokhoz az alábbi elérhetőségeken:

kepzes@tpf.hu

06-1-237-1300

Várjuk jelentkezését!

További információt a kurzusokról a Tempus Közalapítvány honlapján a **Képzések** menüpontban találhat, ahol a jelentkezési lapok is elérhetők.

2 Projektmenedzsment lépésről lépésre – projekttervezés, pályázatkészítés, projektvégrehajtás – 60 tanórás továbbképzés

1 Kisgyermekkori angol nyelvoktatás – 30 tanórás alapozó szintű továbbképzés pedagógusoknak

Mivel az általános nyelvtanárképzés nem adja meg azt a komplex – nyelvi, módszertani, pszichológiai – háttérismeretet, amellyel a 3-10 éves korosztály sikeres nyelvi fejlesztését a gyakorló pedagógusok meg tudnák valósítani, így a Tempus Közalapítvány kidolgozott egy 30 órás módszertani továbbképzést pedagógusoknak. A kurzus célja, hogy felkészítse a résztvevőket olyan tanórai és tantermen kívüli foglalkozások, illetve hosszabb távú tanmenetek tervezésére és megvalósítására, amellyel ösztönöznék tudják kisgyermek angol nyelvvelsajátítását.

5 Kisgyermekkori angol nyelvoktatás – 12 tanórás haladó szintű továbbképzés pedagógusoknak

Miképp tudom kicsi kortól ösztönözni a kreativitást? Hogyan járulhatok hozzá a saját munkámmal ahhoz, hogy a gyerekek fejlődése minél teljesebb legyen? Mit tehetek, hogy minimalizáljam azokat a tényezőket, amelyek akadályozzák a gyerekek személyiségének, tehetségének kibontakozását? Milyen módon van értelme értékelni a tanulást? Hogyan tudom kiiktatni a megszegyenítést az értékelésből? Hogyan tudok a saját személyes történeteimre alapozni tanításkor? A kisgyermekkori angol nyelvoktatás alapképzésének gondolatmenetét tovább folytató 12 tanórás haladó képzés egy újabb együttgondolkodásra, önmagunk megfigyelésére invitálja a Kisgyermekkori angol nyelvoktatás alapozó képzést elvégzett pedagógus kollégákat és szülőket. A tanfolyam azoknak szól, akik érdeklődnek, hogy a tanulóik, gyerekeik, unokáik érzelmi-lelki értelmi fejlődését miképp tudnák tovább segíteni. A képzésen ezúttal a kreatív fejlesztés, az alternatív értékelési módszerek, a történetmesélés, valamint az egyéni nyelvfelkészítés kérdéskörei kerülnek terítékre.

6 Hatékony kommunikáció – prezentáció – 20 tanórás négyeszműközi videovisszacsatolással, egyéni tanácsadással egybekötött képzés

A képzés mindenkinek szól, aki a munkája, magánélete során szembesült már azzal, hogy önmagát kifejezni nem is olyan könnyű hivatalos, vagy akár hétköznapi helyzetekben és szeretné fejleszteni az előadói készségét. A foglalkozásokon a résztvevők olyan trénerrel dolgoznak együtt, akik hosszú évek óta nagyvállalatok vezető munkatársainak, értékesítőinek személyes fejlesztésével foglalkoznak, így tökéletesen felkészültek arra, hogy a magukat prezentációs készségeikben trenírozni akarókat is végigvezessék egy izgalmas tanulási folyamaton.

A képzés nagyon intenzív, a rövid elméleti alapozás után alkalom nyílik arra, hogy mindenki rögtön átültesse a gyakorlatba a hallottakat. A résztvevők prezentációit a tréner videotechnikával rögzítik, majd egy külön térben rögtön személyes visszacsatolást adnak.

Alma a fán – 10 modulból álló, 60 tanórás pedagógus-továbbképzés

A közoktatási intézmények vezetői számára a fenntartóváltás, a finanszírozási nehézségek, az intézmény-összevonások, a jogi szabályozások változásaiból adódó külső kihívások mellett ma az egyik legnagyobb belső kihívás, hogy a munkatársakat úgy tudják megszólítani, összeválogatni, majd támogató közösséggé formálni, hogy a színvonalas pedagógiai munka elvégzése mellett emberileg is jó legyen a légkör, vonzó legyen odatartozni. Ennek megteremtésében segíti a képzés az intézményt, hogy magas színvonalú munkát végző, barátságos légkörű óvodákat, iskolákat tudjanak létrehozni, hiszen csak így tudnak több diákot vonzani. Amennyiben a kollégák lemorzsolódása csökken, kevesebb időt, energiát kell az új munkatársak keresésébe, kiválasztásába és beilleszkedésének segítésébe fektetni. Emellett az egyes pedagógusok is nyernek a képzésen, hiszen ráébrednek, hogy van a tudásmegosztásnak ereje és értelme, emiatt a csoportos tanulás iránt kezdeményezőbbek lesznek a saját környezetükben, és a megismert módszereket és technikákat hatékonyan tudják majd alkalmazni a kollégákkal és a diákokkal való munkájukban.

EU English – európai uniós ismeretek angol nyelven – 7 modulós, 200 tanórás továbbképzés

A képzés abban fog segíteni Önnek, hogy tisztába kerüljön az EU működésének alapjaival, megismerje az ehhez kapcsolódó kulcsfogalmakat angol és magyar nyelven, és tájékozódjon, hogy a szakmájához kapcsolódóan milyen intézményekhez, internetes forrásokhoz érdemes fordulni. A képzés eredményes elvégzésével bátran neki lehet vágni egy köztisztviselői pályának, meglesznek hozzá az alapjai. A teljes képzés 200 óras, de 7 modulra bontva haladunk a tananyagban, mindig egy-egy témakört körbejárva. Szeretne segíteni a diákjainak a nyelvvizsgára való felkészülésben? Nem tudja, hogyan magyarázza el az EU-val kapcsolatos alapismereteket, így például az EU-intézményrendszerét, döntéshozatalát, főbb tisztviselőit a tanulóinak? Sem Ön, sem pedig a kollégái nem igazán tudják, hogy mit lenne érdemes kérdezni a diákoktól az érettségijén az EU-val kapcsolatban? Akkor a Trebits Anna és Fischer Márta szerzőpáros által kidolgozott 30 tanórás Angolul az EU-ban pedagógus-továbbképzés Önnek szól! Mivel az uniós szakmai ismeretek oktatása gyakran magyar nyelven is kihívást jelent, ezért a közvetítés az idegen nyelv és a szakmai tartalom szempontjából is gyakran nehézséget okoz. A továbbképzés ezért az európai uniós tartalmak angol nyelvű közvetítéséhez tartalmi, nyelvi és módszertani segítséget kíván nyújtani.

Modern oktatási módszerek az egyetemen – tantárgyukat angol nyelven tanító egyetemi, főiskolai oktatóknak – 35 tanórás továbbképzés a British Councillel közös szakmai partnerségben

A képzés célja, hogy a résztvevők képesek legyenek hatékonyabbá tenni az angol nyelven folyó tanítás-tanulási folyamatot, képesek legyenek biztosítani a felsőoktatási hallgatók számára, hogy egyenlő eséllyel tudjanak bekapcsolódni a tanulási folyamatba. A képzés további célja, hogy a résztvevő nyitott legyen az új módszerek megismerésére, kipróbálására, képes legyen támogató és motiváló légkört teremteni a tanulási folyamathoz, és képes legyen reflektálni saját oktatói teljesítményére és folyamatosan fejleszse magát.

Lépéselőnyben az EU-ban – állampolgári és közigazgatási ismeretek az Európai Unió működéséről – 40 tanórás továbbképzés a közigazgatás számára

A képzés teljesítése során a résztvevők elsajátíthatják azokat az európai uniós tartalmakat és EU-kontextusban releváns állampolgári ismereteket, amelyek ma EU-polgárként és állampolgárként is az általános műveltség részét képezik. Megismerhetik az EU jog és intézményrendszerét, a Tanács feladatait és tapasztalatait, az uniós jogalkotás sajátosságait, az uniós költségvetést, az egyes szakpolitikákhoz, uniós stratégiákhoz és az uniós kommunikációhoz, pályázati rendszerhez és munkavállaláshoz kapcsolódó uniós tartalmakat és kulcsfogalmakat, valamint ezek hazai, az állampolgárokat is érintő vonatkozásait. Ezen felül képessé válnak az uniós források, honlapok és adatbázisok adott helyzetnek/feladatnak megfelelő használatára, az ezekben való hatékony, gyors keresésre. A résztvevők a képzés elvégzésével értelmezni tudják az uniós híreket és ezek hazai vonatkozásának értelmezése sem fog gondot okozni.

Megújult a Tempus Közalapítvány honlapja

Haladva a korrall, a Tempus Közalapítvány 2014 októberétől megújult honlappal igyekszik kiszolgálni a felhasználók igényeit. A sok technikai újdonság mellett tartalmilag is egy alapos ráncfelvarrásra került sor. Az újdonságokról röviden:

- A pályázati lehetőségek között célcsoport és téma szerint is könnyen kereshetnek.
- Az egyes célcsoportok (hallgatók, tanárok vagy oktatási szakemberek, hogy csak néhányat említsünk) összegyűjtve, strukturáltan juthatnak hozzá az őket érintő információkhoz.
- Tudástár címen egy új modult alakítottunk ki, ahol jó gyakorlatokon, módszertani adatbázisokon, disszeminációs ötleteken keresztül mutatjuk be a pályázatok eredményeit hazai és nemzetközi kontextusban, és segítséget nyújtunk ahhoz is, hogy minden projektkoordinátor maga is széles körben terjessze az eredményeit.
- Egy új felületet szentelünk a nemzetköziesítésnek, főként a felsőoktatásra vonatkozóan, de természetesen a szakképzést és köznevelést sem kihagyva.
- Az új honlap reszponzív programozása lehetővé teszi, hogy bármilyen eszközről nézve – legyen az asztali számítógép, laptop, tablet vagy akár mobiltelefon – a megjelenítés felhasználóbarát és jól olvasható.

Új honlapunk elérhető a már jól ismert **WWW.TKA.HU** címen.

ELKÖLTÖZTÜNK!

A Tempus Közalapítvány új címe:
1073 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
6., 7. emelet (Green Point irodaház)

www.tka.hu

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY évtizedes szakmai múlttal rendelkező, dinamikus és munkavégzésében igényes, kiemelten közhasznú szervezet, amelynek célja az európai értékek és célok képviselete és közvetítése az oktatás és képzés területén, valamint a magyar oktatási és képzési rendszer megismertetése és érdekeinek képviselete nemzetközi környezetben.

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a magyar oktatási és képzési szektort és az emberi erőforrásokat hozzásegítsük az európai integráció által kínált lehetőségek hatékony és eredményes kiaknázásához, hazai és nemzetközi pályázati programok koordinálásával, képzések kidolgozásával és megvalósításával, valamint szakértői segítségnyújtással. Kiemelt célunk a helyzetünkből adódó speciális tudás és szemléletmód széles körű és egyben strukturált terjesztése. Közalapítványunk elkötelezett mindazon hazai és külföldi szervezetekkel, szakértőkkel való együttműködés iránt, akik a céljaink megvalósításában partnereink lehetnek.

Munkatársaink szakmai felkészültsége, nemzetközi tapasztalatai biztosítják feladataink magas színvonalú ellátását. Partnereink igényeit szem előtt tartva törekszünk az általunk végzett feladatok koherenciájának és szinergiájának megteremtésére.

Szervezeti kultúránk alapértékei a megbízhatóság, objektivitás, átláthatóság, az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosítása.